

ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ТАҲЛИЛИ
САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲОИ АНДОЗӢ ВА
ГУМРУКИИ АМАЛКУНАНДА

Душанбе – 2023

МУНДАРИҶА

- I. Самаранокии имтиёзҳо дар баҳши парандапарварӣ, истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво
- II. Самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар баҳши моҳипарварӣ
- III. Самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар соҳаи сайёҳӣ
- IV. Самаранокии имтиёзҳо дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ
- V. Самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар соҳаи тандурустӣ
- VI. Самаранокии имтиёзҳо дар корхонаҳои нафтаъсис ва амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагии дӯзандагӣ) машғул мебошанд

НАҚША

1. Муқаррароти умумӣ
2. Феҳристи имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ
3. Таъсири иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ
4. Талафоти буҷети давлатӣ
5. Арзёбии самаранокӣ
6. Пешниҳод

МУҚАДДИМА

Дар таъмини рушди устувори иқтисоди миллӣ таҳкими механизми ҳавасмандгардонии соҳаҳои мухталиф, тақвият додани саҳми баҳши хусусӣ ва истифодаи таҷрибаи муосири байналмилалӣ нақши муассир дорад.

Чунин иқдомот бо ташаббуси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қонунгузори амалкунандаи кишвар тайи солҳои охир тавассути пешбинӣ намудани имтиёзҳои фискалӣ, ғайрифискалӣ ва дигар сабукиҳои роҳандозӣ гардида истодааст.

Мақсади асосии пешниҳоди имтиёзҳои таъмини ҳавасмандгардонии молиявӣ иқтисодии андозсупорандагон ҷиҳати рушд додан ва васеъ намудани доираи фаъолияти соҳаҳои афзалиятнок, таъсиси ҷойҳои нави корӣ, баланд бардоштани фонди музди меҳнат, ҳавасмандгардонӣ ва беҳтар намудани сатҳи иҷтимоии кормандон, фароҳам овардани шароити мусоиди иқтисодӣ барои рушди истеҳсолот ва ҷалби сармоя, инчунин дастгирии давлатии соҳибкорӣ дар ҳалли мушкилиҳои хусусияти иҷтимоидошта маҳсуб меёбад.

Аз як тараф имтиёзҳои ва сабукиҳои пешбинишуда ба беҳтаргардонии фазаи соҳибкорию сармоягузорӣ ва кам кардани монеаҳои маъмурӣ нигаронида шуда бошад, аз ҷониби дигар хароҷоти андозӣ эътироф гардида, дар сурати ғайрмақсаднок истифода шудан, бинобар маҳдудияти сарчашмаҳои андозбандӣ ва дар ин радиф бавучудоии мушкилоти молиявӣ дар тавозуни буҷети давлатӣ сарбории иловагиро эҷод менамояд.

Бо ин мақсад, дар асоси дастуру супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва дигар супоришҳои дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба ин масъала мунтазам гузаронидани таҳлили самаранокии имтиёзҳои ва аз натиҷа роҳандозӣ намудани иқдоми минбаъда муҳим арзёбӣ гардидааст.

Бо мақсади ҷорӣ намудани мониторинги имтиёзҳои муқарраргардида тариқи пешбурди феҳристи дахлдор, муайян намудани тартиби пешниҳод ва методологияи арзёбии самаранокии имтиёзҳои, роҳандозии механизми ҷамъоварӣ ва коркарди маълумот оид ба имтиёзҳои соҳавӣ, таъмини шаффофият ва назорати минбаъдаи самаранокии имтиёзҳои андозиву гумрукии пешниҳодшуда ва (ё) пешниҳодшаванда дар асоси дастуру супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки дар мулоқот бо кормандони мақомоти молия, андоз, гумрук, сармоягузорӣ ва бонкҳои 10 майи соли 2019 баён доштанд, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Тартиби пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ» аз 31 декабри соли 2020, №670 ба тасвиб расидааст.

Мутобик ба замимаи 1 қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 декабри соли 2020, №670 Феҳристи имтиёзҳои андозию гумрукии амалкунанда таҳия гардида, таҳлили мазкур дар доираи он ва дар асоси Тартиби болозикр гузаронида шудааст.

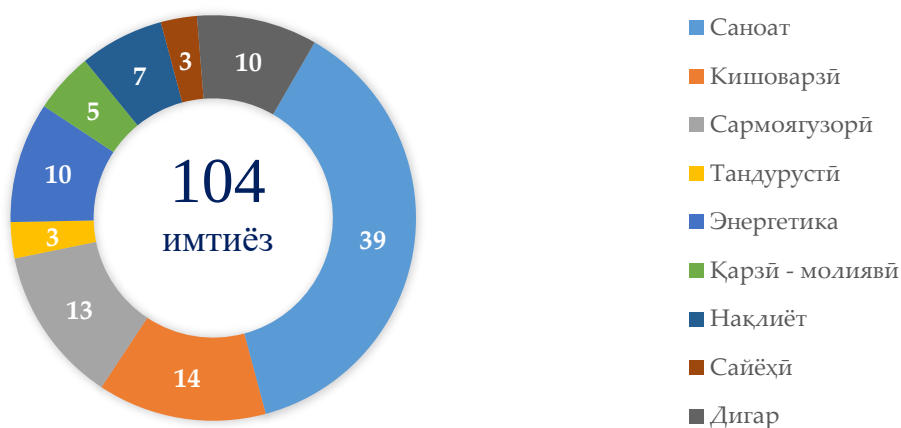
Дар ин раванд самаранокии имтиёзҳои бевосита алоқаманд ба фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ, бахусус соҳибкории истеҳсолӣ мавриди таҳлил қарор дода шуда, зимни баҳодихӣ афзалият ба нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ дода шудааст.

Ҳангоми гузаронидани баҳодихӣ бартарият ба ҳисоботи андозию молиявӣ дода шуда, дар мавриди дастрас нагардидани маълумоти соҳавӣ маълумоти оморӣ, ба истиснои нишондиҳандаҳои омории мутааллиқ ба аҳолии истифода гардидааст.

Маълумоти дар раванди таҳлил истифодагардида асосан 10 солро дар бар мегирад, ба истиснои имтиёзҳои наवे, ки дар солҳои охир муқаррар шудаанд.

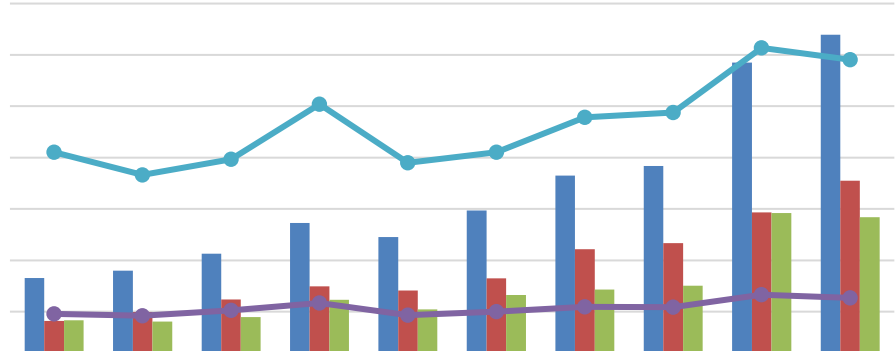
Дар Феҳристи имтиёзҳои андозию гумрукии таҳиягардида, 104 номгӯи имтиёзҳои дар қонунгузорӣ муқараршуда, пешбинӣ гардидааст, ки аз онҳо 77 адад дар доираи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон, 13 адад дар доираи Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон, 6 адад тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор” ва 8 адад тибқи созишномаҳои сармоягузорӣ муқаррар шудааст.

Дар тақсимои идоравӣ 57 ададро имтиёзҳои андозӣ ва 47 ададро имтиёзҳои гумрукӣ ташкил дода, имтиёзҳои мавриди таҳлил қарордодашуда, дар маҷмӯъ 45 ғоизи шумораи умумии имтиёзу сабукиҳои дар қонунгузории амалкунанда муқарраршударо дар бар мегирад. Зеро, чунин имтиёзҳо ҳамчун хароҷоти андозӣ эътироф гардида, ҳиссаи онҳо аз рӯи хароҷот нисбатан назаррас мебошад.

Аз тавсифи умумии имтиёзҳо бармеояд, ки дар тақсимои соҳавӣ ба баҳши саноат 39 имтиёз, кишоварзӣ 14 имтиёз, сармоягузорӣ 13 имтиёз, тандурустӣ 3 имтиёз, энергетика 10 имтиёз, қарзӣ - молиявӣ 5 имтиёз, нақлиёт 7 имтиёз, сайёҳӣ 3 имтиёз ва дигар соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт 10 имтиёз рост меояд.

Диаграммаи
имтиёзҳои андозию
гумрукӣ, вазни
қиёсии онҳо нисбат
ба ММД ва
даромадҳои ҷорӣ
буҷети давлатӣ
(бо млн сомонӣ)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Имтиёзҳо дар маҷмӯъ	3306,5	3603,1	4260,3	5456,1	4911,1	5937,0	7301,3	7678,2	11702,3	12781,7
имтиёзҳои андозӣ	1645,0	1992,8	2470,1	2990,8	2822,5	3293,3	4435,7	4666,9	5860,3	7104,9
имтиёзҳои гумрукӣ	1661,5	1610,3	1790,2	2465,3	2088,6	2643,7	2865,6	3011,3	5842,0	5676,8
Нисбат ба ММД	8,2%	7,9%	8,8%	10,0%	8,0%	8,6%	9,4%	9,3%	11,4%	10,9%
Нисбат ба даромадҳои ҷорӣ	35,2%	31,4%	34,0%	43,2%	33,4%	35,2%	41,0%	41,8%	52,6%	50,6%

Аз диаграммаи мазкур бармеояд, ки дар давраи солҳои 2013-2022 маблағи имтиёзҳои ба субъектҳои соҳибкорӣ татбиқшуда, дар маҷмӯъ ба 67,0 млрд сомонӣ баробар гардида, аз ин 37,3 млрд сомонино имтиёзҳои андозӣ ва 29,7 млрд сомонино имтиёзҳои гумрукӣ (тарифӣ) ташкил медиҳанд.

Агар, дар соли 2013 маблағи имтиёзҳои андозию гумрукии ба субъектҳои соҳибкорӣ татбиқшуда 3,3 млрд сомонӣ, вазни қиёсии он 8,2 фоизи ММД ва 35,2 фоиз даромадҳои ҷорӣ буҷети давлатиро ташкил дода бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 12,8 млрд сомонӣ баробар ба 10,9 фоизи ММД ва 50,6 фоизи даромадҳои ҷорӣ буҷети давлатӣ баробар гардидааст.

Яъне, дар соли 2022 нисбат ба соли 2013-ум 3,9 маротиба зиёд гардида, дар давраи муқоисашаванда вазни қиёсии он нисбат ба ММД 2,7 фоиз ва нисбат ба даромадҳои ҷорӣ буҷети давлатӣ 15,4 фоиз афзоиш ёфтааст.

ФЕҲРИСТИ имтиёзҳои андозӣ ва ғумрукӣ пешниҳодшуда (2022)				
№	Намуди андоз ва (ё) пардохтҳои ғумрукӣ	Таркиб ва мазмуни имтиёз	Шартҳои пешниҳоди имтиёз	Соҳаи татбиқшавӣ
1	2	3	4	5
АНДОЗҲО (ТСТ 11/43)				
Андозҳои умумидавлатӣ (ТСТ 08/33)				
1	Андоз аз даромади шахсони воқеӣ (ТСТ 01/2)	Сармоягузoron - шахсони воқеие, ки резидент ва ғайрирезидент мебошанд ва аз муомилот бо қоғазҳои қиматнок дар биржаи фондии Ҷумҳурии Тоҷикистон даромад мегиранд, ба муҳлати 5 сол аз пардохти андози даромад аз афзоиши арзиши қоғазҳои қиматнок озод карда мешаванд	Муомилот дар биржаи қоғазҳои қиматнок	Соҳаи қарзӣ - молиявӣ
2	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (ТСТ 01/2)	Эмитентҳо - шахсони ҳуқуқии резидент ва ғайрирезиденте, ки қоғазҳои қиматноки онҳо дар биржаҳои фондии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунанда дар муомилот мебошанд, ба муҳлати 5 сол аз пардохти андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ озод карда мешаванд	Фаъолият дар бозори муташаккили бозори қоғазҳои қиматнок	Соҳаи қарзӣ - молиявӣ
3	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (андози содакардашуда) (ТСТ 02/10)	Даромади корхонаҳои нафтаъсис аз таҳвили молҳои истеҳсолшуда, агар муассисони онҳо дар муҳлати 12 моҳи тақвими аз санаи бақайдгирии ибтидоии давлатӣ ба фонди оинномавии чунин корхонаҳо ҳаҷмҳои дар поён зикргардидаи сармоягузориҳо ба муҳлатҳои зерин ворид наоянд: а) 2 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 200 ҳазор доллари ИМА то 500 ҳазор доллари ИМА-ро ташкил кунад; б) 3 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 500 ҳазор доллари ИМА то 2 миллион доллари ИМА-ро ташкил кунад; в) 4 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 2 миллион то 5 миллион доллари ИМА бошанд; г) 5 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 5 миллион доллари ИМА бошад.	Корхонаҳои нави молистеҳсолкунанда тибқи муҳлат ва дар доираи ҳаҷми сармоягузорӣ	Соҳаи саноат

4	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (андози содакардашуда)	Субъектҳои фаъолияти инноватсионӣ технология дар доиари фаъолияти худ аз пардохти андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолияти инноватсионӣ технология	Соҳаи саноат
5	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (андози содакардашуда)	Даромадҳои аз фаъолияти сайёҳӣ бадастомада дар давоми 5 сол аз санаи бақайдгирии давлатӣ дар сурати мавҷудияти иҷозатнома барои пешбурди фаъолияти сайёҳӣ.	Амалӣ намудани фаъолият дар соҳаи сайёҳӣ	Соҳаи сайёҳӣ
6	Андоз аз фоида	Дар давраи сохтмони неругоҳи барқи обӣ (минбаъд- сохтмон) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фармоишгари сохтмон ва пудратчии генералии сохтмон метавонанд аз пардохти андоз аз фоида (андоз низоми содакардашуда) (аз лаҳзаи фаро расидани мӯҳлати пардохт), ки бевосита ба сохтмон алоқаманд мебошанд, пурра ё қисман озод карда мешаванд	Сохтмони неругоҳҳои барқи обӣ	Соҳаи энергетика
7	Андоз аз фоида (андози содакардашуда)	Корхонаҳои навтаъсис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагини дӯзандагӣ) машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 12 сол аз 1-уми январӣ соли ба қайди давлатӣ гирифтани корхонаҳои навтаъсис ва барои корхонаҳои амалкунанда аз рӯзи мавриди амал қарор гирифтани Қонуни ҚТ аз 21.02.2018 №1511 аз андоз аз фоида (андоз низоми содакардашуда) озод карда мешаванд.	Ба роҳ мондани силсилаи пурраи коркарди нахи пахта	Соҳаи саноат
8	Андоз аз фоида (андози содакардашуда)	Корхонаҳои навтаъсис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 5 сол аз андоз аз фоида (андоз низоми содакардашуда) озод карда мешаванд	Коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой	Соҳаи саноат
9	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (андози содакардашуда)	Субъектҳои хоҷагидорӣ дар соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво ба муҳлати 6 сол аз супоридани андоз аз фоида озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолияти парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво	Соҳаи кишоварзӣ

10	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ	Иштирокчиёни касбии бозори коғазҳои қиматнок, ки фаъолияти дар қисми 2 моддаи 312(2) Кодекси андози қаблӣ муқарраршударо амалӣ менамоянд, зимни амалисозии чунин фаъолият аз пардохти андоз аз Ҷоид ба мӯҳлати 5 сол озод карда мешаванд	Фаъолият дар бозори муташаққили бозори коғазҳои қиматнок	Соҳаи қарзӣ - молиявӣ
11	Андози низоми содакардашуда	Эмитентҳо - шахсони ҳуқуқии резидент ва ғайрирезиденте, ки коғазҳои қиматноки онҳо дар биржаҳои фондии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунанда дар муомилот мебошанд, ба мӯҳлати 5 сол аз пардохти андози низоми содакардашуда озод карда мешаванд	Фаъолият дар бозори муташаққили бозори коғазҳои қиматнок	Соҳаи қарзӣ - молиявӣ
12	Андоз аз Ҷоид	Ҳангоми иҷрои созишнома оид ба тақсими маҳсулот сармоягузор аз пардохти андоз аз Ҷоид озод карда мешавад	Риояи талаботи созишнома оид ба тақсими маҳсулот	Соҳаи энергетика (саноат)
13	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (андози содакардашуда)	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулки истифодашаванда аз пардохти андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (андози низоми содакардашуда) озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
14	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ	Шахсони ҳуқуқие, ки ба коркарди пилла, матоъҳои шохӣ, атласу адрас ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда машғуланд, ба мӯҳлати 10 сол аз супоридани андоз озод мебошанд	Амалӣ намудани фаъолияти атласу адрасбофӣ, матоъҳои шохӣ, коркарди пилла ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда	Соҳаи саноат
15	Андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ	Даромадҳои ғайрирезидент аз лизинги амалиёти (иҷораи) киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо, агрегатҳои асосӣ ва қисмҳои эҳтиётии онҳо, инчунин аз хизматрасонӣ ва таъмири киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо ва агрегатҳои асосии онҳо тибқи шартномаҳои дахлдор бо ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ то 1 сентябри соли 2027 андозбандӣ карда намешавад	Андозбанди нагардидани даромади ғайрирезидент аз фаъолияти лизингӣ амалиёти (иҷоравӣ) барои киштиҳои ҳавоӣ	Соҳаи нақлиёт (ҳавоӣ)

16	Андоz аз арзиши иловашудаи дохила (ТСТ 03/11)	Тахвили (фурӯши) либосҳои шакли ягонаи мактабӣ ва томактабии истеҳсоли ватанӣ, ки номгӯи онҳо бо пешниҳоди мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи саноат дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия ва мақоми ваколатдори давлатӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шудааст	Истеҳсоли либосҳои шакли ягонаи мактабӣ ва томактабӣ	Соҳаи саноат
17	ААИ - дохила	Тахвили (фурӯши) маводи дорувории истеҳсоли ватанӣ, ки номгӯи онҳо бо пешниҳоди мақоми ваколатдор дар соҳаи тандурустӣ дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия ва мақоми ваколатдори давлатӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шудааст	Истеҳсоли маводи дорувории ватанӣ	Соҳаи тандурустӣ
18	ААИ - дохила	Тахвили металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо, маснуоти заргарӣ аз металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо, алюминийи аввалия, концентрати металлҳо, маъданҳои молӣ, оҳанпораи металлҳои сиёҳ ва ранга, металлҳои дигари дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсолшаванда, пилла, нахи пахта, калобаи пахта, пахтаи коркарднашуда, аз ҷумла барои содирот	Тахвили молҳои ба таркиб ва мазмуни имтиёзи мазкур алоқаманд	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
19	ААИ - дохила	Тахвили минбаъдаи техника ва таҷҳизот, қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили зерин аз пардохти андоz аз арзиши иловашуда озод карда мешаванд: - техникаҳои кишоварзӣ; - қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили техника ва мошинолоти кишоварзӣ аз ҷониби корхонаҳои васлу насбкунанда (истеҳсолкунанда) барои истеҳсол, инчунин фӯруши моли (маҳсулоти) ниҳои истеҳсолшуда; - қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили автомобилҳои сабукрав, боркашу борбардор аз ҷониби корхонаҳои васлу насбкунанда (истеҳсолкунанда) барои истеҳсоли худӣ.	Тахвили техника ва таҷҳизот, қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулотҳои такмили техникаҳои кишоварзӣ, мошинолоти кишоварзӣ ва автомобилҳои сабукрав, боркашу борбардор	Соҳаи кишоварзӣ

20	ААИ - дохила	Тахвили минбаъдаи автомашинаҳои воридшудаи нав (аз санаи барориш 1 (як) сол нагузашта, масофаи тайнамудаашон то 10 (даҳ) ҳазор километр бошад) бо мавқеи молиии 8702, 8703, 8704 ва 8705 аз пардохти 50 фоизи маблағи андоз аз арзиши иловашуда	Дар сурати аз санаи барориши автомашинаҳои нав як сол нагузашта, масофаи тайнамудаашон на зиёда аз даҳ ҳазор километр бошад	Соҳаи нақлиёт (сайёҳӣ)
21	ААИ - дохила	Дар давраи сохтмони неругоҳи барқи обӣ (минбаъд- сохтмон) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фармоишгари сохтмон ва пудратчии генералии сохтмон метавонанд аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда (аз лаҳзаи фаро расидани мӯҳлати пардохт), ки бевосита ба сохтмон алоқаманд мебошанд, пурра ё қисман озод карда мешаванд	Сохтмони неругоҳҳои барқи обӣ	Соҳаи энергетика
22	ААИ - дохила	Дар давраи сохтмон тахвилгарони молҳо (корҳо, хизматрасониҳо) барои сохтмони неругоҳи барқи обӣ метавонанд аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда, ки бояд бевосита нисбат ба сохтмони (вобаста ба сохтмони) нерӯгоҳи барқи обӣ ҳисоб карда шаванд, пурра ё қисман озод карда мешаванд	Сохтмони неругоҳҳои барқи обӣ	Соҳаи энергетика
23	ААИ - дохила	Субъектҳои хоҷагидорӣ дар соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво ба мӯҳлати 6 сол аз супоридани андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолияти парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво	Соҳаи кишоварзӣ
24	ААИ - дохила	Иштирокчиёни касбии бозори қоғазҳои қиматнок, ки фаъолияти дар қисми 2 моддаи 312(2) Кодекси андози қаблӣ муқарраршударо амалӣ менамоянд, зимни амалисозии чунин фаъолият аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда ба мӯҳлати 5 сол озод карда мешаванд	Фаъолият дар бозори муташаккили бозори қоғазҳои қиматнок	Соҳаи қарзӣ - молиявӣ
25	ААИ - дохила	Аз ҷониби сармоягузор тахвил намудани маҳсулоти истеҳсолшуда ҳангоми иҷрои созишнома оид ба тақсимои маҳсулот аз андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад	Риояи талаботи созишнома оид ба тақсими маҳсулот	Соҳаи энергетика (саноат)

26	ААИ - дохила	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулки истифодашаванда аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
27	ААИ - дохила	Шахсони ҳуқуқие, ки ба коркарди пилла, матоъҳои шохӣ, атласу адрас ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда машғуланд, ба муҳлати 10 сол аз супоридани андоз озод мебошанд	Амалӣ намудани фаъолияти атласу адрасбофӣ, матоъҳои шохӣ, коркарди пилла ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда	Соҳаи саноат
28	ААИ - дохила	Андоз аз арзиши иловашуда танҳо барои корхонаҳои коркарди гандум барои коркард ва фурӯши маҳсулоти аз гандум коркардшуда, инчунин барои маҳсулоти макаронии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсолшуда бо меъёри 10 фоиз муқаррар карда шавад. Баҳисобгирии андоз аз арзиши иловашуда, ки барои хариди молу маҳсулоти дигар (кор ва хизматрасонӣ), ҷиҳати таҳвил ва фурӯши маҳсулоти аз гандуми коркардшуда, инчунин барои маҳсулоти макаронии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсолшуда ва фуруши он пардохта шудааст, наметавонад аз 10 фоиз зиёд бошад	Коркард ва фурӯши макарон ва маҳсулоти аз гандум коркардшуда, ба истиснои истеҳсоли молҳои зераксизӣ	Соҳаи саноат ва кишоварзӣ
29	Аксизҳои дохила (ТСТ 04/2)	Аз ҷониби сармоягузор таҳвил намудани маҳсулоти истеҳсолшуда ҳангоми иҷрои созишнома оид ба тақсими маҳсулот аз андози аксиз озод карда мешавад	Риояи талаботи созишнома оид ба тақсими маҳсулот	Соҳаи энергетика (саноат)
30	Аксизҳои дохила	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулки истифодашаванда аз пардохти андози аксиз озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
31	Андозҳои барои захираҳои табиӣ (ТСТ 06/4)	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулки истифодашаванда аз пардохти бонуси обунавӣ (андозҳои аз	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт

		истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ) озод карда мешаванд		
32	Андозҳо барои захираҳои табиӣ	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулк истифодашаванда аз пардохти бонуси кашфи тичоратӣ (андозҳо аз истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ) озод карда мешаванд	Амали намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
33	Андозҳо барои захираҳои табиӣ	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулк истифодашаванда аз пардохти роялти барои истихроҷ (андозҳо аз истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ) озод карда мешаванд	Амали намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
34	Андозҳо барои захираҳои табиӣ	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулк истифодашаванда аз пардохти роялти барои об (андозҳо аз истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ) озод карда мешаванд	Амали намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
35	Андоз аз фурӯши алюминийи аввалия (ТСТ 08/1)	Субъектҳои минтақаи озои иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озои иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озои иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулк истифодашаванда аз пардохти андоз аз фурӯши алюминийи аввалия озод карда мешаванд	Амали намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаи саноат
Андозҳои маҳаллӣ (ТСТ 03/10)				
36	Андоз аз воситаҳои нақлиёт (ТСТ 01/1)	Дар давраи сохтмони неругоҳи барқи обӣ (минбаъд- сохтмон) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фармоишгари сохтмон ва пудратчии генералии сохтмон метавонанд аз пардохти андоз аз воситаҳои нақлиёт (аз лаҳзаи фаро расидани мӯҳлати пардохт), ки бевосита ба сохтмон алоқаманд мебошанд, пурра ё қисман озод карда шаванд	Сохтмони неругоҳҳои барқи обӣ	Соҳаи энергетика

37	Андози замин (ТСТ 02/4)	Субъектҳои хоҷагидорӣ дар соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли ҳӯроки омехтаи паранда ва чорво ба муҳлати 6 сол аз супоридани андози замин озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолияти парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли ҳӯроки омехтаи паранда ва чорво	Соҳаи кишоварзӣ
38	Андози замин	Субъектҳои фаъолияти инноватсионӣ технология дар доираи фаъолияти худ аз супоридани андози замин озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолияти инноватсионӣ технология	Соҳаи саноат
39	Андози замин	Қитъаҳои замин, ки барои тутзорҳо истифода мешаванд, бо андози замин ва андози ягона ба муҳлати 10 сол андозбандӣ карда намешаванд	Заминҳои барои тутзорҳо истифодашаванда	Соҳаи кишоварзӣ
40	Андози замин	Шахсони ҳуқуқие, ки ба коркарди пилла, матоъҳои шохӣ, атласу адрас ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда машғуланд, ба муҳлати 10 сол аз супоридани андоз озод мебошанд	Амалӣ намудани фаъолияти атласу адрасбофӣ, матоъҳои шохӣ, коркарди пилла ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда	Соҳаи саноат
41	Андози замин	Корхонаҳои навтаъсис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагини дӯзандагӣ) машғул мебошанд, ба муҳлати то 12 сол аз 1-уми январи соли ба қайди давлатӣ гирифтани корхонаҳои навтаъсис ва барои корхонаҳои амалкунанда аз рӯзи мавриди амал қарор гирифтани Қонуни ҚТ аз 21.02.2018 №1511 аз пардохти андози замин озод карда мешаванд	Ба роҳ мондани силсилаи пурраи коркарди нахи пахта	Соҳаи саноат
42	Андози замин	Корхонаҳои навтаъсис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой машғул мебошанд, ба муҳлати то 5 сол аз пардохти андози замин озод карда мешаванд	Коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой	Соҳаи саноат
43	Андози замин	Субъектҳои минтақаи озоди иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озоди иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озоди иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулкҳои истифодашаванда аз пардохти андози замин озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт

44	Андоз аз объектҳои ғайриманқул (ТСТ 03/5)	Дар давраи сохтмони неругоҳи барқи обӣ (минбаъд- сохтмон) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фармоишгари сохтмон ва пудратчии генералии сохтмон метавонанд аз пардохти андоз аз молу мулкӣ ғайриманқул (аз лаҳзаи фаро расидани мӯҳлати пардохт), ки бевосита ба сохтмон алоқаманд мебошанд, пурра ё қисман озод карда мешаванд	Сохтмони неругоҳҳои барқи обӣ	Соҳаи энергетика
45	Андоз аз объектҳои ғайриманқул	Корхонаҳои нафтабис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нах пахта ба маҳсулоти ниҳой (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагини дӯзандагӣ) машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 12 сол аз 1-уми январӣ соли ба қайди давлатӣ гирифтани корхонаҳои нафтабис ва барои корхонаҳои амалкунанда аз рӯзи мавриди амал қарор гирифтани Қонуни ҚТ аз 21.02.2018 №1511 аз пардохти андоз аз молу мулкӣ ғайриманқул озод карда мешаванд	Ба роҳ мондани силсилаи пурраи коркарди нах пахта	Соҳаи саноат
46	Андоз аз объектҳои ғайриманқул	Корхонаҳои нафтабис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 5 сол аз аз пардохти андоз аз молу мулкӣ ғайриманқул озод карда мешаванд	Коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой	Соҳаи саноат
47	Андоз аз объектҳои ғайриманқул	Субъектҳои минтақаи озоди иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озоди иқтисодӣ дар доираи фаъолияти дар минтақаи озоди иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулкӣ истифодашаванда аз пардохти андоз аз объектҳои ғайриманқул озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ
48	Андоз аз объектҳои ғайриманқул	Субъектҳои хоҷагидорӣ дар соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли ҳуҷраи омехтаи паранда ва чорво ба мӯҳлати 6 сол аз супоридани андоз аз молу мулкӣ ғайриманқул озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолияти парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли ҳуҷраи омехтаи паранда ва чорво	Соҳаи кишоварзӣ
49	Андоз аз объектҳои ғайриманқул	Субъектҳои фаъолияти инноватсионӣ технологӣ аз супоридани андоз аз молу мулкӣ ғайриманқул озод карда мешаванд	Амалӣ намудани фаъолияти инноватсионӣ технологӣ	Соҳаи саноат

50	Андоз аз объектҳои ғайриманкул	Шахсони ҳуқуқие, ки ба коркарди пилла, матоъҳои шоҳӣ, атласу адрас ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда машғуланд, ба муҳлати 10 сол аз супоридани андоз озод мебошанд	Амалӣ намудани фаъолияти атласу адрасбофӣ, матоъҳои шоҳӣ, коркарди пилла ва дигар маснуоти бофандагии аз он истеҳсолшаванда	Соҳаи саноат
ПАРДОХТҲОИ ГУМРУКӢ (CST 03/43)				
51	Андоз аз арзиши иловашудан беруна (CST 01/21)	Воридоти таҷҳизоти истеҳсолии технологӣ ва маҳсулоти такмилии (комплектӣ) онҳо, ки маҷмӯи ягонаро ташкил медиҳанд, аз ҷумла дар асоси шартҳои иҷораи молиявӣ (лизинг) барои ташаккул ё пурра кардани фонди (сармояи) оинномавии корхонаҳо ё азнавтҷҳизонии техникий истеҳсолоти амалкунанда, ба шарте ки ин молу мулк мустақиман дар истеҳсоли молҳо, иҷрои корҳо ва хизматрасонӣ мутобиқи ҳуҷҷатҳои таъсисии корхона истифода шуда, ба категорияи молҳои зераксизӣ мансуб набошад. Дар сурати барҳамдиҳии чунин корхона ё аз ҷониби ин корхона дар давоми ду сол аз лаҳзаи воридот ба Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода нашудан, ё ба шахси дигар тахвил намудани таҷҳизоти истеҳсолии технологӣ ва маҳсулоти такмилие, ки ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шудаанд, андоз аз арзиши иловашуда, ки мутобиқи ҳамин сарҳат пардохта нашудааст, ба буҷет бе амалисозии баҳисобгирӣ мутобиқи моддаи 266 Кодекси андоз ситонида мешавад, ба истиснои воридоти чунин таҷҳизот дар асоси шартҳои иҷораи молиявӣ (лизинг)	Мутобиқат намудани самти фаъолияти корхона ба таиноти таҷҳизоти воридшаванда, зиёд намудани сармояи оинномавӣ ба меъёри маблағи имтиёзи пешниҳодшуда ва дар муддати ду сол аз лаҳзаи воридот дар истеҳсолот татбиқ намудан ва бегона накардан	Соҳаи саноат
52	ААИ - беруна	Воридоти маводу лавозимот барои истеҳсоли доруворӣ, таҷҳизоти тиббӣ, фармасевтӣ ва асбобҳои тиббӣ, технологияҳои наватарин барои корхонаҳои дорусозӣ ва таҷҳизоти муносири ташхису табобат, дорувории тиббӣ, ба истиснои дорувории тиббии дар дохили ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда, ки тартиб ва номгӯи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд	Мутобиқати рамзи молии молҳои воридшаванда ба номгӯи муайяннамудаи ХҚТ	Соҳаи тандурустӣ

53	ААИ - беруна	Воридоти молҳо барои амалӣ намудани лоиҳаҳои сармоягузорию давлатии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи маблағҳои созишномаҳои грантӣ ва қарзӣ	Мавҷудияти созишномаи сармоягузорӣ, грантӣ (қарзӣ)	Соҳаи сармоягузорӣ
54	ААИ - беруна	Воридоти молҳо барои сохтмони объектҳои махсусан муҳим, ки номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд	Ба рӯйхати объектҳои махсусан муҳим шомил намудани объект ва муайян намудани номгӯи молҳои воридшаванда аз ҷониби ҲҚТ	Объектҳои махсусан муҳим
55	ААИ - беруна	Воридоти таҷҳизоту техника ва маводи сохтмонию иншооти сайёҳӣ (аз ҷумла меҳмонхона, ороишгоҳ ва истироҳатгоҳҳои табобатӣ, марказҳои сайёҳӣ, ва дигар иншооти сайёҳӣ). Рӯйхати иншооти сайёҳӣ, номгӯӣ, миқдори таҷҳизоту техника ва маводи сохтмонию воридшаванда аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад	Тасдиқи субъект ва номгӯи молҳои воридшаванда аз ҷониби ҲҚТ	Соҳаи сайёҳӣ
56	ААИ - беруна	Воридоти молҳо (ба истисноии молҳои зерасизӣ) барои истеҳсоли алюминийи аввалия бевосита аз ҷониби истеҳсолкунандагон тибқи номгӯӣ ва ҳаҷми муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Бевосита аз ҷониби истеҳсолкунандагон барои истеҳсоли алюминийи аввалия дар доираи номгӯӣ ва ҳаҷми муайянкардаи ҲҚТ	Соҳаи саноат
57	ААИ - беруна	Воридоти алюминийи аввалия	Барои коркарди минбаъдаи алюминийи аввалия	Соҳаи саноат
58	ААИ - беруна	Воридоти технологияву таҷҳизот ва мавод барои таъминоти соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва (ё) воридоти молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти ҳудуди субъектҳои хоҷагидор дар соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво	Амалӣ намудани фаъолияти парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво	Соҳаи саноат

59	ААИ - беруна	Воридоти ашёи хом барои коркард ва истеҳсоли маҳсулоти ниҳой, ба истиснои ашёи хом дар дохили ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда ва молҳои зераксизӣ, ки тартиб ва номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад	Ашёи хом барои коркард ва истеҳсоли маҳсулоти ниҳой воридшаванда	Соҳаи кишоварзӣ
60	ААИ – беруна	Воридоти воситаҳои нақлиёти танҳо бо муҳаррики барқӣ ҳаракаткунанда, аз ҷумла электромобилҳо, электробусҳо ва троллейбусҳо ба муҳлати 10 сол андозбандӣ карда намешаванд	Танҳо бо муҳаррики барқӣ ҳаракаткунанда	Соҳаи нақлиёт
61	ААИ-беруна	Воридоти сӯзишворӣ, моддаҳои кимиёвӣ ва рағанҳои молиданӣ барои киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол) бевосита аз ҷониби ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ то 1 сентябри соли 2027 бо андоз аз арзиши иловашуда андозбандӣ карда намешаванд	Дастгирии рушди соҳаи ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ	Соҳаи нақлиёт (ҳавоӣ)
62	ААИ-беруна	Воридоти (воридоти муваққатии) киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо, агрегатҳои асосӣ ва қисмҳои эҳтиётӣ барои киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол) бевосита аз ҷониби ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ то 1 сентябри соли 2027 бо андоз аз арзиши иловашуда андозбандӣ карда намешаванд	Дастгирии рушди соҳаи ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ	Соҳаи нақлиёт (ҳавоӣ)
63	ААИ - беруна	Воридоти техника ва таҷҳизот, қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили зерин аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешаванд, ба истиснои воридоти қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили дар ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда, ки номгӯи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад: - техникаҳои кишоварзӣ; - қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили техника ва мошинолот кишоварзӣ аз ҷониби корхонаҳои васлу насбкунанда (истеҳсолкунанда) барои истеҳсол, инчунин фӯруши моли (маҳсулоти) ниҳои истеҳсолшуда; - қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили автомобилҳои сабукрав, боркашу борбардор аз ҷониби корхонаҳои васлу насбкунанда	Техника ва таҷҳизот, қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулотҳои техникаҳои кишоварзӣ, мошинолот кишоварзӣ ва автомобилҳои сабукрав, боркашу борбардор	Соҳаи кишоварзӣ

		(истеҳсолкунанда) барои истеҳсоли худӣ.		
64	ААИ - беруна	Воридоти автомобилҳои нав бевосита аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродии дар асоси шаҳодатнома ғайрирезидент (аз санаи барориш 1 (як) сол нагузашта, масофаи тайнамудаи онҳо то 10 (даҳ) ҳазор километр бошад) бо мавқеи молии 8702, 8703, 8704 ва 8705 аз пардохти 50 фоизи маблағи андоз аз арзиши иловашудаи дар банди 1) қисми 1 моддаи 264 ва қисми 4 моддаи 397 Кодекси андоз муқарраршуда озод карда мешаванд	Дар сурати аз санаи барориши автомошинаҳои нав як сол нагузашта, масофаи тайнамудаашон на зиёда аз даҳ ҳазор километр бошад	Соҳаи нақлиёт (сайёҳӣ)
65	ААИ-беруна	Хизматрасониҳои лизинги амалиётӣ (иҷораи) ғайрирезидент ба ширкати ватании ҳавопаймӣ вобаста ба киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо, агрегатҳои асосӣ ва қисмҳои эҳтиётӣ онҳо то 1 сентябри соли 2027 аз андоз аз арзиши иловашуда озод карда шуд	Дастгирии рушди соҳаи ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ	Соҳаи нақлиёт (ҳавоӣ)
66	ААИ-беруна	Амалиёте, ки ғайрирезидент барои ширкати ватании ҳавопаймӣ вобаста ба хизматрасонӣ ва таъмири киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо, агрегатҳои асосӣ ва қисмҳои эҳтиётӣ онҳо анҷом медиҳад, инчунин воридоти киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо, агрегатҳои асосӣ ва қисмҳои эҳтиётӣ онҳо пас аз хизматрасонӣ ва таъмир дар давлатҳои хориҷа то 1 сентябри соли 2027 аз андоз аз арзиши иловашуда озод карда шуд	Дастгирии рушди соҳаи ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ	Соҳаи нақлиёт (ҳавоӣ)
67	ААИ - беруна	Воридоти молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти худ аз ҷониби корхонаҳои нафтаъсис, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагини дӯзандагӣ) машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 12 сол аз 1-уми январи соли ба қайди давлатӣ гирифтани корхонаҳои нафтаъсис ва барои корхонаҳои амалкунанда аз рӯзи мавриди амал қарор гирифтани Қонуни ҚТ аз 21.02.2018 №1511 аз андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад	Тасдиқи номгӯи молҳои воридшавандаи субъектҳои, ки дар рӯйхати корхонаҳои нафтаъсис, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой машғул мебошанд	Соҳаи саноат

68	ААИ - беруна	Воридоти молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти худ аз ҷониби корхонаҳои нафтаъсис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 5 сол аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад	Тасдиқи номгӯи молҳои воридшавандаи субъектҳои, ки ба коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой машғуланд	Соҳаи саноат
69	ААИ - беруна	Воридоти мол аз ҷониби сармоягузор барои иҷрои корҳо тибқи созишнома оид ба тақсими маҳсулот аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад	Риояи талаботи созишнома оид ба тақсими маҳсулот	Соҳаи энергетика (саноат)
70	ААИ - беруна	Воридоти молҳои ватанӣ ва хориҷӣ ба ҳудуди минтақаи озоди иқтисодӣ аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
71	ААИ – беруна	Воридоти таҷҳизоти инноватсионӣ технологӣ аз ҷониби субъектҳои фаъолияти инноватсионӣ технологӣ, ки бевосита барои эҳтиёҷоти худии чунин субъектҳо истифода карда мешавад	Аз ҷониби субъектҳои фаъолияти инноватсионӣ технологӣ бевосита барои эҳтиёҷоти худии чунин субъектҳо	Соҳаи саноат
72	ААИ – беруна	Андоз аз арзиши иловашуда танҳо барои корхонаҳои коркарди гандум барои коркард ва фурӯши маҳсулоти аз гандум коркардшуда, инчунин барои маҳсулоти макаронии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсолшуда ва фуруши он, бо меъёри 10 фоиз муқаррар карда шавад. Баҳисобгирии андоз аз арзиши иловашуда, ки барои хариди молу маҳсулоти дигар (кор ва хизматрасонӣ), ҷиҳати таҳвил ва фурӯши маҳсулоти аз гандуми коркардшуда, инчунин барои маҳсулоти макаронии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсолшуда ва фуруши он пардохта шудааст, наметавонад аз 10 фоиз зиёд бошад	Воридот танҳо аз ҷониби корхонаҳои коркарди гандум, ба истиснои молҳои зераксизӣ	Соҳаи саноат
73	ААИ – беруна	Воридоти тухмии зироатҳои кишоварзии дараҷаи суперэлита, элита ва репродуксияи якум, тухмии хушсифати кирмак барои пиллапарварӣ, гулу буттаҳои ороишӣ, дарахтони ороишӣ ва мевадиханда,	Тибқи тартиби муқарраргардида	Соҳаи кишоварзӣ

		чорвои зотӣ ва гӯшӣ, инчунин ҳама намуди хӯроки чорво аз андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад		
74	ААИ - беруна	Воридоти молу масолеҳи сохтмонӣ ва дастгоҳу таҷҳизот барои бунёди гармхонаҳои замонавӣ, ки номгӯи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, аз андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад	Тибқи номгӯи муайяннамудаи ҲҚТ	Соҳаи кишоварзӣ
75	Аксизҳои беруна (CST 02/2)	Воридоти автомашинаҳои нав (аз санаи барориш 1 (як) сол нагузашта, масофаи тайнамудаашон то 10 (даҳ) ҳазор километр бошад) бо мавқеи молии 8702, 8703, 8704 ва 8705 аз пардохти 50 фоизи меъёри муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Дар сурати аз санаи барориши автомашинаҳои нав як сол нагузашта, масофаи тайнамудаашон на зиёда аз даҳ ҳазор километр бошад	Соҳаи нақлиёт (сайёҳӣ)
76	Аксизҳои беруна	Воридоти воситаҳои нақлиёти танҳо бо муҳаррики барқӣ ҳаракаткунанда, аз ҷумла электромобилҳо, электробусҳо ва троллейбусҳо ба муҳлати 10 сол андозбанӣ карда намешаванд	Танҳо бо муҳаррики барқӣ ҳаракаткунанда	Соҳаи нақлиёт
77	Аксизҳои беруна	Воридоти молҳои ватанӣ ва хориҷӣ ба ҳудуди минтақаи озоди иқтисодӣ аз пардохти андози аксиз озод карда мешавад	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт
78	Аксизҳои беруна	Воридоти сӯзишворӣ, рағанҳои молиданӣ ва моеъҳои химиявӣ барои киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол) аз ҷониби ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ то 1 сентябри соли 2027 бо андози аксизӣ андозбандӣ карда намешаванд	Дастгирии рушди соҳаи ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ	Соҳаи нақлиёт (ҳавоӣ)
79	Бочи ғумрукӣ (CST 03/20)	Воридоти таҷҳизоти истеҳсолию технологӣ ва маҳсулоти тақмили онҳо, аз ҷумла дар асоси шартҳои иҷораи молиявӣ (лизинг), барои ташаккул ё пурра кардани сармояи (фонди) оинномавии корхонаҳо ё азнавтаҷҳизонии техникаи истеҳсолоти амалкунанда, ба шарт ки ин молу мулк мустақиман барои истеҳсоли мол (иҷрои кор ва хизматрасонӣ) мутобики ҳуҷжатҳои таъсисии корхона истифода шуда, ба категорияи молҳои зераксизӣ мансуб набоянд.	Мутобикат намудани самти фаъолияти корхона ба таиноти таҷҳизоти воридшаванда, зиёд намудани сармояи оинномавӣ ба меъёри маблағи имтиёзи пешниҳодшуда ва дар муддати ду	Соҳаи саноат

			сол аз лаҳзаи воридот дар истеҳсолот татбиқ намудан ва бегона накардан	
80	Бочи гумрукӣ	Воридоти маводу лавозимот барои истеҳсоли доруворӣ, таҷҳизоти тиббӣ, фармасевтӣ ва асбобҳои тиббӣ, технологияҳои наватарин барои корхонаҳои дорусозӣ ва таҷҳизоти муосири ташхису табобат, дорувории тиббӣ, ба истиснои дорувории тиббии дар дохили ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда, ки тартиб ва номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд;	Мутобикати рамзи молии молҳои воридшаванда ба номгӯи муайяннамудаи ҲҚТ	Соҳаи тандурустӣ
81	Бочи гумрукӣ	Воридоти моле, ки барои татбиқи лоиҳаҳои сармоягузории Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи маблағҳои созишномаҳои грантӣ (қарзӣ) амалӣ мешаванд	Мавҷудияти созишномаи сармоягузорӣ, грантӣ (қарзӣ)	Соҳаи сармоягузорӣ
82	Бочи гумрукӣ	Воридоти мол барои сохтмони объектҳои махсусан муҳим, ки номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд	Ба рӯйхати объектҳои махсусан муҳим шомил намудани объект ва муайян намудани номгӯи молҳои воридшаванда аз ҷониби ҲҚТ	Объектҳои махсусан муҳим
83	Бочи гумрукӣ	Воридоти мол барои иҷрои корҳо, ки барномаҳои корӣ ва сметаҳои хароҷот тибқи тартиби муқаррарнамудаи созишнома оид ба тақсими маҳсулот, ки мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи созишномаҳо оид ба тақсими маҳсулот» тасдиқ гардидаанд	Риояи талаботи созишнома оид ба тақсими маҳсулот	Соҳаи энергетика (саноат)
84	Бочи гумрукӣ	Воридоти таҷҳизоту техника ва маводи сохтмони иншооти сайёҳӣ (аз ҷумла меҳмонхона, осоишгоҳ ва истироҳатгоҳҳои табобатӣ, марказҳои сайёҳӣ ва дигар иншооти сайёҳӣ). Рӯйхати иншооти сайёҳӣ, номгӯи, миқдори таҷҳизоту техника ва маводи сохтмони воридшаванда аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад	Тасдиқи субъект ва номгӯи молҳои воридшаванда аз ҷониби ҲҚТ	Соҳаи сайёҳӣ
85	Бочи гумрукӣ	Воридоти мол (ба истиснои моли зераксизӣ) тибқи номгӯӣ ва ҳаҷми муайянкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бевосита	Бевосита аз ҷониби истеҳсолкунандагон барои	Соҳаи саноат

		истеҳсолкунандагон барои истеҳсоли алюминийи аввалия анҷом медиҳанд	истеҳсоли алюминийи аввалия дар доираи номгӯй ва ҳаҷми муайянкардаи ҲҚТ	
86	Бочи гумрукӣ	Воридоти алюминийи аввалия	Барои коркарди минбаъдаи алюминийи аввалия	Соҳаи саноат
87	Бочи гумрукӣ	Воридоти технологияву таҷҳизот ва мавод барои таъминоти соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва (ё) ғангоми ворид намудани молҳои бевосита барои эҳтиёҷоти ҳуди субъектҳои хоҷагидорӣ дар соҳаҳои парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли ҳуҷраҳои омехтаи паранда ва чорво	Амалӣ намудани фаъолияти парандапарварӣ, моҳипарварӣ ва истеҳсоли ҳуҷраҳои омехтаи паранда ва чорво	Соҳаи кишоварзӣ
88	Бочи гумрукӣ	Воридоти ашёи хом барои коркард ва истеҳсоли маҳсулоти ниҳой, ба истиснои ашёи хоми дар дохили ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда ва молҳои зерасизӣ, ки тартиб ва номгӯи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад	Бо риояи Тартиби мукаммалнамудани ҲҚТ аз 22.06.2019, №327	Соҳаи саноат
89	Бочи гумрукӣ	Воридоти техника ва таҷҳизот, қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили зерин, ба истиснои воридоти қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили дар ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда, ки номгӯи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад: - техникаи кишоварзӣ; - қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили техника ва мошинолот кишоварзӣ аз ҷониби корхонаҳои васлу насбкунанда (истеҳсолкунанда) барои истеҳсол, инчунин фурӯши моли (маҳсулоти) ниҳоии истеҳсолшуда; - қисмҳои эҳтиётӣ ва маҳсулоти такмили автомобилҳои сабукрав, боркашу борбардор аз ҷониби корхонаҳои васлу насбкунанда (истеҳсолкунанда) барои истеҳсоли худӣ;	Мутобиқати рамзи техникаи таиноти кишоварзии воридшаванда ба номгӯи муайяннамудани ҲҚТ	Соҳаи кишоварзӣ

90	Бочи гумрукӣ	Воридоти автомашинаҳои нав (аз санаи барориш 1 (як) сол нагузашта, масофаи тайнамудашон то 10 (даҳ) ҳазор километр бошад) бо мавқеи молии 8702, 8703, 8704 ва 8705 - 50 фоиз	Дар сурати аз санаи барориши автомашинаҳои нав як сол нагузашта, масофаи тайнамудашон на зиёда аз даҳ ҳазор километр бошад	Соҳаи нақлиёт (сайёҳӣ)
91	Бочи гумрукӣ	Воридоти воситаҳои нақлиёти танҳо бо муҳаррики барқӣ ҳаракаткунанда, аз ҷумла электромобилҳо, электробусҳо ва троллейбусҳо ба муҳлати 10 сол андозбанӣ карда намешаванд	Танҳо бо муҳаррики барқӣ ҳаракаткунанда	Соҳаи нақлиёт
92	Бочи гумрукӣ	Воридоти молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти худ аз ҷониби корхонаҳои нафтаъсис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагини дӯзандагӣ) машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 12 сол аз 1-уми январӣ соли ба қайди давлатӣ гирифтани корхонаҳои нафтаъсис ва барои корхонаҳои амалкунанда аз рӯзи мавриди амал қарор гирифтани Қонуни ҚТ аз 21.02.2018 №1511 аз бочи гумрукӣ озод карда мешавад	Тасдиқи номгӯи молҳои воридшавадаи субъектҳои, ки дар рӯйхати корхонаҳои нафтаъсис, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой машғул мебошанд	Соҳаи саноат
93	Бочи гумрукӣ	Воридоти молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти худ аз ҷониби корхонаҳои нафтаъсис ва корхонаҳои амалкунанда, ки ба коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой машғул мебошанд, ба мӯҳлати то 5 сол аз пардохти бочи гумрукӣ озод карда мешавад	Тасдиқи номгӯи молҳои воридшавадаи субъектҳои, ки ба коркарди саноатии пӯст, пашм, абрешими хом ва дигар ашёи хоми соҳаи кишоварзӣ ба маҳсулоти ниҳой машғуланд	Соҳаи саноат
94	Бочи гумрукӣ	Воридоти молҳои ватанӣ ва хориҷӣ ба ҳудуди минтақаи озоди иқтисодӣ аз пардохти бочи гумрукӣ озод карда мешавад	Амалӣ намудани фаъолият дар ҳудуди МОИ	Соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ

95	Бочи гумрукӣ	Воридоти тухмии зироатҳои кишоварзии дараҷаи суперэлиты, элита ва репродуксияи якум, тухмии хушсифати кирмак барои пиллапарварӣ, гулу буттаҳои ороишӣ, дарахтони ороишӣ ва мевадиханда, чорвои зотӣ ва ғӯштӣ, инчунин ҳама намуди ҳуҷраҳои чорво аз бочи гумрукӣ озод карда мешавад	Тибқи тартиби муқарраргардида	Соҳаи кишоварзӣ
96	Бочи гумрукӣ	Воридоти молу масолеҳи сохтмонӣ ва дастгоҳу таҷҳизот барои бунёди гармхонаҳои замонавӣ, ки номгӯи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, аз бочи гумрукӣ озод карда мешавад	Тибқи номгӯи муайяннамудаи ҲҚТ	Соҳаи кишоварзӣ
СОЗИШНОМАҲОИ САРМОЯГУЗОРӢ (SIC 02/8)				
97	Андоз аз даромади ғайрирезидент (ТСТ 01/5)	Даромад дар шакли музди меҳнат аз манбаъҳои пардохт дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз пардохти андоз аз даромади шахсони воқеӣ-ғайрирезидент озод карда мешавад	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)
98	Андоз аз суди саҳмия	Даромад дар шакли суди саҳмия аз пардохти андоз аз суди саҳмия озод карда мешавад[1]	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)
99	Андоз аз фоида	Шахсони ҳуқуқӣ (сармоягузор) дар муҳлати амали созишномаҳои сармоягузорӣ нисбат ба даромадҳои бадастомада аз пардохти андоз аз фоида озод карда мешавад[2]	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)
100	Андоз аз арзиши иловашудаи дохила	Дар давраи муҳлати амали созишномаҳои сармоягузорӣ тахвили мол (ичрои қор ва хизматрасонӣ) дар бозори дохилӣ аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод карда мешавад[3]	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)
101	Аксизҳои дохила	Татбиқкунандагони лоиҳаҳои созишномаи сармоягузорӣ аз пардохти аксиз озод карда мешаванд[4]	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)
102	Андоз аз арзиши иловашудаи беруна (CST 02/3)	Воридоти молу маҳсулот барои татбиқи созишномаи сармоягузорӣ, ки номгӯи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, аз пардохти ААИ озод карда мешавад	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)
103	Аксизҳои беруна	Молҳо, техника ва таҷҳизоти истеҳсолию технологӣ барои амалисозии созишномаҳои сармоягузорӣ воридшаванда аз пардохти аксиз озод карда мешавад[5]	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)

104	Бочи гумрукӣ	Воридоти молу маҳсулот барои татбиқи созишномаи сармоягузорӣ, ки номгӯи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, аз пардохти бочи гумрукӣ озод карда мешавад	Баимзорасонии созишномаи сармоягузорӣ	Соҳаи саноат (сармоягузорӣ)
Эзоҳ: 1) ҷадвали мазкур аз ҷониби Вазорати молия дар якҷоягӣ бо Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ (SIC), Кумитаи андоз (ТСТ) ва Хадамоти гумрук (CST) тартиб дода шудааст;				
2) мутобиқ ба қонунгузории ҷорӣ ҳар як имтиёз дар сатри алоҳида дарҷ карда шудааст;				

1. САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲО ДАР БАХШИ ПАРАНДАПАРВАРӢ, ИСТЕҲСОЛИ ХӢРОКИ ОМЕХТАИ ПАРАНДА ВА ЧОРВО

1.1 Муқаррароти умумӣ

Бо мақсади рушди соҳаи парандапарварӣ, ба роҳ мондани истеҳсоли маҳсулоти ватании воридотивазкунанда ва ба ин васила таъмини амнияти озукавории кишвар бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21 феввали соли 2018, №1511 «Дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Кодекси андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон» муқаррароти низомии мазкур такмил дода шуда, аз он шартҳои пешбинишуда оид ба ҷалби сармояи хориҷӣ ва (ё) қарзи бонкҳои хориҷӣ дар ҳаҷми на камтар аз 16 миллион доллари ИМА хориҷ ва мӯҳлати татбиқи имтиёзҳо аз 12 ба 6 сол кам гардида, корхонаҳои мазкур аз супоридани андозҳои зерин озод карда шудаанд:

- андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ;
- андоз аз арзиши иловашуда;
- андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард;
- андозҳо аз объектҳои ғайриманқул (андоз аз молу мулки ғайриманқул ва андозии замин).

Дар баробари ин, тибқи тағйироти мазкур ва иловаҳои ба Кодекси гумрук воридгардида (Қонуни ҚТ аз 21.02.2018, №1512) имтиёзи боҷи гумрукӣ нисбат ба воридоти молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти худии корхонаҳои парандапарварӣ ва истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво дар моддаи 169 Кодекси андозии таҳрири соли 2012 ва моддаи 345 Кодекси гумрук бо мазмуни зерин “воридоти технологияву таҷҳизот ва мавод барои таъминоти соҳаи парандапарварӣ ва (ё) ҳангоми ворид намудани молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти худии корхонаҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво” пешбинӣ гардид.

Бояд қайд намуд, ки дар заминаи Феҳристи имтиёзҳои андозию гумрукии таҳиягардида, дар қонунгузории амалкунанда ба субъектҳои дар бахши парандапарварӣ, истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво фаъолияткунанда 6 номгӯи имтиёзҳо муқаррар гардидааст.

Зимни таҳлили самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар бахши парандапарварӣ, истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво маълумоти расмӣи Кумитаи андоз ва Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба нишондиҳандаҳои бахши парандапарварӣ ва корхонаҳои истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво дар давраи солҳои 2013 – 2022 истифода бурда шудааст.

Бо дарназардошти дар давраи солҳои 2013-2017 бархӯрдор нагардидани субъекти соҳибкорӣ аз низоми имтиёзноки болозикр ва дар соли 2018 такмил ёфтани шартҳои татбиқи низоми имтиёзноки мазкур, нишондиҳандаҳои бахши парандапарварӣ, истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво барои давраи солҳои 2017-2022 мавриди таҳлил қарор дода шудааст.

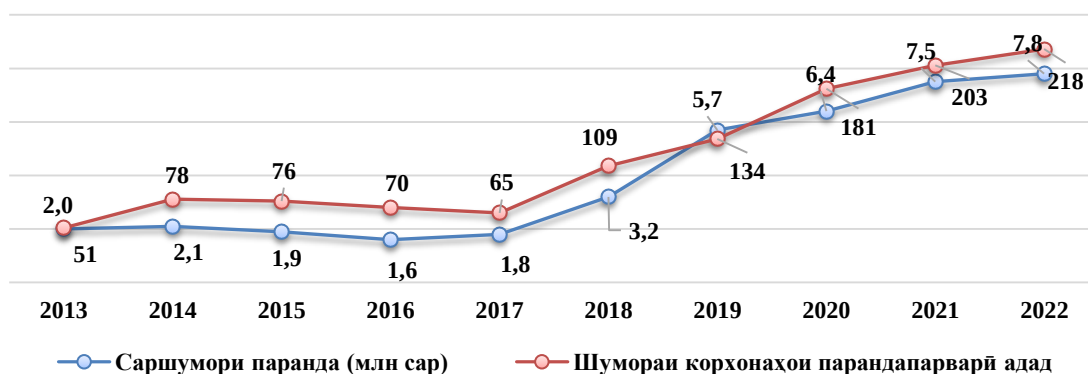
1.2 Таъсири иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ

Таъсири иқтисодӣ: Мувофиқи маълумоти дастрасгардида пас аз такмил ёфтани шартҳои татбиқи низоми имтиёзнок шумораи субъектҳои соҳибкорӣ дар бахши парандапарварӣ фаъолияткунанда дар давраи солҳои 2017-2022 зиёд гардида, аз 65 адади соли 2017 ба 218 адад дар соли 2022 баробар гардидааст, ки 3,4 маротиба афзоиш ёфтааст.

Дар ин давра саршумори паранда 4,3 маротиба афзоиш ёфта, аз 1,8 млн сар дар соли 2017 ба 7,8 млн сар дар соли 2022 баробар гардидааст.

Афзоиши нишондиҳандаи шумораи субъектҳои соҳибкорӣ дар бахши парандапарварӣ ва саршумори паранда, дар шакли диаграмма чунин мебошад.

**Диаграммаи
шумораи корхонаҳои парандапарварӣ ва саршумори паранда
дар солҳои 2013-2022**

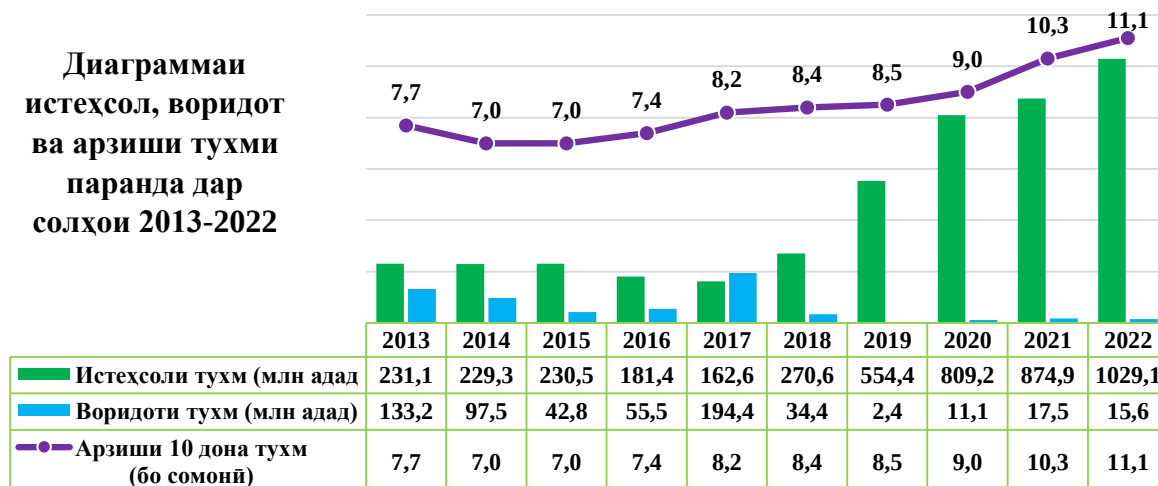

Дар давраи солҳои 2017-2022 истеҳсоли тухми паранда 6,3 маротиба зиёд гардида, бо натиҷаи татбиқи имтиёзҳо воридоти он 12,5 маротиба коҳиш ёфтааст. Яъне, агар дар соли 2017 дар ҷумҳурӣ 162,6 млн дона тухм истеҳсол гардида, ба ҷумҳурӣ 194,4 млн дона тухм ворид шуда бошад, пас ин нишондиҳандаҳо дар соли 2022 мутаносибан ба 1029,1 млн дона ва 15,6 млн дона баробар гардидааст. Инчунин дар давраи мазкур содироти тухм низ аз ҷониби субъектҳои соҳибкорӣ ба қайд гирифта шуда, дар маҷмӯъ 2,7 млн доноро ташкил медиҳад.

Воридоти тухми паранда, ки дар соли 2022 ба қайд гирифта шудааст (15,6 млн дона), асосан тухмҳои инкубатсионӣ буда, бо мақсади парвариши минбаъдаи ҷӯҷаи мурғ аз ҷониби корхонаҳои парандапарварӣ ворид гардидааст.

Зимни таҳлили нархҳои оморӣ маълум гардид, ки новобаста аз таъбиқи имтиёзҳо ба баҳши парандапарварӣ арзиши миёнаи тухми паранда сол аз сол тамоюли зиёдшавӣ дорад. Агар, дар соли 2017 арзиши миёнаи 10 дона тухми паранда 8,2 сомониро ташкил медод, пас он дар соли 2022 ба 11,1 сомонӣ баробар гардида ё 35,4 фоиз афзоиш ёфтааст.

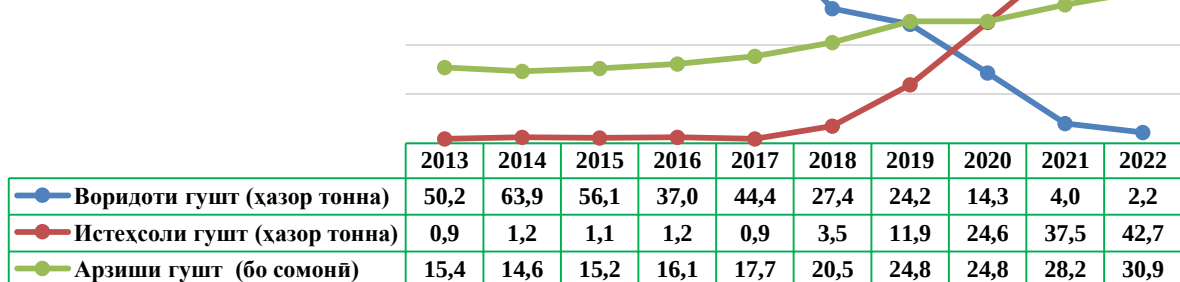
**Диаграммаи
истеҳсол, воридот
ва арзиши тухми
паранда дар
солҳои 2013-2022**

Дар давраи муқоисашаванда, истеҳсоли ғӯшти паранда дар вазни зинда 47,4 маротиба афзоиш ёфта, воридоти он 20,2 маротиба коҳиш ёфтааст. Яъне, агар дар соли 2017 дар ҷумҳурӣ 0,9 ҳазор тонна ғӯшти паранда истеҳсол гардида, ба ҷумҳурӣ 44,4 ҳазор тонна ғӯшти паранда ворид шуда бошад, пас ин нишондиҳандаҳо дар соли 2022 мутаносибан 42,7 ҳазор тонна ва 2,2 тоннаро ташкил медиҳад. Ҳамзамон, дар давраи мазкур аз ҷониби субъектҳои соҳибкорӣ дар маҷмӯъ 482 тонна ғӯшти паранда содирот карда шудааст.

Таҳлили нархҳои оморӣ нишон дод, ки новобаста аз зиёд гардидани истеҳсоли ғӯшти паранда дар дохили кишвар арзиши миёнаи он тамоюли зиёдшавӣ дорад. Агар, дар соли 2017 арзиши миёнаи 1 кг ғӯшти паранда 17,7 сомониро ташкил медод, пас он дар соли 2022 ба 30,9 сомонӣ баробар гардида, дар маҷмӯъ 74,6 фоиз ё ба ҳисоби миёна ҳамасола 12,4 афзоиш ёфтааст. Ҳол он, ки сатҳи миёнаи таваррум дар давраи солҳои 2017-2022 ба 7,4 фоиз баробар аст.

**Диаграммаи
истеҳсол, воридот
ва арзиши гӯшти
паранда дар солҳои
2013 ва 2022**

Аз нишондиҳандаҳои истеҳсолӣ бармеояд, ки дар соли 2022 аз ҷониби корхонаҳои соҳа истеҳсоли тухми паранда 1029,1 млн дона ва гӯшти паранда 42,7 ҳазор тоннаро ташкил дода, ба сари аҳоли мутаносибан 108 дона ва 4,5 кг дар як сол рост меояд. Ҳол он ки тибқи меъёрҳои физиологии истеъмолии маҳсулоти асосии озукаворӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 августи соли 2018, №451 тасдиқ гардидааст, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳар сари аҳоли дар як сол истеъмоли 180 дона тухм ва 7,32 кг гӯшти паранда тавсия дода шудааст.

Таъсири иҷтимоӣ: Мутобиқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2017 шумораи коргарони кироя дар маҷмӯъ дар ҳамаи субъектҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво 2872 нафар ва фонди музди меҳнат 26,2 млн сомониро ташкил додааст, ки ин рақамҳо дар соли 2022 ба 2911 нафар ва 36,6 млн сомонӣ фонди музди меҳнат баробар гардида, дар давоми 6 сол афзоиши он мутаносибан 39 коргар ва 10,4 млн сомонӣ фонди музди меҳнатро ташкил медиҳад.

Новобаста аз он, ки дар соли 2022 шумораи умумии кормандон нисбат ба соли 2017 зиёд гардида бошад ҳам, аммо он аз рӯи солҳо тамоюли камшавӣ дорад. Агар дар соли 2020 шумораи умумии кормандон субъектҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво ҳамагӣ 3634 нафарро ташкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2021 ба 2746 нафар ва дар соли 2022 ба 2911 нафар баробар гардидааст.

Дар соли 2017 музди миёнаи моҳона барои як коргар дар соҳаи мазкур 759 сомониро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 884 сомонӣ баробар гардидааст, ки афзоиши он ҳамагӣ 125 сомонӣ ё 16,5 фоизро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2018-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022

1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	2872	3213	3510	3634	2746	2911
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	26,2	32,1	35,7	38,2	30,0	36,6
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	759	833	848	876	818	884

Таъсири молиявӣ: Тибқи ҳисобот ва эълomiaҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи субъектҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво агар, дар соли 2017 даромади умумии онҳо дар маҷмӯъ 148,9 млн сомониро ташкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 2651,1 млн сомонӣ баробар гардида, нисбат ба соли 2017 ба маблағи 2502,2 млн сомонӣ ё 17,8 маротиба зиёд мебошад.

Дар соли 2017 фоидаи корхонаҳои парандапарварӣ 9,5 млн сомониро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 102,9 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки 10,8 маротиба афзоиш ёфтааст. Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида, дар соли 2022 даромаднокии (рентабельности) соҳаи мазкур 3,9 фоизро ташкил дода, он нисбат ба соли 2017 (6,4 фоиз) 2,5 фоиз коҳиш ёфтааст.

Арзиши воситаҳои асосии субъектҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво дар соли 2017 маблағи 484,3 млн сомониро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 793,5 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки дар маҷмӯъ 63,8 фоиз афзоиш ёфтааст.

Дар ин давра, маблағи ҳисобшудаи андозҳои соҳаи мазкур 3 маротиба афзоиш ёфта, аз 9,5 млн сомонии соли 2017 ба 28,8 млн сомонӣ дар соли 2022 баробар гардидааст.

Новобаста аз он, ки дар соли 2022 маблағҳои ҳисобшуда нисбат ба соли 2017 зиёд гардида бошад ҳам, аммо он аз рӯи солҳо тамоюли камшавӣ дорад. Агар дар соли 2018 маблағи ҳисобшудаи андозҳо аз ҳисоби субъектҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво ҳамагӣ 32,6 млн сомониро ташкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2019 ба 20,1 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 16,3 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 28,9 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 28,8 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022

1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	484,3	512,4	583,7	677,1	639,6	793,5
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	148,9	283,1	727,7	1185,7	1491,9	2651,1
3	Ҷоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	9,5	33,9	83,3	66,5	45,0	102,9
4	Даромадноки (рентабелност) (фоиз)	6,4	12,0	11,5	5,6	3,0	3,9
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	9,5	32,6	20,1	16,3	28,9	28,8

1.3 Талафоти буҷети давлатӣ

Маврид ба зикр аст, ки аз имтиёзҳои пешниҳодшуда ба бахши парандапарварӣ, истеҳсолкунандаи хӯроки омехтаи паранда ва чорво даромади буҷети давлатӣ бетаъсир намонд.

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз ҳамагӣ маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба бахши парандапарварӣ дар соли 2018-ум 27,8 млн сомонӣ, дар соли 2019-ум 67,5 млн сомонӣ, дар соли 2020-ум 57,8 млн сомонӣ дар соли 2021-ум 276,0 млн сомонӣ ва дар соли 2022-ум 412,8 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба бахши мазкур дар буриши андозҳо чунин мебошад.

№	Андозҳои озодкардашуда	Талафоти буҷети давлатӣ дар буриши солҳо (бо млн сомонӣ)				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	Андоз аз ҷоида (андози низоми соддакардашуда)	4,4	13,9	12,7	5,8	13,4
2	Андоз аз арзиши иловашуда	22,0	52,1	43,5	268,5	397,7
3	Андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард	2,0	5,1	8,3	0,0	0,0
4	Андози замин	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
5	Андоз аз объектҳои ғайриманкул	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5
	Ҳамагӣ	27,8	67,5	57,8	276,0	412,8

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Хадамоти гумрук дар маҷмӯъ маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба бахши парандапарварӣ, истеҳсолкунандаи хӯроки

омехтаи паранда ва чорво дар соли 2018 маблағи 38,9 млн сомонӣ, дар соли 2019 маблағи 115,3 млн сомонӣ, дар соли 2020 маблағи 236,5 млн сомонӣ, дар соли 2021 маблағи 519,7 млн сомонӣ ва дар соли 2022 маблағи 882,0 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба бахши мазкур дар бурриши пардохтҳо чунин мебошад.

№	Номгӯй	Солҳо				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи субъектҳои аз имтиёз бархӯрдоршуда, аз ҷумла (адад)	65	120	168	183	166
1.1	-соҳибкорони инфиродӣ	0	8	15	13	6
1.2	-шахсони ҳуқуқӣ	65	112	153	170	160
2	Арзиши гумрукӣ (бо млн доллари ИМА)	18	51,7	95,8	189,6	376,8
3	Пардохтҳои гумрукии озодшуда, аз ҷумла (бо млн сомонӣ)	38,9	115,3	236,5	519,7	882,0
3.1	-ААИ	30,8	90,1	185,8	402,6	649,7
3.2	-боҷи гумрукӣ	8,1	25,2	50,6	117,1	232,3

1.4 Арзёбии самаранокӣ

Қобили қайд аст, ки тибқи Методикаи баҳодихии самаранокии имтиёзҳо 6 номгӯи имтиёзҳои дар заминаи кодексҳои андоз ва гумрук ба бахши парандапарварӣ, истеҳсоли ҳӯроки омехтаи паранда ва чорво муқарраршуда, дар алоҳидагӣ мавриди арзёбӣ қарор дода шуд.

Дар натиҷаи баҳодихӣ маълум гардид, ки 6 номгӯи имтиёзҳои ба бахши парандапарварӣ, истеҳсоли ҳӯроки омехтаи паранда ва чорво муқарраршуда қисман самаранок мебошад. Зеро, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявии корхонаҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои ба истеҳсоли ҳӯроки омехтаи паранда ва чорво машғулбуда, дар давраи солҳои 2017-2022 дар қисме аз нишондиҳандаҳо тамоюли зиёдшавӣ ва дар қисми дигари онҳо бошад тамоюли коҳишбӣ дорад.

Аз ҷумла, дар солҳои 2017-2022 шумораи субъектҳои соҳаи парандапарварӣ, истеҳсоли ҳӯроки омехтаи паранда ва чорво дар давоми 6 сол аз 65 адад ба 218 адад, яъне 153 адад зиёд гардида бошад ҳам, аммо шумораи умумии кормандон дар соли 2020-ум 3634 нафар, соли 2021-ум

2742 нафар ва дар соли 2022-ум 2911 нафар кам гардидааст, ки камшавии шумораи кормандони корхонаҳои соҳаи мазкур 723 нафарро ташкил медиҳад.

Дар баробари ин истеҳсоли гушти паранда дар соли 2017 дар ҷумҳурӣ 0,9 ҳазор тоннаро ташкил дода, арзиши он 17,7 сомониҳо барои як кг дар ҳамон давра дар бар гирифта, ин нишондиҳанда дар соли 2022-ум 42,7 ҳазор тонна истеҳсол карда шуда, нархи он барои 1 кг ба 30,9 сомонӣ баробар гардидааст, ки дар муқоиса ба соли 2017-ум 74,6 фоиз афзоиш ёфтааст. Ҳоло он ки бо зиёд гардидани истеҳсоли гушти паранда бояд нархи он дар бозор паст ё муътадил нигоҳ дошта мешуд.

Ҳамзамон, истеҳсоли тухми паранда дар соли 2017 дар ҷумҳурӣ 162,6 млн дона ташкил дода, нархи он барои 10 дона 8,2 сомонӣ мебошад, ки ин нишондод дар соли 2022-ум 1029,1 млн дона истеҳсол карда шуда, арзиши он 11,1 сомонӣ барои 10 дона баробар гардидааст, ки арзиши нарзи тухм дар муқоиса ба соли 2017-ум 35,4 фоиз афзоиш ёфтааст.

Ҳамзамон, омӯзиши воридоти гандум дар фаъолияти субъектҳои парандапарварӣ нишон дод, ки дар соли 2022 барои эҳтиёҷоти корхонаҳои парандапарварӣ ва истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво дар ҳаҷми 580,3 ҳазор тонна гандум ворид гардидааст.

Тибқи ҳисоботҳои ҷойдошта саршумори паранда дар соли 2022 ба 11,3 миллион сар баробар гардида, тибқи меъёрҳои соҳавӣ барои нигоҳубини онҳо 490,3 ҳазор тонна хӯрок зарур мебошад.

Мувофиқи маълумоти ҷойдошта дар таркиби хӯроки паранда аз 20 то 55 фоиз гандум ташкил медиҳад. Аз ин бармеояд, ки аз ҳаҷми умумии гандуми тариқи имтиёз воридгардида (580,8 ҳазор тонна) 270,0 ҳазор тоннаи он барои таъмини хӯроки паранда басанда буда, 310,6 ҳазор тоннаи он барзиёд ворид шуда, аз ғайрмақсаднок истифода шудани имтиёзҳои андозӣ шаҳодат медиҳад.

Дар ҳоле, ки дар соли 2022 дар баробари гандум 137,6 ҳазор тонна хӯроки омехтаи паранда (комбикорм) тариқи имтиёзнок ворид гардидааст.

1.5 Пешниҳод:

Дар баробари ин, ҷиҳати пурра ноил гардидан ба ҳадафҳои пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ, амалигардонии тавсияҳои зерин аз ҷониби корхонаҳои парандапарварӣ ва корхонаҳои ба истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво машғулбуда, тавассути роҳнамоӣ ва пайгирии мақомотҳои ваколатдори давлатӣ дар соҳаи саноат ва кишоварзӣ ба мақсад мувофиқ мебошад:

1. Паст намудани арзиши маҳсулоти истеҳсолшаванда.
2. Зиёд намудани музди меҳнати кормандон.

3. Қонёъ намудани талаботи аҳоли бо меъёрҳои ҳадди ақали маҳсулоти ғизоӣ ва таъмини фаровонии бозори истеъмоли.

4. Бо истифода аз имтиёзҳои андозию гумрукӣ пурра фароҳам овардани заминаи истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво, инчунин ба роҳ мондани сехҳои инкубатсионӣ дар дохили кишвар. Зеро, новобаста аз зиёд гардидани истеҳсоли хӯроки омехтаи паранда ва чорво дар дохили кишвар, дар давраи солҳои 2017-2022 воридоти он низ ба таври назаррас зиёд гардидааст. Инчунин то ба ҳол тухмҳои инкубатсионӣ, бо мақсади парвариши минбаъдаи чӯчаи мурғ аз ҷониби корхонаҳои парандапарварӣ аз хориҷи кишвар ворид гардида истодааст.

2. САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲОИ АНДОЗИЮ ГУМРУКӢ ДАР БАХШИ МОҲИПАРВАРӢ

2.1 Муқаррароти умумӣ

Бо мақсади рушди бахши моҳипарварӣ ва таъмини бозори дохилӣ бо маҳсулоти ватании баландсифат бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20 июни соли 2019, №1620 ба Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйиру иловаҳои зарурӣ ворид карда шуда, мутобиқи он имтиёзҳои пешбининамудаи сархати 17 қисми 4 моддаи 169 ва боби 47(1) Кодекси андоз, ки ба бахши парандапарварӣ татбиқ гардида истодаанд, ба ҷаъолияти моҳипарварӣ низ муқаррар карда шуд.

Дар ин радиф, мутобиқи моддаи 313(1) Кодекси андоз аз моҳи июли соли 2019 то ин ҷониб субъектҳои хоҷагидорӣ дар соҳаи моҳипарварӣ ба мӯҳлати 6 сол аз супоридани андозҳои зерин озод карда шудаанд:

- андоз аз ғоида (андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ);
- андоз аз арзиши иловашуда;
- андозҳо аз молу мулки ғайриманқул.

Ҳамзамон, тибқи қисми 4 моддаи 169 Кодекси андоз ва моддаи 345 Кодекси гумрук воридоти технологияву таҷҳизот ва мавод барои таъминоти соҳаи моҳипарварӣ ва (ё) ҳангоми ворид намудани молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти худ субъектҳои хоҷагидор дар соҳаи моҳипарварӣ аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда ва боҷи гумрукӣ озод карда шудаанд.

Бояд қайд намуд, ки дар заминаи Феҳристи имтиёзҳои андозию гумрукии таҳиягардида, дар қонунгузори амалкунанда ба субъектҳои дар бахши моҳипарварӣ ҷаъолияткунанда 6 номгӯи имтиёзҳо муқаррар гардидааст.

Зимни таҳлили самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар бахши моҳипарварӣ маълумоти расмӣ Кумитаи андоз ва Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии оморӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба нишондиҳандаҳои бахши моҳипарварӣ дар давраи солҳои 2018-2022 истифода бурда шудааст.

2.2 Таъсири иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ

Таъсири иқтисодӣ: Мувофиқи маълумоти дастрасгардида соли 2018 шумораи хоҷагиҳои моҳипарварӣ 277 ададро ташкил дода, бо натиҷаи татбиқи имтиёзҳо нишондиҳандаи мазкур дар соли 2019 ба 349 адад, дар соли 2020 ба 363 адад, дар соли 2021 ба 366 адад ва дар соли 2022 ба 372 адад баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2018-ум 95 адад зиёд мебошад.

Омӯзиши нишондиҳандаҳои оморӣ бахши мазкур нишон дод, ки дар давраи солҳои 2018-2022 истеҳсоли гушти моҳӣ дар ҳама шаклҳои хоҷагидорӣ 2,8 маротиба афзоиш ёфта, воридоти он дар ҳама намуди шаклҳо 1,8 маротиба

афзоиш ёфтааст. Яъне, агар дар соли 2018 дар ҷумҳурӣ аз ҷониби субъектҳои соҳибкории бахши моҳипарварӣ ҳамагӣ 1,7 ҳазор тонна моҳӣ истеҳсол гардида, ба ҷумҳурӣ 3,1 ҳазор тонна моҳӣ ворид шуда бошад, пас ин нишондиҳандаҳо дар соли 2022 мутаносибан 4,7 ҳазор тонна ва 5,6 ҳазор тоннаро ташкил медиҳад.

Бояд қайд намуд, ки дар давраи муқоисашаванда содироти моҳӣ ба қайд гирифта нашудааст.

Зимни таҳлили нархҳои оморӣ маълум гардид, ки новобаста аз зиёд гардидани истеҳсоли моҳӣ дар дохили кишвар арзиши миёнаи он тамоюли зиёдшавӣ дорад. Агар дар соли 2018 арзиши миёнаи 1 кг гӯшти моҳии яхкардашуда 24,1 сомонӣ ва арзиши миёнаи 1 кг моҳии зинда 33,7 сомони ро ташкил медод, пас он дар соли 2022 мутаносибан ба 34,5 сомонӣ бо афзоиши 43,2 фоиз ва ба 43,4 сомонӣ бо афзоиш 28,8 фоиз баробар гардидааст. Дар ҳоле, ки сатҳи миёнаи таваррум дар давраи солҳои 2018-2022 ба 7,4 фоиз баробар аст.

Нишондиҳандаҳои мазкур дар шакли диаграмма чунин мебошад.

Аз нишондиҳандаҳои истеҳсоли бармеояд, ки дар соли 2022 истеҳсоли гӯшти моҳӣ аз ҷониби корхонаҳои соҳа 4,7 ҳазор тоннаро ташкил дода, ба сари аҳоли 0,5 кг дар як сол рост меояд. Ҳол он ки тибқи меъёрҳои физиологии истеъмоли маҳсулоти асосии озуқаворӣ барои ҳар сари аҳоли дар як сол истеъмоли 9 кг гӯшти моҳӣ тавсия дода шудааст.

Дар давраи солҳои 2018-2022 шумораи сеҳҳои инкубатсионӣ вобаста ба парвариши моҳӣ 9 маротиба ва истеҳсоли кирминамоҳӣ барои парвариши минбаъдаи моҳӣ 8,2 маротиба афзоиш ёфтааст. Агар дар соли 2018 шумораи сеҳҳои инкубатсионӣ 2 адад ва истеҳсоли кирминамоҳӣ 22 млн донро ташкил

медод, пас ин нишондиҳандаҳо дар соли 2022 мутаносибан ба 18 адад ва 180 млн дона баробар гардидааст.

Нишондиҳандаҳои мазкур дар шакли диаграмма чунин мебошад.

Таъсири иҷтимоӣ: Мутобиқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳоднамудаи субъектҳои моҳипарварӣ дар соли 2018 шумораи умумии кормандони онҳо 506 нафар ва фонди музди меҳнат 3,4 млн сомониро ташкил додааст, ки ин рақамҳо дар соли 2019 мутаносибан ба 504 нафар ва 3,5 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 527 нафар ва 4,1 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 231 нафар ва 1,8 млн сомонӣ, дар соли 2022 ба 199 нафар ва 2,5 млн сомонӣ баробар мебошад, ки тамоюли камшавӣ дида мешавад.

Яъне, муқоисаи маълумотҳо нишон медиҳад, ки шумораи кормандони дар корхонаҳои моҳипарварӣ фаъолияткунанда дар соли 2022 нисбат ба соли 2018-ум 307 нафар ё 2,6 маротиба кам гардидааст. Фонди музди меҳнати ба кормандон пардохтшуда дар соҳаи мазкур давра ба давра кам гардида, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 нисбат ба соли 2018 ба маблағи 0,9 млн сомонӣ коҳиш ёфтааст.

Дар соли 2018 музди миёнаи моҳона барои як коргар дар соҳаи мазкур 562 сомониро ташкил дода, он дар соли 2019 ба 585 сомонӣ, дар соли 2020 ба 642 сомонӣ, дар соли 2021 ба 663 сомонӣ ва дар соли 2022 ба 679 сомонӣ баробар гардидааст, ки афзоиши он дар соли 2022 нисбат ба соли 2018 ҳамагӣ 117 сомониро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2018-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	506	504	527	231	199
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	3,4	3,5	4,1	1,8	2,5
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	562	585	642	663	679

Таъсири молиявӣ: Тибқи ҳисобот ва эъломияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи субъектҳои моҳипарварӣ агар дар соли 2018 даромади умумии онҳо дар маҷмӯъ 3,7 млн сомонино таъкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2019 ба 8,2 млн сомонӣ, соли 2020 ба 14,5 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 8,2 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 12,9 млн сомонӣ баробар гардидааст. Дар соли 2019 даромади умумии корхонаҳои соҳаи мазкур нисбат ба соли 2018 ба маблағи 4,5 млн сомонӣ, дар соли 2020 нисбат ба соли 2019 ба маблағи 6,3 млн сомонӣ зиёд гардида бошад, аммо дар соли 2021 нисбат ба соли 2020 ба маблағи 6,3 млн сомонӣ коҳиш ёфтааст ва дар соли 2022 нисбат ба соли 2021 ба маблағи 4,7 млн сомонӣ зиёд мебошад.

Дар соли 2018 фоидаи субъектҳои моҳипарварӣ 0,1 млн сомонино таъкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2019 ба 0,6 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 2,4 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 1,5 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 1,4 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки дар соли 2019 нисбат ба соли 2018-ум 0,5 млн сомонӣ, дар соли 2020 нисбат ба соли 2019-ум 1,8 млн сомонӣ афзоиш ёфта бошад, пас дар соли 2021 нисбат ба соли 2020-ум 0,9 млн сомонӣ ва дар соли 2022 нисбат ба соли 2021-ум 0,1 млн сомонӣ кам гардидааст.

Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида даромаднокии (рентабелности) субъектҳои баҳши мазкур дар соли 2018-ум 2,7 фоиз, дар соли 2019-ум 7,3 фоиз, дар соли 2020-ум 16,6 фоиз, дар соли 2021-ум 18,3 фоиз ва дар соли 2022-ум 10,9 фоизро таъкил медиҳад.

Тибқи маълумоти Кумитаи андоз арзиши воситаҳои асосии субъектҳои моҳипарварӣ дар соли 2018 ба 4,7 млн сомонӣ, дар соли 2019 ба 5,3 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 13,0 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 8,9 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 9,0 млн сомонӣ баробар буда, афзоиш дар соли 2019 нисбат ба соли 2018-ум 12,8 фоиз, дар соли 2020 нисбат ба соли 2019-ум 145 фоизро таъкил дода, дар соли 2021 нисбат ба соли 2020-ум 31,5 фоиз коҳиш ёфта, дар соли 2022 нисбат ба соли 2021-ум 1,1 фоиз афзоиш ёфтааст.

Дар соли 2018 маблағи ҳисобшудаи андозҳои соҳаи мазкур 2,9 млн сомонино таъкил дода, нишондиҳандаҳои мазкур дар соли 2019 ба 2,1 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 3,0 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 1,1 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 1,4 млн сомонӣ баробар гардидааст. Яъне, дар соли 2019 маблағҳои ҳисобшудаи андозҳои соҳаи мазкур нисбат ба соли 2018-ум

27,6 фоиз кам гардида, дар соли 2020 нисбат ба соли 2019-ум 43 фоиз зиёд, дар соли 2021 нисбат ба соли 2020-ум 172 фоиз кам гардида бошад, дар соли 2022 нисбат ба соли 2021-ум 27,3 фоиз зиёд гардидааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2018-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

Нишондиҳандаҳо	Солҳо				
	2018	2019	2020	2021	2022
Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	4,7	5,3	13,0	8,9	9,0
Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	3,7	8,2	14,5	8,2	12,9
Ҷоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	0,1	0,6	2,4	1,5	1,4
Даромадноки (рентабельност) (фоиз)	2,7	7,3	16,6	18,3	10,9
Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	2,9	2,1	3,0	1,1	1,4

2.3 Талафоти буҷети давлатӣ

Қобили тазаккур аст, ки аз имтиёзҳои пешниҳодшуда ба бахши моҳипарварӣ даромади буҷети давлатӣ бетаъсир намонд. Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз ҳамагӣ маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба бахши моҳипарварӣ дар соли 2019-ум 1,6 млн сомонӣ, дар соли 2020-ум 2,9 млн сомонӣ, дар соли 2021-ум 1,9 млн сомонӣ ва дар соли 2022-ум 1,1 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба бахши моҳипарварӣ дар буриши андозҳо чунин мебошад.

№	Андозҳои озодкардашуда	Талафоти буҷети давлатӣ дар буриши солҳо (бо млн сомонӣ)			
		2019	2020	2021	2022
1	Андоз аз ҷоида (андози низоми соддакардашуда)	0,08	0,3	0,1	0
2	Андоз аз арзиши иловашуда	1,5	2,6	1,8	1,1
3	Андоз аз объектҳои ғайриманкул	0	0	0	0
	Ҳамагӣ	1,6	2,9	1,9	1,1

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Хадамоти гумрук дар маҷмӯъ маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба бахши моҳипарварӣ дар соли 2019-ум 0,7 млн сомонӣ дар

соли 2020-ум 1,4 млн сомонӣ, дар соли 2021-ум 1,6 млн сомонӣ ва дар соли 2022-ум 4,0 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи пардохтҳои гумрукии ба бучети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба баҳши моҳипарварӣ чунин мебошад.

№	Номгӯи	Солҳо			
		2019	2020	2021	2022
1	Шумораи субъектҳои аз имтиёз бархӯрдоршуда, аз ҷумла (адад)	8	7	12	10
1.1	-соҳибкорони инфиродӣ	0	0	1	1
1.2	-шахсони ҳуқуқӣ	8	7	11	9
2	Арзиши гумрукӣ (бо млн доллари ИМА)	0,29	0,6	0,6	1,8
35	Пардохтҳои гумрукии озодшуда, аз ҷумла (бо млн сомонӣ)	0,68	1,42	1,6	4,06
3.1	-ААИ	0,53	1,12	1,26	3,06
3.2	-боҷи гумрукӣ	0,15	0,30	0,34	1,0

2.4 Арзёбии самаранокӣ

Бояд қайд намуд, ки тибқи Методикаи баҳодихии самаранокии имтиёзҳо 7 номгӯи имтиёзҳои дар заминаи кодексҳои андоз ва гумрук ба баҳши моҳипарварӣ муқарраршуда, дар алоҳидагӣ барои давраи солҳои 2018-2022 мавриди арзёбии самаранокӣ қарор дода шуд.

Дар натиҷаи баҳодихӣ маълум гардид, ки 6 номгӯи имтиёзҳои ба баҳши моҳипарварӣ муқарраршуда қисман самаранок мебошад. Зеро, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ корхонаҳои моҳипарварӣ дар давраи солҳои 2018-2022 дар қисме аз нишондиҳандаҳо тамоюли зиёдшавӣ ва дар қисми дигари онҳо бошад тамоюли коҳишбӣ дошта дар соли 2022 ба зарар ҷамбаст намудаанд.

2.5 Пешниҳод

Дар баробари ин, чиҳати пурра ноил гардидан ба ҳадафҳои пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ, амалигардонии тавсияҳои зерин аз ҷониби корхонаҳои моҳипарварӣ тавассути роҳнамоӣ ва пайгирии мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи кишоварзӣ ба мақсад мувофиқ мебошад:

1. Боз ҳам зиёд намудани ҳаҷми истеҳсоли гушти моҳӣ тавассути васеъ намудани масоҳати ҳавзҳои моҳипарварӣ чиҳати қонеъ гардони талаботи аҳоли ва паст намудани арзиши маҳсулот.

2. Ба зиёд намудани ҷойҳои корӣ, баланд бардоштани фонди музди меҳнат ва нишондиҳандаи музди меҳнати миёна равона намудани маблағи имтиёзҳои дар ихтиёри корхонаҳои моҳипарварӣ аз натиҷаи татбиқи имтиёзҳо боқимонда. Зеро, тибқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар давраи солҳои

2018-2022 афзоиши музди миёнаи моҳона барои як коргар дар баҳши мазкур ҳамагӣ 117 сомони ро ташкил медиҳад.

3. Роҳандозии иқдоми то зарурӣ ҷиҳати таъмини шаффофият дар пешбурди ҳисоботҳои молиявӣ андозӣ. Зеро, омӯзиши маълумотҳои оморӣ ва андозӣ нишон медиҳад, ки аз ҷониби на ҳама субъектҳои баҳши моҳипарварӣ ба ниҳодҳои дахлдор ҳисобот ва эълонияҳо пешниҳод мегарданд.

3. САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲОИ АНДОЗИЮ ГУМРУКӢ ДАР СОҲАИ САӢЁӢӢ

3.1 Муқаррароти умумӣ.

Бо мақсади рушди соҳаи сайёҳӣ, муаррифии шоистаи имкониятҳои сайёҳии кишвар дар арсаи байналмилалӣ ва ба талаботи муосир мутобиқ намудани инфрасохтори соҳа бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 майи соли 2017, №1423 ба Кодекси андоз тағйиру иловаҳои дахлдор ворид карда шуда, тибқи он даромадҳо аз ҷаъолияти сайёҳӣ ба муҳлати 5 сол аз санаи бақайдгирии давлатӣ аз пардохти андоз аз ҷоида озод карда шуда, воридоти таҷҳизоту техника ва маводҳои сохтмони иншооти сайёҳӣ (аз ҷумла меҳмонхона, озоишгоҳ ва истироҳатгоҳҳои табобатӣ, маркази сайёҳӣ ва дигар иншооти сайёҳӣ), ки рӯйхати иншооти сайёҳӣ, номгӯӣ, миқдори таҷҳизоту техника ва маводи сохтмони воридшаванда аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд, аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод гардид.

Инчунин, тибқи тағйироти мазкур ва иловаҳои бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 майи соли 2017, №1422 ба Кодекси гумрук воридшуда, воридоти таҷҳизоту техника ва маводҳои сохтмони иншооти сайёҳӣ (аз ҷумла меҳмонхона, озоишгоҳ ва истироҳатгоҳҳои табобатӣ, маркази сайёҳӣ ва дигар иншооти сайёҳӣ), ки рӯйхати иншооти сайёҳӣ, номгӯӣ, миқдори таҷҳизоту техника ва маводи сохтмони воридшаванда аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд, аз пардохти бочи гумрукӣ озод гардидааст.

Ҷиҳати татбиқи имтиёзҳои гумрукӣ бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон №189 аз 12 апрели соли 2018, номгӯи иншооти сайёҳие, ки барои бунёди онҳо воридоти таҷҳизоту техника ва маводи сохтмонӣ аз андоз аз арзиши иловашуда ва бочи гумрукӣ озод карда мешавад, муайян карда шудааст.

Бояд қайд намуд, ки тибқи Феҳристи имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ дар қонунгузори амалкунанда ба субъектҳои дар соҳаи сайёҳӣ ҷаъолияткунанда 3 номгӯи имтиёзҳо муқаррар гардидааст.

Мавриди таҳлили самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар соҳаи сайёҳӣ маълумоти расмии Кумитаи андоз, Кумитаи рушди сайёҳӣ, Хадамоти гумрук ва Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба нишондиҳандаҳои соҳаи сайёҳӣ дар давраи солҳои 2017 – 2022 истифода бурда шудааст.

3.2 Таъсири иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ

Таъсири иқтисодӣ:

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи рушди сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистондар соли 2017 шумораи шаҳрвандони хориҷие, ки ба сарҳади Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид гардидаанд, дар маҷмӯъ 490,0 ҳазор нафарро ташкил намуда, аз он 431 ҳазор нафар тибқи талаботи Созмони Умумиҷаҳонии Туризм ҳамчун сайёҳ ба қайд гирифта шудааст. Шумораи шаҳрвандони хориҷие, ки ба қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид гардидаанд, дар соли 2018 ба 1154,5 ҳазор нафар, дар соли 2019 ба 1319,2 ҳазор нафар, дар соли 2020 ба 410,1 ҳазор нафар дар соли 2021 ба 517,6 ҳазор нафар ва дар соли 2022 ба 1151,9 ҳазор нафар баробар гардида, аз ин шумора дар соли 2018 - 1034,7 ҳазор нафар, дар соли 2019 - 1257,3 ҳазор нафар, дар соли 2020 – 350,6 ҳазор нафар дар соли 2021 – 296,3 ҳазор нафар ва дар соли 2022 бошад 999,3 ҳазор нафарро шахсоне ташкил медиҳад, ки ҳамчун сайёҳи хориҷӣ ба қайд гирифта шудааст.

Бо назардошти хуруҷи бемории сироятии COVID-19 ва гузоштани маҳдудиятҳо чихати убури сарҳади давлатӣ дар соли 2020 шумораи шаҳрвандони хориҷии ба қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида 410,1 ҳазор нафарро ташкил дода, аз ин шумора 350,6 ҳазор нафар сайёҳони хориҷӣ мебошанд, ки бетаъсир намонд.

Дар соли 2017 шумораи ширкатҳои сайёҳӣ 91 ададро ташкил намуда бошад, пас ин рақам дар соли 2022 ба 242 адад баробар гардидааст, ки 2,6 маротиба зиёд мебошад.

Дар соли 2017 шумораи умумии сайёҳони хориҷие, ки тавассути ширкатҳои сайёҳии ватанӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид гардидаанд 4413 нафарро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2018 ба 6699 нафар, соли 2019 ба 7791 нафар соли 2020 ба 416 нафар, соли 2021 ба 953 нафар ва дар соли 2022 ба 5771 нафар баробар гардидааст.

Дар соли 2020 бо дарназардошти хуруҷи бемории сироятӣ теъдоти сайёҳони хориҷӣ ба суръат коҳиш ёфтааст.

Ҳамзамон, бо дарназардошти рушди сайёҳӣ ва фароҳам гардидани шароити мусоид барои сайёҳон дар дохили кишвар дар давраи солҳои 2017-2022 шумораи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тавассути ширкатҳои сайёҳӣ ба ҳайси сайёҳ ба хориҷа сафар намудаанд 3,9 маротиба кам гардидааст. Яъне, агар дар соли 2017 шумораи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тавассути ширкатҳои сайёҳӣ ба ҳайси сайёҳ ба хориҷа сафар намудаанд 14420 нафарро ташкил медод, пас ин нишондиҳанда дар соли 2018 ба 9167 нафар, дар соли 2019 ба 8531 нафар, дар соли 2020 ба 1939 нафар, дар соли 2021 ба 1766 нафар ва дар соли 2022 ба 3643 баробар шудааст.

**Нишондиҳандаҳои
асосии омили соҳаи сайёҳӣ (туризм) дар солҳои 2017-2022**

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Ҳиссаи соҳаи сайёҳӣ дар ММД (бо фоиз)	1,8	2,0	2,2	1,0	3,4	2,8
2	Чамъи шаҳрвандони хориҷии ба ҷумҳурии воридшуда (ҳаз нафар)	490	1154,5	1319,1	410,1	517,6	1151,9
3	Теъдоди шаҳрвандони хориҷие, ки ба ҳайси сайёҳ ворид шудаанд (ҳаз нафар)	431	1034,7	1257,3	350,6	296,3	999,3
4	Шумораи ширкатҳои сайёҳии бақайдгирифташуда (адад)	91	146	161	224	235	242
5	Теъдоди сайёҳони дохилии тавассути ширкатҳои сайёҳӣ ба хориҷа сафарнамуда (нафар)	14420	9167	8531	1939	1766	3643
6	Теъдоди сайёҳони хориҷии тавассути ширкатҳои сайёҳӣ ба ҷумҳурии воридшуда (нафар)	4413	6699	7791	416	953	5771

Мувофиқи маълумоти Кумитаи рушди сайёҳӣ дар соли 2022 нисбат ба соли 2018 дар баробари зиёд гардидани ширкатҳои сайёҳӣ субъектҳои хизматрасонии сайёҳӣ низ зиёд гардидааст. Аз ҷумла, шумораи меҳмонхонаҳо аз 170 адади соли 2018 ба 187 адад дар соли 2022, хостелҳо, мотелҳо ва дигар хонаҳои истироҳатӣ аз 28 ба 35 адад ва осоишгоҳҳо ва лагерҳои солимгардонӣ аз 45 ба 52 адад зиёд гардидааст.

Дар ин раванд, дар соли 2018 шумораи сайёҳоне, ки ба онҳо аз тарафи субъектҳои хизматрасонии сайёҳӣ хизматрасонӣ шудааст 342,3 ҳазор нафар, дар соли 2019 ба 403,5 ҳазор нафар, дар соли 2020 ба 185,6 ҳазор нафар, дар соли 2021 ба 316,1 ҳазор нафар баробар гардидааст. Дар соли 2022 нишондиҳандаи мазкур 411,8 ҳазор нафарро ташкил медиҳад, ки нисбат ба соли 2021-ум 30,3 фоиз, нисбат ба соли 2020-ум 121,9 фоиз, нисбат ба соли 2019-ум 2,0 фоиз ва нисбат ба соли 2018-ум 20,3 фоиз афзоиш ёфтааст.

**Маълумот
оид ба субъектҳои хизматрасонии сайёҳӣ дар солҳои 2018-2022**

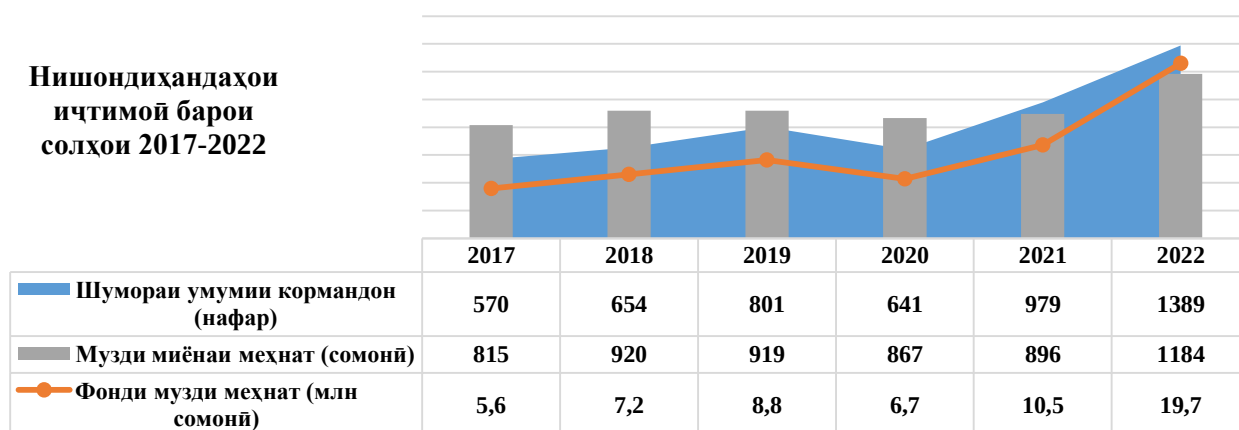
№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	Меҳмонхонаҳо (адад)	170	184	188	182	187
2	Хостелҳо, мотелҳо ва дигар хонаҳои истироҳатӣ (адад)	28	35	35	29	29

3	Осоишгоҳҳо (адад)	45	49	51	49	52
4	Марказҳои мулоичавӣ ва дармонгоҳҳои солимгардонӣ (адад)	8	9	8	8	7
5	Пансионат ва кемпинг (адад)	2	2	2	2	1
6	Базаи сайёҳӣ ва истироҳатӣ (адад)	3	3	4	4	5
7	Ҷамъи шумораи сайёҳоне, ки ба онҳо хизмат расонида шудааст, аз ҷумла: (ҳаз нафар)	342,3	403,5	185,6	316,1	411,8
7.1	-сайёҳони хориҷӣ	64,3	86,1	15,2	38,4	87,4
7.2	- сайёҳони дохилӣ	287	317,4	170,4	277,8	324,4

Таъсири иҷтимоӣ: Мутобиқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2017 шумораи коргарони киро дар ширкатҳои сайёҳӣ 570 нафар ва фонди музди меҳнат 5,6 млн сомониро ташкил додааст, ки ин рақамҳо мутаносибан соли 2018 ба 654 нафар ва 7,2 млн сомонӣ, соли 2019 ба 801 нафар ва 8,8 млн сомонӣ, соли 2020 ба 641 нафар ва 6,7 млн сомонӣ, соли 2021 ба 979 нафар ва 10,5 млн сомонӣ ва соли 2022 ба 1389 нафар ва 19,7 млн сомонӣ баробар гардида, дар давраи муқоисашаванда афзоиши он мутаносибан 819 нафар коргар ва 14,1 млн сомонӣ фонди музди меҳнатро ташкил медиҳад.

Дар соли 2017 музди миёнаи моҳона барои як коргар дар соҳаи мазкур 815 сомониро ташкил дода, он соли 2018 ба 920 сомонӣ, соли 2019 ба 919 сомонӣ, соли 2020 ба 867 сомонӣ, соли 2021 ба 896 сомонӣ ва 2022 ба 1184 сомонӣ баробар гардидааст, ки дар соли 2022 афзоиш нисбат ба соли 2017 ҳамагӣ 369 сомониро ташкил медиҳад.

**Нишондиҳандаҳои
иҷтимоӣ барои
солҳои 2017-2022**

Таъсири молиявӣ: Тибқи ҳисобот ва эълонияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи ширкатҳои сайёҳӣ агар дар соли 2017 даромади умумии онҳо дар маҷмӯъ 8,6 млн сомониро ташкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2018 ба 16,7 млн сомонӣ, дар соли 2019 ба 28,1 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 24,7 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 360,3 млн сомонӣ

ва дар соли 2022 ба 131,1 млн сомонӣ баробар гардида, соли 2022 нисбат ба соли 2017 ба маблағи 122,5 млн сомонӣ ё 14,2 маротиба зиёд мебошад.

Дар соли 2017 фоидаи ширкатҳои сайёҳӣ 2,4 млн сомониро ташкил дода, ин нишондиҳанда соли 2018 ба 4,9 млн сомонӣ, соли 2019 ба 8,0 млн сомонӣ, соли 2020 ба 5,5 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 21,2 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 35,5 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки дар соли 2022 нисбат ба соли 2017-ум 14,8 маротиба зиёд мебошад. Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида дар соли 2022 даромаднокӣ (рентабельности) соҳаи мазкур 27,1 фоизро ташкил дода, он нисбат ба соли 2017, ки ба 28,5 фоиз баробар буда, 1,4 фоиз кам шудааст.

Арзиши воситаҳои асосии ширкатҳои дар соҳаи сайёҳӣ фаъолияткунанда дар соли 2017 маблағи 8,0 млн сомониро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур соли 2018 ба 12,8 млн сомонӣ, соли 2019 ба 29,6 млн сомонӣ, соли 2020 ба 200,8 млн сомонӣ, соли 2021 ба 169,4 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 192,7 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки соли 2022 нисбат ба соли 2017 ба маблағи 184,7 млн сомонӣ ё худ 24,0 маротиба афзоиш ёфтааст.

Маблағи ҳисобшудаи андозҳои соҳаи мазкур дар соли 2017-ум 5,9 млн сомониро ташкил дода, он соли 2018 ба 6,8 млн сомонӣ, соли 2019 ба 8,0 млн сомонӣ, соли 2020 ба 6,5 млн сомонӣ, соли 2021 ба 20,9 млн сомонӣ ва соли 2022 ба 16,9 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки дар соли 2022 нисбат ба соли 2017 афзоиши он дар маҷмӯъ 2,8 маротибаро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	8,0	12,8	29,6	200,8	169,4	192,7
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	8,6	16,7	28,2	24,7	360,3	131,1
3	Фоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	2,4	4,9	8,0	5,5	21,2	35,5
4	Даромаднокӣ (рентабельност) (фоиз)	28,5	29,5	28,3	22,4	5,9	27,1
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	5,9	6,8	8,0	6,5	20,9	16,7

3.3 Талафоти буҷети давлатӣ

Маврид ба зикр аст, ки аз имтиёзҳои пешниҳодшуда ба соҳаи сайёҳӣ даромади буҷети давлатӣ бетаъсир намондааст.

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз дар маҷмӯъ маблағи андоз аз фоидаи (андози низоми соддакардашуда) ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба соҳаи сайёҳӣ барои давраҳои

таҳлилшаванда дар маҷмӯъ ба 2,6 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки ин дар соли 2017-ум 0,3 млн сомонӣ, дар соли 2018-ум 0,6 млн сомонӣ, дар соли 2019-ум 1,0 млн сомонӣ ва дар соли 2020-ум 0,5 млн сомонӣ, дар соли 2021-ум 0,1 млн сомонӣ ва дар соли 2022 бошад 0,1 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Хадамоти гумрук маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳои ба соҳаи сайёҳӣ дар маҷмӯъ ба 82,8 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки ин дар соли 2018 маблағи 8,2 млн сомонӣ, дар соли 2019 маблағи 3,5 млн сомонӣ, дар соли 2020 маблағи 9,2 млн сомонӣ, дар соли 2021 маблағи 50,2 млн сомонӣ ва дар соли 2022 маблағи 11,7 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба соҳаи сайёҳӣ дар буриши пардохтҳо чунин мебошад.

№	Номгӯи нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи субъектҳои аз имтиёз бархӯрдоршуда, аз ҷумла (адад)	0	3	5	11	15	13
1.1	-соҳибкорони инфиродӣ	0	1	1	0	1	1
1.2	-шахсони ҳуқуқӣ	0	2	4	11	14	12
2	Арзиши гумрукӣ (бо млн доллари ИМА)	0	3,5	1,4	3,7	18,4	4,35
3	Пардохтҳои гумрукии озодшуда, аз ҷумла (бо млн сомонӣ)	0	8,2	3,5	9,2	50,2	11,7
3.1	-ААИ	0	6,3	2,4	7,3	39,5	7,82
3.2	-боҷи гумрукӣ	0	1,9	1,1	1,9	10,7	3,88

3.4 Арзёбии самаранокӣ

Қобили тазаккур аст, ки тибқи Методикаи баҳодихии самаранокии имтиёзҳо 3 номгӯи имтиёзҳои дар заминаи кодексҳои андоз ва гумрук ба соҳаи сайёҳӣ муқарраршуда, дар алоҳидагӣ барои давраи солҳои 2017-2022 мавриди арзёбии самаранокӣ қарор дода шуд.

Дар натиҷаи баҳодихӣ маълум гардид, ки 3 номгӯи имтиёзҳои ба соҳаи сайёҳӣ пешниҳодшуда дар давраи солҳои 2017-2019 дар маҷмӯъ самаранок мебошад. Зеро, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявии субъектҳои соҳаи мазкур, дар давраи солҳои 2017-2019 тамоюли зиёдшавӣ дорад.

Ҳамзамон, дар соли 2020 имтиёзҳои пешниҳодшуда ба соҳаи сайёҳӣ дар маҷмӯъ бесамар арзёбӣ гардид, ки сабаби асосии он таъсири бемории сироятӣ

COVID-19 мебошад. Зеро нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ субъектҳои соҳаи мазкур дар соли 2020 нисбат ба соли 2019 коҳиш ёфтааст.

Инчунин, пас аз бемории сироятии COVID-19 дар солҳои 2021-2022 баҳодиҳии соҳаи сайҳи дар маҷмӯъ самаранок мебошад. Зеро, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ субъектҳои соҳаи мазкур, дар давраи солҳои 2021-2022 тамоюли зиёдшавӣ дорад.

3.5 Пешниҳод

Дар баробари ин, ҷиҳати пурра ноил гардидан ба ҳадафҳои пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ, амалигардонии тавсияҳои зерин аз ҷониби субъектҳои соҳаи сайёҳӣ, тавассути роҳнамоӣ ва пайгирии мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сайёҳӣ ва дигар ниҳодҳои дахлдор ба мақсад мувофиқ мебошад:

1. Беҳтар намудани сатҳу сифати хизматрасонӣ ба сайёҳони дохилию хориҷӣ бо истифода аз технологияҳои рақамии муосир.

2. Роҳандозии шаффофият дар пешбурди ҳисобҳои молиявӣ андозӣ. Зеро, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ фаъолияти субъектҳои соҳаи сайёҳӣ нишон дод, ки новобаста аз зиёд гардидани даромади умумии субъектҳои мазкур даромаднокии онҳо тамоюли камшавӣ дорад.

3. Кумитаи сайёҳӣ ҷиҳати ҷорӣ намудани механизми қайди автоматикунонишудаи электронии сайёҳон дар меҳмонхонаҳо ҷорачӯӣ намояд;

4. Рушд додани сайёҳии дохилӣ бо истифода аз тартиби муосири хизматрасониҳо.

4. САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲО ДАР МИНТАҚАҲОИ ОЗОДИ ИҚТИСОДӢ

4.1 Муқаррароти умумӣ

Бо мақсади баланд бардоштани иқтидори истеҳсолию содиротии мамлакат, ҷалби сармояи хориҷӣ, таъмини шуғли аҳоли ва рушди бемайлони иқтисоди миллӣ бо қонунҳои алоҳидаи соҳавӣ имтиёзҳои андозиву гумрукӣ муқаррар гардида буд. Зимнан дар Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳрири соли 2012, ки аз 1 январи соли 2013 мавриди амал қарор гирифтааст, низоми имтиёзҳои андозбандии фаъолияти минтақаҳои озоди иқтисодӣ пешбинӣ карда шуд.

Низоми имтиёзҳои мазкур дар боби 49 Кодекси андоз дар таҳрири нав (таҳрири соли 2021) ба танзим дароварда шуда, мутобиқи он субъектҳои минтақаи озоди иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озоди иқтисодӣ дар доираи фаъолият дар минтақаи озоди иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулки истифодашаванда аз пардохти ҳамаи намудҳои андози муқаррарнамудаи Кодекси андоз ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истиснои андоз аз даромади шахсони воқеӣ ва андози иҷтимоӣ озод мебошанд.

Аз ҷумла аз андозҳо ва пардохтҳои зерин:

- андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ (андози содакардашуда);
- андоз аз арзиши иловашудаи дохила ва беруна
- аксизҳои дохила ва беруна;
- андозҳо барои захираҳои табиӣ (бонуси обунавӣ, бонуси кашфи тижоратӣ, рентаи содиротӣ, роялти барои истихроҷ ва роялти барои об);
- андозҳо аз молу мулки ғайриманкул (андоз аз воситаи нақлиёт, андози замин ва андоз аз объектҳои ғайриманкул);
- боҷи гумрукӣ.

Яъне, дар заминаи Кодекси андоз ва тибқи Феҳристи имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ аз 1 январи соли 2013 ба субъектҳои минтақаи озоди иқтисодӣ ва маъмурияти минтақаи озоди иқтисодӣ дар доираи фаъолият дар минтақаи озоди иқтисодӣ амалишаванда ва молу мулки истифодашаванда 15 номгӯи имтиёзҳо муқаррар карда шудааст.

Дар раванди таҳлили самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ маълумоти расмӣи Кумитаи андоз ва Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба нишондиҳандаҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ дар давраи солҳои 2017 – 2022 истифода гардидааст.

Маврид ба зикр аст, ки айни ҳол дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 5 минтақаҳои озоди иқтисодӣ, аз қабилӣ «Суғд», «Данғара», «Панҷ» «Ишкошим» ва «Кӯлоб» таъсис дода шуда, баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо дар фаъолияти

онҳо дар алоҳидагӣ гузаронида шудааст. Бо дарназардошти нафтаъсис будани МОИ «Кӯлоб» баҳодихии самаранокии имтиёзҳо нисбат ба фаъолияти минтақаи мазкур гузаронида нашуд.

4.2 Таъсири иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ

Минтақаи озои иқтисодии «Суғд»: Соли 2008 дар шаҳри Хучанди вилояти Суғд дар масоҳати 320 гектар МОИ «Суғд» таъсис дода шуда, фаъолияти он шакли истеҳсоли инноватсиониро дар бар мегирад.

Таъсири иқтисодӣ: Дар соли 2017 шумораи умумии субъектҳои дар қайди МОИ «Суғд» буда 23 ададро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 30 адад баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 7 адад зиёд мебошад.

Дар соли 2022 аз шумораи умумии субъектҳои бақайдгирифташуда 16 адад субъект вобаста ба мақсадҳои таъсисии минтақа фаъолият намуда истода, 1 адад субъект ба фаъолияти хизматрасонии таълимӣ, 6 адад субъект дар марҳилаи бунёди коргоҳ ва 7 адад субъект бо сабабҳои гуногун фаъолият наменамоянд.

Дар маҷмӯъ аз оғози фаъолият ҳаҷми сармоягузориҳо дар минтақа 139,0 млн сомонӣ, аз ҷумла дар соли 2022 маблағи 23,7 млн сомониро ташкил дода, ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ аз 80,1 млн сомонии соли 2017 ба 408,5 млн сомонӣ дар соли 2022 баробар гардидааст, ки 5,1 маротиба афзоиш ёфтааст.

Ҳамзамон, ҳаҷми маблағгузориҳо аз ҳисоби буҷети давлатӣ барои нигоҳдорӣ ва таъмини инфрасохтори МОИ «Суғд» аз оғози фаъолият маблағи 7,4 млн сомонӣ, аз ҷумла дар соли 2022 маблағи 0,8 млн сомониро ташкил додааст.

Нишондиҳандаҳои иқтисодӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи корхонаҳо (адад)	23	24,0	29,0	30,0	30,0	30,0
2	Ҳаҷми сармоягузорӣ (млн сомонӣ)	2,2	19,7	9,5	16,9	18,1	23,7
3	Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот (млн сомонӣ)	80,1	113,3	163,2	165,3	295,4	408,5
4	Ҳаҷми маблағгузорӣ аз ҳисоби буҷети давлатӣ (млн сомонӣ)	0,83	0,14	0,64	0,28	0,64	0,8

Таъсири иҷтимоӣ: Тибқи ҳисобот ва эълонияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи субъектҳои МОИ «Суғд» дар соли 2017 шумораи умумии кормандони дар минтақаи мазкур фаъолияткунанда 326 нафарро ташкил дода,

соли 2022 ин нишондиҳанда ба 707 нафар баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 381 нафар зиёд мебошад.

Фонди музди меҳнати ба кормандон пардохтшуда аз 5,6 млн сомони соли 2017 ба 13,1 млн сомонӣ дар соли 2022 баробар гардида, зиёдшавии он 7,5 млн сомони ро ташкил медиҳад. Соли 2017 дар минтақаи мазкур музди миёнаи моҳона ба як коргар 1431 сомони ро ташкил дода, ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 1540 сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 109 сомонӣ зиёд гардидааст.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	326	406	492	529	674	707
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	5,6	6,8	8,0	8,7	11,9	13,1
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	1431	1389	1351	1378	1474	1540

Таъсири молиявӣ: Дар заминаи ҳисобот ва эълонияҳои ба мақомоти андоз пешниҳодшуда, агар дар соли 2017 даромади умумии субъектҳои МОИ «Суғд» дар маҷмӯъ 76,5 млн сомони ро ташкил намуда бошад, пас ин рақам дар соли 2022 ба 417,7 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017 ба маблағи 341,2 млн сомонӣ ё 5,5 маротиба зиёд мебошад.

Дар соли 2017 ғоидаи субъектҳои минтақа маблағи 6,2 млн сомони ро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 34,5 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки 5,6 маротиба афзоиш ёфтааст.

Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида даромаднокии (рентабелности) субъектҳои мазкур он дар соли 2022-ум 8,2 ғоизро ташкил дода, нисбат ба соли 2017, ки ба 8,1 ғоиз баробар буд, 0,1 ғоиз афзоиш ёфтааст.

Арзиши воситаҳои асосии субъектҳои МОИ «Суғд» дар соли 2017 маблағи 51,3 млн сомони ро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 133,4 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017 ба маблағи 82,1 млн сомонӣ ё худ 2,6 маротиба зиёд мебошад.

Маблағи андозҳои ҳисобшуда ва пардохтҳои гумрукии аз ҷониби МОИ «Суғд» ба буҷети давлатӣ пардохтгардида дар соли 2017 дар маҷмӯъ 12,9 млн сомонӣ, аз ҷумла андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ 2,6 млн сомонӣ ва пардохтҳои гумрукӣ аз ҳисоби таҳвили маҳсулоти истеҳсолнамуда 10,3 млн сомони ро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 39,2 млн сомонӣ, аз ҷумла андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ ба 5,6 млн сомонӣ ва

пардохтҳои гумрукӣ ба 33,6 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки маҷмӯан 3,0 маротиба афзоиш ёфтааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	51,3	77,8	81,4	91,4	119,7	133,4
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	76,5	117,0	169,6	174,9	292,3	417,7
3	Ҷоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	6,2	7,9	15,1	13,8	20,3	34,5
4	Даромаднокии (рентабельностр) (фоиз)	8,1	6,8	8,9	7,9	6,9	8,2
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	2,6	3,4	3,3	4,1	5,9	5,6
6	Маблағи пардохтҳои гумрукӣ (млн сомонӣ)	10,3	16	20,4	21	31,8	33,6

Минтақаи озоди иқтисодии «Данғара»: Соли 2009 дар ноҳияи Данғараи вилояти Хатлон дар масоҳати 541,32 гектар МОИ «Данғара» таъсис дода шуда, фаъолияти минтақа шакли истеҳсоли инноватсиониро дар бар мегирад.

Таъсири иқтисодӣ: Дар соли 2017 шумораи умумии субъектҳои дар қайди МОИ «Данғара» буда 31 ададро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 35 адад баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 4 адад зиёд мебошад. Дар соли 2022 аз шумораи умумии субъектҳои бақайдгирифташуда 13 адад субъект фаъолият намуда истода, 5 адад субъект дар марҳилаи бунёди коргоҳ ва 2 адад субъект дар марҳилаи ҳуҷҷатгузорӣ қарор доранд.

Дар маҷмӯъ аз оғози фаъолият ҳаҷми сармоягузориҳо дар минтақа 1961,0 млн сомонӣ, аз ҷумла дар соли 2022 маблағи 67,2 млн сомониро ташкил дода, ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ аз 19,0 млн сомонии соли 2017 ба 73,0 млн сомонӣ дар соли 2022 баробар гардидааст, ки 3,8 маротиба афзоиш ёфтааст.

Ҳамзамон, ҳаҷми маблағгузориҳо аз ҳисоби буҷети давлатӣ барои ниғаҳдорӣ ва таъмини инфрасохтори МОИ «Данғара» аз оғози фаъолият 15,2 млн сомониро ташкил дода, дар соли 2022 маблағи 1,4 млн сомониро ташкил додааст.

Нишондиҳандаҳои иқтисодӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи корхонаҳо (адад)	31,0	27,0	25,0	25,0	32	35,0
2	Ҳаҷми сармоягузорӣ (млн сомонӣ)	91,3	36,8	129,2	24,3	97,9	67,2
3	Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот (млн сомонӣ)	19,0	25,3	36,8	34,5	78,9	73,0
4	Ҳаҷми маблағгузорӣ аз ҳисоби буҷети давлатӣ (млн сомонӣ)	1,15	1,9	1,15	0	1,8	1,4

Таъсири иҷтимоӣ: Тибқи ҳисобот ва эълomiaҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи субъектҳои МОИ «Данғара» дар соли 2017 шумораи умумии кормандони дар минтақаи мазкур фаъолияткунанда 154 нафарро ташкил дода, соли 2022 ин нишондиҳанда ба 169 нафар баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 15 нафар зиёд мебошад.

Фонди музди меҳнати ба кормандон пардохтшуда аз 3,5 млн сомони соли 2017 ба 5,8 млн сомонӣ дар соли 2022 баробар гардида, зиёдшавии он 2,3 млн сомонӣ ё худ 65,7 фоизро ташкил медиҳад. Соли 2017 дар минтақаи мазкур музди миёнаи моҳона ба як коргар 1878 сомони ро ташкил дода, ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 2854 сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 976 сомонӣ зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	154	200	197	149	159	169
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	3,5	7,5	7,5	6,5	9,0	5,8
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	1878	3118	3181	3621	4724	2854

Таъсири молиявӣ: Дар заминаи ҳисобот ва эълomiaҳои ба мақомоти андоз пешниҳодшуда, агар дар соли 2017 даромади умумии субъектҳои МОИ «Данғара» дар маҷмӯъ 10,1 млн сомони ро ташкил намуда бошад, пас ин рақам дар соли 2022 ба 37,8 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017 ба маблағи 27,7 млн сомонӣ ё 3,7 маротиба зиёд мебошад.

Дар соли 2017 фоидаи субъектҳои минтақа маблағи 0,8 млн сомони ро ташкил дода, дар соли 2022 бошад фаъолияти онҳо дар маҷмӯъ ба маблағи -0,6 млн сомонӣ ба зарар ҷамъбаст гардидааст.

Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида даромаднокии (рентабельности) субъектҳои мазкур дар соли 2017-ум 8,4 фоизро ташкил дода, бо дарназардошти дар соли 2022 бо зарар чамъбаст гардидани фаъолияти молиявии субъектҳои минтақа, нишондиҳандаи мазкур манфӣ мебошад.

Арзиши воситаҳои асосии субъектҳои МОИ «Данғара» дар соли 2017 маблағи 748,7 млн сомони ро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 1266,5 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017 ба маблағи 517,8 млн сомонӣ ё 69,2 фоиз зиёд мебошад.

Маблағи андозҳои ҳисобшуда ва пардохтҳои гумрукии аз ҷониби МОИ «Данғара» ба буҷети давлатӣ пардохтгардида дар соли 2017 дар маҷмӯъ 3,4 млн сомонӣ, аз ҷумла андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ 2,8 млн сомонӣ ва пардохтҳои гумрукӣ аз ҳисоби таҳвили маҳсулоти истеҳсолнамуда 0,6 млн сомони ро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 9,4 млн сомонӣ, аз ҷумла андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ ба 3,2 млн сомонӣ ва пардохтҳои гумрукӣ ба 6,2 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Дар соли 2022 маблағи андозҳои ҳисобшуда нисбат ба соли 2017-ум 14,3 фоиз ва маблағи пардохтҳои гумрукӣ 10,3 маротиба афзоиш ёфтааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	748,7	928,7	1017,8	1095,6	1227,6	1266,5
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	10,1	29,4	21,0	18,0	35,9	37,8
3	Ғоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	0,85	3,7	3,1	0,1	1,7	-0,6
4	Даромаднокӣ (рентабельност) (фоиз)	8,4	12,6	14,6	0,6	4,8	-1,5
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	2,8	4,3	5,6	2,5	4,6	3,2
6	Маблағи пардохтҳои гумрукӣ (млн сомонӣ)	0,6	0,07	0,04	1,04	1,9	6,2

Минтақаи озоди иқтисодии «Панҷ»: Соли 2008 дар ноҳияи Ҷайхуни вилояти Хатлон дар масоҳати 401,6 гектар МОИ «Панҷ» таъсис дода шуда, фаъолияти минтақа шакли комплекси ро дар бар мегирад.

Таъсири иқтисодӣ: Дар соли 2017 шумораи умумии субъектҳои дар қайди МОИ «Панҷ» буда 14 ададро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 12 адад баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 2 адад кам мебошад. Дар соли 2022 аз шумораи умумии субъектҳои бақайдгирифташуда

2 адад субъект фаъолият намуда истода, 5 адад субъект дар марҳилаи ҳуҷҷатгузорию бунёди коргоҳ ва 5 адад субъект бо сабабҳои гуногун фаъолият наменаоянд.

Дар маҷмӯъ аз оғози фаъолият ҳаҷми сармоягузориҳо дар минтақа 29,5 млн сомонӣ, аз ҷумла дар соли 2022 маблағи 9,8 млн сомонино ташкил дода, ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот аз 200,0 ҳазор сомони соли 2017 ба 4,5 млн сомонӣ дар соли 2022 баробар гардидааст, ки 22,5 маротиба афзоиш ёфтааст.

Ҳамзамон, ҳаҷми маблағгузориҳо аз ҳисоби бучети давлатӣ барои нигоҳдорӣ ва таъмини инфрасохтори МОИ «Панҷ» аз оғози фаъолият маблағи 13,2 млн сомонӣ, аз ҷумла дар соли 2022 маблағи 1,9 млн сомонино ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои иқтисодӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи корхонаҳо (адад)	14	17	16	11	14	12
2	Ҳаҷми сармоягузорӣ (млн сомонӣ)	3,9	3,3	3,9	2,1	0,7	9,8
3	Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот (млн сомонӣ)	0,2	0,24	0,8	0,05	0	4,5
4	Ҳаҷми маблағгузорӣ аз ҳисоби бучети давлатӣ (млн сомонӣ)	1,35	1,2	1,15	0,3	1,45	1,9

Таъсири иҷтимоӣ: Тибқи ҳисобот ва эъломияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи субъектҳои МОИ «Панҷ» дар соли 2017 шумораи умумии кормандони дар минтақаи мазкур фаъолияткунанда 23 нафарро ташкил дода, ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 20 нафар коргар баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 3 нафар кам мебошад.

Фонди музди меҳнати ба кормандон пардохтшуда аз 195,1 ҳазор сомони соли 2017 ба 300,0 ҳазор сомонӣ дар соли 2022 баробар гардида, афзоиши он 122,4 ҳазор сомонӣ ё худ 52,0 фоизро ташкил медиҳад. Соли 2017 дар минтақаи мазкур музди миёнаи моҳона ба як коргар 707 сомонино ташкил дода, ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 1082 сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 375 сомонӣ зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	23	12	9	10	26	20
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	0,2	0,1	0,06	0,07	0,2	0,3
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	707	683	558	607	723	1082

Таъсири молиявӣ: Дар заминаи ҳисобот ва эъломияҳои ба мақомоти андоз пешниҳодшуда агар дар соли 2017 даромади умумии субъектҳои МОИ «Панҷ» дар маҷмӯъ 444,8 ҳазор сомони ташкил намуда бошад, пас ин рақам дар соли 2022 ба 8,9 млн баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 22,2 маротиба зиёд гардидааст.

Дар соли 2017 ғоидаи субъектҳои минтақа маблағи 4,7 ҳазор сомони ташкил дода, дар соли 2022 бошад ғайолияти онҳо дар маҷмӯъ ба маблағи 700,0 ҳазор сомони баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 148,9 маротиба зиёд гардидааст.

Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида даромаднокии (рентабельности) субъектҳои мазкур он дар соли 2022-ум 8,3 фоизро ташкил дода, нисбат ба соли 2017, ки ба 1,1 фоиз баробар буд, 7,2 фоиз афзоиш ёфтааст.

Арзиши воситаҳои асосии субъектҳои МОИ «Панҷ» дар соли 2017 маблағи 0,0 млн сомони ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 1,6 млн сомони баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017 ба маблағи 1,6 млн сомони зиёд мебошад.

Маблағи андозҳо ва пардохтҳои аз ҷониби МОИ «Панҷ» ба бучети давлатӣ пардохт гардида, дар соли 2017 дар маҷмӯъ 0,1 млн сомони танҳо аз ҳисоби андоз аз даромади шахсони воқеӣ ва андози иҷтимоӣ ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 0,7 млн сомони, аз ҷумла андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ ба 0,5 млн сомони ва пардохтҳои гумрукӣ ба 0,2 млн сомони баробар гардидааст.

Дар соли 2022 маблағи андозҳои ҳисобшуда нисбат ба соли 2017-ум 5 маротиба зиёд гардидааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомони)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	1,6
2	Даромади умумӣ (млн сомони)	0,4	0,4	0,2	0,0	4,6	8,9
3	Ғоида/зарар (+/-) (млн сомони)	0,05	0,09	0,03	0,02	0,3	0,7
4	Даромаднокии (рентабельност) (фоиз)	1,1	24,1	1,4	0,0	6,0	8,3
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомони)	0,1	0,1	0,06	0,03	0,3	0,5
6	Маблағи пардохтҳои гумрукӣ (млн сомони)	0	0,03	0,04	0,2	0	0,2

Минтақаи озои иқтисодии «Ишкошим»: Соли 2009 дар ноҳияи Ишкошими ВМКБ дар масоҳати 200 гектар МОИ «Ишкошим» таъсис дода шуда, фаъолияти он шакли истехсолию тичоратиро дар бар мегирад.

Таъсири иқтисодӣ: Дар соли 2017 шумораи умумии субъектҳои дар қайди МОИ «Ишкошим» буда 1 ададро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 5 адад баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 4 адад зиёд мебошад.

Мутобиқи ҳисоботи соли 2022 аз шумораи умумии субъектҳои бақайдгирифташуда, 3 адад субъект дар марҳилаи омодагӣ ба фаъолият қарор дошта, 2 адад субъекти дигар фаъолият наменамояд.

Дар маҷмӯъ аз оғози фаъолият ҳаҷми сармоягузориҳо дар минтақа 3,9 млн сомониро ташкил дода, дар соли 2022 ҳаҷми сармоягузорӣ ва истехсоли маҳсулоти саноатӣ ба қайд гирифта нашудааст.

Ҳамзамон, ҳаҷми маблағгузориҳо аз ҳисоби буҷети давлатӣ барои ниғаҳдорӣ ва таъмини инфрасохтори МОИ «Ишкошим» аз оғози фаъолият маблағи 14,15 млн сомонӣ, аз ҷумла дар соли 2022 маблағи 1,8 млн сомониро ташил додааст.

Нишондиҳандаҳои иқтисодӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи корхонаҳо (адад)	1	3	5	5	5	5
2	Ҳаҷми сармоягузорӣ (млн сомонӣ)	0,0	0,02	3,7	0	0	1,0
3	Ҳаҷми истехсоли маҳсулот (млн сомонӣ)	0,0	0,04	0,03	0,35	0	0
4	Ҳаҷми маблағгузорӣ аз ҳисоби буҷети давлатӣ (млн сомонӣ)	1,45	1,42	1,45	0,3	1,45	1,8

Таъсири иҷтимоӣ: Тибқи ҳисобот ва эъломияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи субъектҳои МОИ «Ишкошим» дар соли 2017 шумораи умумии кормандони дар минтақаи мазкур фаъолияткунанда 9 нафарро ташкил дода, соли 2022 ин нишондиҳанда ба 15 нафар баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 6 нафар зиёд мебошад.

Фонди музди меҳнати ба кормандон пардохтшуда аз 109,5 ҳазор сомонии соли 2017 ба 210,0 ҳазор сомонӣ дар соли 2022 баробар гардида, афзоишҳои он 100,5 ҳазор сомонӣ ё худ 91,8 фоизро ташкил медиҳад. Соли 2017 дар минтақаи мазкур музди миёнаи моҳона ба як коргар 1014 сомониро ташкил дода, ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 1152 сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017 ба маблағи 138 сомонӣ зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	9	9	9	11	7	15
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	0,1	0,07	0,05	0,04	0,04	0,21
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	1014	658	469	291	495	1152

Таъсири молиявӣ: Дар заминаи ҳисобот ва эълomiaҳои ба мақомоти андоз пешниҳодшуда дар давраи солҳои 2017-2019 даромади умумии субъектҳои МОИ «Ишкошим» ба қайд гирифта нашуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2020 маблағи 612,6 ҳазор сомонӣ ва дар соли 2021 маблағи 20,0 ҳазор сомониро ташкил дода бошад, дар соли 2022 ба қайд гирифта нашудааст.

Соли 2020 фоидаи субъектҳои минтақа маблағи 257,5 ҳазор сомониро ташкил дода, даромаднокии (рентабельности) субъектҳо ба 42 фоиз баробар бошад пас нишондиҳандаҳои мазкур дар солҳои 2021-2022 дар субъектҳои МОИ «Ишкошим» фоида ва даромаднокии (рентабельност) ба инобат гирифта, нашудааст, ки ба зарар ҷамбаст гардидаанд.

Тибқи ҳисобот ва эълomiaҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи субъектҳои МОИ «Ишкошим» дар давраи солҳои 2017-2019 арзиши воситаҳои асосии субъектҳои минтақа ба қайд гирифта нашуда, соли 2020 нишондиҳандаи мазкур маблағи 946,9 ҳазор сомони дар соли 2021 ба 2,9 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 2,9 млн сомониро ташкил медиҳад.

Маблағи андозҳо ва пардохтҳои аз ҷониби МОИ «Ишкошим» ба бучети давлатӣ пардохт гардида дар соли 2017 дар маҷмӯъ 40,0 ҳазор сомонӣ танҳо аз ҳисоби андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 1040,0 млн сомонӣ, аз ҷумла андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ ба 40,0 ҳазор сомонӣ ва пардохтҳои гумрукӣ ба 1,0 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	0,0	0,0	0,0	0,95	2,9	2,9
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	0,0	0,0	0,0	0,61	0,02	0,0
3	Фоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	0,0	0,0	0,0	0,26	0,0	0,0
4	Даромадноқӣ (рентабельност) (фоиз)	0,0	0,0	0,0	42,0	0,0	0,0

5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	0,09	0,08	0,03	0,04	0,20	0,04
6	Маблағи пардохтҳои гумрукӣ (млн сомонӣ)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,04	1,0

Талафоти буҷети давлатӣ

Маврид ба зикр аст, ки аз имтиёзҳои пешниҳодшуда ба минтақаҳои озодаи иқтисодӣ даромади буҷети давлатӣ бетаъсир намонд.

Минтақаи озодаи иқтисодии «Суғд»: Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз ҳамагӣ маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Суғд» дар соли 2017-ум 16,1 млн сомонӣ, дар соли 2018-ум 23,7 млн сомонӣ, дар соли 2019-ум 34,2 млн сомонӣ дар соли 2020-ум 35,1 млн сомонӣ, дар соли 2021-ум 57,0 млн сомонӣ ва дар соли 2022-ум 69,0 млн сомонино ташкил медиҳад.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Суғд» дар буриши андозҳо чунин мебошад.

№	Андозҳои озодкардашуда	Талафоти буҷети давлатӣ дар буриши солҳо (бо млн сомонӣ)					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Андоз аз ғоида (андози низоми соддакардашуда)	0,8	1,0	2,0	1,8	2,6	4,5
2	Андоз аз арзиши иловашуда	13,8	21,1	30,5	31,5	52,6	62,6
3	Андоз аз объектҳои ғайриманкул	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9
	Ҳамагӣ	16,1	23,7	34,2	35,1	57,0	69,0

Минтақаи озодаи иқтисодии «Данғара»: Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз ҳамагӣ маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Данғара» дар соли 2017-ум 3,3 млн сомонӣ, дар соли 2018-ум 6,2 млн сомонӣ, дар соли 2019-ум 4,6 млн сомонӣ дар соли 2020-ум 3,6 млн сомонӣ, дар соли 2021-ум 7,1 млн сомонӣ ва дар соли 2022-ум 6,1 сомонино ташкил медиҳад.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Данғара» дар буриши андозҳо чунин мебошад.

№	Андозҳои озодкардашуда	Талафоти буҷети давлатӣ дар буриши солҳо (бо млн сомонӣ)					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Андоз аз ғоида (андози низоми соддакардашуда)	1,2	0,5	0,4	0	0,2	0,0

2	Андоз аз арзиши иловашуда	1,8	5,3	3,8	3,2	6,5	5,7
3	Андоз аз объектҳои ғайриманкул	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	Ҳамагӣ	3,3	6,2	4,6	3,6	7,1	6,1

Минтақаи озои иқтисодии «Панҷ»: Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз ҳамагӣ маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Панҷ» дар соли 2017-ум 634,7 ҳазор сомонӣ, дар соли 2018-ум 675,9 ҳазор сомонӣ, дар соли 2019-ум 674,5 ҳазор сомонӣ, дар соли 2020-ум 689,5 ҳазор сомонӣ, дар соли 2021-ум 747,1 ҳазор сомонӣ ва дар соли 2022-ум 848,7 ҳазор сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Панҷ» дар буриши андозҳо чунин мебошад.

Андозҳои озодкардашуда	Талафоти буҷети давлатӣ дар буриши солҳо (бо ҳазор сомонӣ)					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Андоз аз ғоида (андози низоми соддакардашуда)	06	12,2	0,4	0	35,9	96,7
Андоз аз арзиши иловашуда	80,1	70,0	35,7	0	0,8	1,3
Андоз аз объектҳои ғайриманкул	554,0	593,7	638,4	689,5	710,4	750,6
Ҳамагӣ	634,7	675,9	674,5	689,5	747,1	848,7

Минтақаи озои иқтисодии «Ишқошим»: Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз ҳамагӣ маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Ишқошим» дар соли 2017-ум 34,6 ҳазор сомонӣ, дар соли 2018-ум 37,1 ҳазор сомонӣ, дар соли 2019-ум 39,6 ҳазор сомонӣ, дар соли 2020-ум 186,8 ҳазор сомонӣ, дар соли 2021-ум 47,2 ҳазор сомонӣ ва дар соли 2022-ум 51,0 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба МОИ «Ишқошим» дар буриши андозҳо чунин мебошад.

№	Андозҳои озодкардашуда	Талафоти буҷети давлатӣ дар буриши солҳо (бо ҳазор сомонӣ)					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Андоз аз ғоида (андози низоми соддакардашуда)	0,0	0,0	0,0	33,5	0,0	0,0
2	Андоз аз арзиши иловашуда	0,0	0,0	0	110,3	0,0	0,0
3	Андоз аз объектҳои ғайриманкул	34,6	37,1	39,6	43,0	47,2	51,0
	Ҳамагӣ	34,6	37,1	39,6	186,8	47,2	51,0

Арзёбии самаранокӣ

Қобили тазаккур аст, ки тибқи Методикаи баҳодихӣ самаранокӣ имтиёзҳо 13 номгӯи имтиёзҳои дар заминаи кодексҳои андоз ва гумрук ба минтақаҳои озои иқтисодӣ муқарраршуда, дар алоҳидагӣ аз рӯи минтақаҳо барои давраи солҳои 2017-2022 мавриди арзёбӣ қарор дода шуд.

Минтақаи озои иқтисодии «Суғд»: Дар натиҷаи баҳодихӣ маълум гардид, ки имтиёзҳои ба субъектҳои МОИ «Суғд» татбиқшуда, дар давраи солҳои 2017-2022 дар маҷмӯъ самаранок мебошад. Зеро, дар давраи мазкур ҳаҷми сармоягузориҳо, истеҳсоли маҳсулот, шумораи кормандон, даромади умумӣ, арзиши воситаҳои асосӣ, маблағи андозҳои ҳисобшуда ва пардохтҳои гумрукии ба бучет воридшудаи субъектҳои минтақаи мазкур давра ба давра зиёд гардидааст.

Новобаста аз ин, то ҳол маъмурияти МОИ «Суғд» барои нигоҳдорӣ ва инфрасохтор аз ҳисоби бучети давлатӣ маблағгузорӣ шуда истодааст.

Минтақаи озои иқтисодии «Данғара»: Дар натиҷаи баҳодихӣ маълум гардид, ки имтиёзҳои ба субъектҳои МОИ «Данғара» татбиқшуда, дар давраи солҳои 2017-2019 дар маҷмӯъ самаранок мебошад. Зеро, дар давраи мазкур ҳаҷми сармоягузориҳо, истеҳсоли маҳсулот, даромади умумӣ, даромадноқӣ, арзиши воситаҳои асосӣ, шумораи кормандон, фонди музди меҳнат, музди миёнаи меҳнат барои як корманд ва маблағи андозҳои ҳисобшудаи субъектҳои минтақаи мазкур зиёд гардидааст.

Новобаста аз ин, дар соли 2020-2021 имтиёзҳои ба субъектҳои минтақаи мазкур татбиқшуда бесамар арзёбӣ гардид. Зеро, дар соли 2020-2021 нисбат ба соли 2019 дар маҷмӯъ нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ субъектҳои минтақа коҳиш ёфтааст. Дар соли 2022 субъектҳои МОИ «Данғара» фаъолиятро ба зарар чамбаст намудаанд.

Минтақаҳои озои иқтисодии «Панҷ» ва «Ишкошим»: Дар натиҷаи баҳодихӣ маълум гардид, ки имтиёзҳои ба субъектҳои минтақаҳои озои иқтисодии «Панҷ» ва «Ишкошим» татбиқшуда, дар давраи солҳои 2017-2022 дар маҷмӯъ бесамар мебошад. Зеро, дар давраи мазкур тамоми нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ субъектҳои минтақаҳои мазкур бо дарназардошти аз фаъолият боз мондан тамоюли коҳишёбӣ дорад.

Ҳамзамон, маъмурияти минтақаҳои озои иқтисодии «Панҷ» ва «Ишкошим» барои нигоҳдорӣ ва инфрасохтор аз ҳисоби бучети давлатӣ маблағгузорӣ шуда истодаанд.

4.5 Пешниҳод

Бо дарназардошти фаъолияти назарраси иқтисодӣ надоштан тамоми минтақаҳои озои иқтисодӣ, чиҳати пурра ноил гардидан ба ҳадафҳои пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ ва мақсадҳои таъсиси минтақаҳои

озоди иқтисодӣ, аз ҷониби маъмурияти минтақаҳо ва субъектҳои дар онҳо бақайдгирифташуда, амалигардонии тавсияҳои зерин тавассути роҳнамоӣ ва пайгирии мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи иқтисод ва савдо ба мақсад мувофиқ мебошад:

1. Ба роҳ мондани фаъолияти истеҳсоли аз рӯи ҳадафҳои таъсисии минтақаҳои озои иқтисодӣ, аз ҷумла истеҳсоли техника ва технологияҳои муосир. Зеро, омӯзиши фаъолияти аксарияти субъектҳои минтақаҳои озои иқтисодӣ нишон дод, ки онҳо аслан ба истеҳсоли молу масолеҳи сохтмонӣ машғул буда, бо дарназардошти бархӯрдор будан аз имтиёзҳои андозии гумрукӣ рақоботи носолиро бо дигар субъектҳои берун аз ҳудуди минтақа, ки ба чунин намуди фаъолияти машғул мебошанд, ба миён меоранд.

2. Беҳтар кардани маъмурикунонии расмиёти бақайдгирии субъектҳои минтақаҳои озои иқтисодӣ ва ҷоннок намудани корҳои ташфиқотию таблиғотӣ барои ҷалби сармоягузори дохилию хориҷӣ.

3. Баланд бардоштани масъулияти пешбурди дурусти ҳисоботҳои молиявӣ андозӣ ва пешниҳоди эълонияҳо ба ниҳодҳои дахлдор, инчунин таъмини шаффофият дар раванди таҳияи онҳо. Зеро, арзёбии нишондиҳандаҳои фаъолияти субъектҳои минтақаҳо собит намуд, ки маълумоти аз ҷониби онҳо ба вазорату идораҳо пешниҳодшаванда фарқкунанда буда, баъзан ҳисоботи дахлдор то ҳол роҳандозӣ нагардидааст.

4. Ба зиёд намудани ҷойҳои корӣ, афзоиши фонди музди меҳнат ва нишондиҳандаи музди меҳнати миёна равона намудани маблағи имтиёзҳои дар ихтиёри субъектҳои минтақаҳо аз натиҷаи татбиқи имтиёзҳо боқимонда. Зеро, тибқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар давраи солҳои 2017-2022 музди миёнаи меҳнат барои як коргар ва афзоиши он дар минтақаҳо маблағи ночизро ташкил медиҳад.

5. Пешбурди мониторинги вазъи молиявии субъектҳо ва пешниҳоди тавсияҳои илмӣ амалӣ ҷиҳати тақвият бахшидани фаъолияти онҳо. Зеро, қисми зиёди субъектҳои дар минтақаҳои озои иқтисодӣ бақайдгирифташуда, бо сабабҳои гуногун фаъолият наменамоянд.

6. Дар ҳамкорӣ бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ андешидани чораҳои зарурӣ ҷиҳати амалигардонии лоиҳаҳои сармоягузорӣ танҳо дар ҳудуди минтақаҳои озои иқтисодӣ. Ҳолати мазкур дар таҷрибаи давлатҳои ҳамсоя ва шарикони рушд ба назар расида, барои беҳтар гардидани инфрасохтори минтақаҳои озои иқтисодӣ заминагузор мебошад. Ҳамзамон иқтидори истеҳсолии минтақаҳои озои иқтисодиро тақвият бахшида, ба рақобатпазирии молу маҳсулоти истеҳсолшаванда мусоидат менамояд.

5. САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲОИ АНДОЗИЮ ГУМРУКӢ ДАР СОҲАИ ТАНДУРУСТӢ

5.1 Муқаррароти умумӣ

Бо мақсади рушди соҳаи тандурустӣ, аз ҷумла тибби хусусӣ ва саноати дорусозӣ, беҳтар намудани сатҳи хизматрасонии тиббӣ, дастрасии аҳоли ба маводҳои доруворӣ ва молҳои тибби ватанӣ дар заминаи кодексҳои андозу гумрук ба субъектҳои соҳибкорӣ дар соҳаи тандурустӣ як қатор имтиёзҳои андозию гумрукӣ муқаррар карда шудааст, аз ҷумла:

- тибки муқаррароти банди 11 қисми 2 моддаи 251 Кодекси андоз таҳвили маводи дорувории истеҳсоли ватанӣ, ки номгӯи онҳо бо пешниҳоди мақоми ваколатдор дар соҳаи тандурустӣ дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия ва мақоми ваколатдори давлатӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад, аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод карда шудааст;

- тибки муқаррароти Кодекси андози таҳрири соли 2004, сархати 5 қисми 4 моддаи 169 Кодекси андози таҳрири соли 2012, сархати 5 қисми 4 моддаи 251 Кодекси андоз дар таҳрири нав ва моддаи 345 Кодекси гумрук воридоти маводу лавозимот барои истеҳсоли доруворӣ, таҷҳизоти тиббӣ, фармасевтӣ ва асбобҳои тиббӣ, технологияҳои навтарин барои корхонаҳои дорусозӣ ва таҷҳизоти муосири ташхису табобат, дорувории тиббӣ, ба истиснои дорувории тиббии дар дохили ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда, ки тартиб ва номгӯи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда ва бочи гумрукӣ озод карда шудаанд;

Дар маҷмӯъ дар заминаи Феҳристи имтиёзҳои андозӣ ва гумрукии таҳиягардида, дар қонунгузории амалкунанда ба субъектҳои соҳаи тандурустӣ дар маҷмӯъ 3 номгӯи имтиёзҳо муқаррар гардидааст.

Дар раванди таҳлили самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар соҳаи тандурустӣ маълумоти расмӣ Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи андоз ва Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии оморӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба нишондиҳандаҳои бахши хизматрасониҳои тиббӣ, воридот ва истеҳсоли маводи доруворӣ ва молҳои тиббӣ дар давраи солҳои 2017-2022 истифода бурда шудааст.

Ҳамзамон, зимни баҳодиҳӣ нишондиҳандаҳои самтҳои истеҳсоли маводи доруворӣ ва молҳои тиббӣ ва хизматрасонии тибби хусусӣ дар алоҳидагӣ арзёбӣ карда шудаанд.

5.2 Таъсири иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ

Самти истеҳсоли маводи доруворӣ ва молҳои тибби ватанӣ.

Таъсири иқтисодӣ: Тибқи маълумоти расмӣ пешниҳоднамудаи Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар соли 2017 шумораи корхонаҳои ба истеҳсоли маводҳои доруворӣ ва молҳои тиббӣ машғулбуда 33 ададро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 55 адад баробар ва ё 21 адад зиёд гардидааст.

Дар ин давра, номгӯи маводҳои доруворӣ ва молҳои тиббии истеҳсолшуда 28,6 фоиз зиёд гардида, аз 240 номгӯи соли 2017 дар соли 2022 ба 315 номгӯӣ баробар гардидааст.

Ҳамзамон, ҳаҷми умумии маводҳои доруворӣ ва молҳои тиббии истеҳсолшаванда 13,8 маротиба зиёд гардида, аз 6,5 млн адади соли 2017 дар соли 2022 ба 90,0 млн адад баробар шудааст.

Тибқи иттилои Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар соли 2022 бо истифода аз имтиёзҳои андозию гумрукӣ дар корхонаҳои соҳа технологияҳои навтарини истеҳсоли насб карда шуда, бори аввал дар ҷумҳурӣ истеҳсоли маводҳои дорувории зиддимикробии тазриқӣ, системаҳои маҳлулгузаронӣ, ниқобҳо ва либосҳои яккаратаи муҳофизатӣ ба роҳ монда шудааст.

Мувофиқи маълумоти мавҷуда, дар соли 2017 ҳиссаи маводҳои доруворӣ ва молҳои тиббии истеҳсоли ватанӣ дар бозори дохилии фарматсевтӣ маҷмӯан 6,8 фоизро ташкил намуда, бо натиҷаи рушди саноати дорусозӣ ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 13,0 фоиз баробар гардидааст.

Илова бар ин, аз ҷониби корхонаҳои истеҳсолии соҳаи тандурустӣ дар давраи солҳои 2017-2022 содироти маводҳои фаъоли биологии аз гиёҳҳои шифобахши ватанӣ истеҳсолшуда, ба қайд гирифта шуда, он дар соли 2017-ум 62,4 млн сомонӣ, дар соли 2018-ум 22,3 млн сомонӣ, дар соли 2019-ум 61,5 млн сомонӣ дар соли 2020-ум 55,0 млн сомонӣ, дар соли 2021-ум 30,3 млн сомонӣ ва дар соли 2022-ум 82,3 млн сомониро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои иқтисодӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

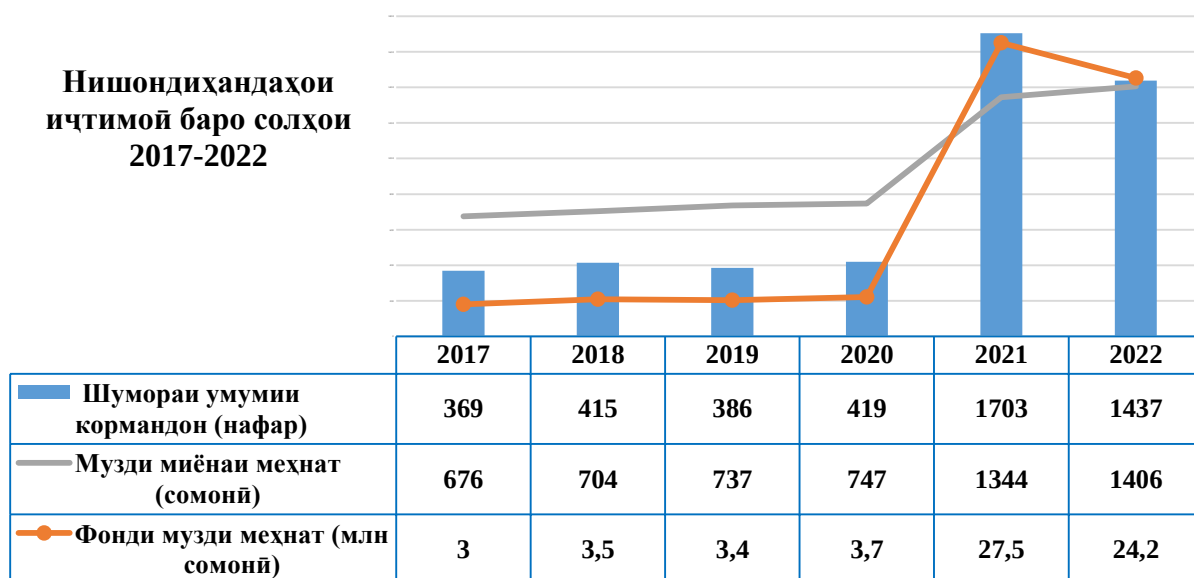
№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи корхонаҳо (адад)	33	34	36	38	48	55
2	Ҳиссаи истеҳсоли ватанӣ дар бозори дохилии фарматсевтӣ (фоиз)	6,8	8,0	9,0	11,7	11,9	13,0
3	Номгӯи маводҳои доруворӣ ва молҳои тиббии истеҳсолшаванда (намуд)	240	245	260	265	290	315

4	Ҳаҷми истеҳсоли маводҳои доруворӣ ва молҳои тиббӣ (млн дона)	6,5	7,6	9,2	14,6	30,0	90,0
5	Ҳаҷми содироти маводҳои фаъоли биологӣ истеҳсоли ватанӣ (млн сомонӣ)	62,4	22,3	61,5	55,1	30,3	82,3

Таъсири иҷтимоӣ: Мутобиқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2017 шумораи коргарони киро дар маҷмӯъ дар ҳамаи корхонаҳои истеҳсолии соҳаи тандурустӣ 369 нафар ва фонди музди меҳнат 3,0 млн сомониро ташкил додааст, ки ин рақамҳо дар соли 2022 ба 1437 нафар коргар ва 24,2 млн сомонӣ фонди музди меҳнат баробар гардида, афзоиши нишондиҳандаҳои мазкур мутаносибан 1068 коргар ва 21,2 млн сомонӣ фонди музди меҳнатро ташкил медиҳад.

Дар соли 2017 музди миёнаи моҳона барои як коргар дар корхонаҳои мазкур 676 сомониро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 1406 сомонӣ баробар гардидааст, ки афзоиш ҳамагӣ 730 сомониро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2017-2022

Таъсири молиявӣ: Тибқи ҳисобот ва эъломияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи корхонаҳои истеҳсолии соҳаи тандурустӣ агар дар соли 2017 даромади умумии онҳо дар маҷмӯъ 41,1 млн сомониро ташкил намуда бошанд, пас ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 140,4 млн сомонӣ баробар гардида, нисбат ба соли 2017 ба маблағи 99,3 млн сомонӣ ё 3,4 маротиба зиёд мебошад.

Дар давраи солҳои 2017-2022 фоидаи корхонаҳои истеҳсолии соҳаи тандурустӣ дар маҷмӯъ 5,4 маротиба афзоиш ёфта, аз 7,5 млн сомонии соли 2017, дар соли 2022 ба 40,4 млн сомонӣ баробар гардидааст. Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида дар соли 2022 даромаднокии (рентабельности) соҳаи мазкур

28,8 фоизро ташкил дода, он нисбат ба соли 2017, ки ба 18,4 фоиз баробар буд 56,5 фоиз афзоиш ёфтааст.

Арзиши воситаҳои асосии корхонаҳои истеҳсолии соҳаи тандурустӣ дар соли 2017-ум 4,5 млн сомони ро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 118,4 млн сомони баробар гардидааст, ки дар маҷмӯъ 26 маротиба афзоиш ёфтааст.

Маблағи ҳисобшудаи андозҳои соҳаи мазкур 3,5 маротиба афзоиш ёфта, аз 3,7 млн сомони соли 2017, дар соли 2022 ба 12,9 млн сомони баробар гардидааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомони)	4,5	13,1	30,2	57,2	104,7	118,4
2	Даромади умумӣ (млн сомони)	41,1	18,4	45,6	83,6	73,1	140,4
3	Ҷоида/зарар (+/-) (млн сомони)	7,5	11,2	20,1	30,5	18,1	40,4
4	Даромадноки (рентабелност) (фоиз)	18,4	60,9	44,0	36,5	24,7	28,8
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомони)	3,7	5,1	3,4	7,8	16,7	12,9

Самти хизматрасони тибби хусусӣ

Таъсири иқтисодӣ: Тибқи маълумоти расмии пешниҳоднамудаи Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар соли 2017 шумораи муассисаҳои хусусии тиббӣ 589 адад, аз ҷумла шахсони ҳуқуқӣ 310 адад ва соҳибкорони инфиродӣ 279 ададро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 791 адад, аз ҷумла шахсони ҳуқуқӣ ба 391 адад ва соҳибкорони инфиродӣ ба 400 адад баробар гардидааст, ки дар соли 2022 нисбат ба соли 2017 дар маҷмӯъ 202 адад зиёд мебошад.

Дар соли 2017 ба аҳоли аз тарафи муассисаҳои хусусии тиббӣ 130 номгӯи хизматрасонӣ пешниҳод карда шуда, бо дарназардошти воридоти таҷҳизоти ҳозиразамони ташхису табобат нишондиҳандаи мазкур дар соли 2018 ба 142 номгӯй, дар соли 2019 ба 196 номгӯй, дар соли 2020 ба 230 номгӯй, дар соли 2021 ба 250 номгӯй ва дар соли 2022 ба 255 номгӯй баробар гардидааст, ки дар давраи муқоисашаванда номгӯи хизматрасониҳои тиббии аз ҷониби муассисаҳои хусусии тиббӣ ба аҳоли пешниҳодшаванда 122 номгӯй ё 1,9 маротиба афзоиш ёфтааст.

Дар давраи муқоисашаванда аз ҷониби муассисаҳои хусусии тиббӣ ба 71,4 ҳазор нафар бо маблағи умумии 3,1 млн сомони хизматрасонӣ карда шуда,

нишондиҳандаҳои мазкур дар соли 2022 ба 106,3 ҳазор нафар ва маблағи умумии 9,1 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки мутаносибан 48,9 фоиз ва 2,9 маротиба зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои иқтисодӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи муассисаҳои хизматрасонии тиббӣ, аз ҷумла (адад)	589	608,0	642,0	657,0	698	791
1,1	-соҳибкорони инфиродӣ	279	305	343	304	338	391
1,2	-шахсони ҳуқуқӣ	310	303	343	353	360	400
2	Номгӯи хизматрасониҳои тиббӣ хусусӣ (намуд)	133	142	196	230	250	255
3	Шумораи шахсоне, ки аз хизматрасониҳои тиббӣ хусусӣ истифода намудаанд (ҳазор нафар)	71,4	103,4	105,8	103,2	104,5	106,3
4	Хизматрасониҳои тиббӣ хусусӣ бо ифодаи пулӣ (млн сомонӣ)	3,1	3,5	5,6	6,1	7,2	9,1

Таъсири иҷтимоӣ: Мутобиқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2017 шумораи коргарони кироия дар маҷмӯъ дар ҳамаи муассисаҳои хусусии тиббӣ 1602 нафар ва фонди музди меҳнат 14,4 млн сомони ро ташкил додааст, ки ин рақамҳо дар соли 2022 ба 4730 нафар коргар ва 64,8 млн сомонӣ фонди музди меҳнат баробар гардида, дар ин давра афзоиши нишондиҳандаҳои мазкур мутаносибан 3128 коргар ва 50,4 млн сомонӣ фонди музди меҳнatro ташкил медиҳад.

Дар соли 2017 музди миёнаи моҳона барои як коргар дар муассисаҳои мазкур 749 сомони ро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 1143 сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2017-ум 394 сомони зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	1602	1750	1985	2475	4025	4730
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	14,4	16,4	19,8	20,8	59,0	64,8
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	749	782	833	701	1222	1143

Таъсири молиявӣ: Тибқи ҳисобот ва эълонияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи муассисаҳои хусусии тиббӣ агар дар соли 2017 даромади

умумии онҳо дар маҷмӯъ 41,5 млн сомони ро ташкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 138,6 млн сомонӣ баробар гардида, нисбати соли 2017 ба маблағи 97,1 млн сомонӣ ё 3,3 маротиба зиёд мебошад.

Дар давраи солҳои 2017-2022 ғоидаи муассисаҳои хусусии тиббӣ дар маҷмӯъ 2,5 маротиба афзоиш ёфта, аз 16,7 млн сомонии соли 2017 дар соли 2022 ба 42,0 млн сомонӣ баробар гардидааст. Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида дар соли 2022 даромаднокии (рентабелности) муассисаҳои мазкур 30,3 ғоизро ташкил дода, он нисбат ба соли 2017, ки ба 40,3 ғоиз баробар буд 10,0 ғоиз коҳиш ёфтааст.

Арзиши воситаҳои асосии муассисаҳои хусусии тиббӣ дар соли 2017 маблағи 69,3 млн сомони ро ташкил намуда, бо натиҷаи татбиқи имтиёзҳо нисбат ба воридоти таҷҳизоти ҳозиразамони ташхису табобат нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 359,9 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки дар маҷмӯъ 290,6 млн сомонӣ афзоиш ёфтааст.

Маблағи ҳисобшудаи андозҳои муассисаҳои мазкур дар давраи муқоисашаванда 3,3 маротиба афзоиш ёфта, аз 11,6 млн сомонии соли 2017 дар соли 2022 ба 38,6 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Нишондиҳандаҳои молиявӣ барои солҳои 2017-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	69,3	68	83	91,9	337,9	359,9
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	41,5	50,4	77	91,7	107,7	138,6
3	Ғоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	16,7	21,9	34,2	42,4	29,4	42,0
4	Даромаднокӣ (рентабелност) (ғоиз)	40,3	43,4	44,5	46,2	27,3	30,3
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	11,6	12,8	16,7	20,7	38,8	38,6

5.3 Талафоти буҷети давлатӣ

Маврид ба зикр аст, ки аз имтиёзҳои пешниҳодшуда ба соҳаи тандурустӣ даромади буҷети давлатӣ бетаъсир намонд.

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Хадамоти гумрук дар соли 2018 аз имтиёзҳои ба соҳаи тандурустӣ пешниҳодшуда дар маҷмӯъ 94 субъекти соҳибкорӣ бархӯрдор гардида, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2019 ба 124, дар соли 2020 ба 139, дар соли 2021 ба 147 ва дар соли 2022 ба 151 субъекти соҳибкорӣ баробар гардидааст.

Маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба субъектҳои соҳибкории болозикр дар маҷмӯъ дар соли 2018-ум 15,9 млн сомонӣ, дар соли 2019-ум 18,5 млн сомонӣ дар соли

2020-ум маблағи 48,5 млн сомонӣ дар соли 2021 маблағи 106,8 млн сомонӣ ва дар соли 2022 маблағи 24,9 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба соҳаи тандурустӣ дар буриши имтиёзҳо ва пардохтҳо чунин мебошад.

№	Номгӯи	Солҳо				
		2018	2019	2020	2021	2022
1.Воридоти дорувории тиббӣ, таҷҳизоти тиббӣ, фармасевтӣ ва асбобҳои тиббӣ, ки номгӯи онҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 03.05.2006, №193 муайян карда шудааст						
1	Шумораи субъектҳои аз имтиёз бархӯрдоршуда, аз ҷумла (адад)	92	98	113	108	106
1.1	-соҳибкорони инфиродӣ	0	0	0	0	0
1.2	-шахсони ҳуқуқӣ	92	98	113	108	106
2	Арзиши гумрукӣ (бо млн доллари ИМА)	7,2	7,9	12,0	11,4	7,6
3	Пардохтҳои гумрукии озодшуда, аз ҷумла (бо млн сомонӣ)	15,5	15,1	28,2	23,9	14,18
3.1	-ААИ	12,3	13,3	23,4	21,2	12,15
3.2	-боҷи гумрукӣ	3,2	1,8	4,8	2,7	2,03
2. Воридоти технологияҳои наватарин барои корхонаҳои дорусозӣ ва таҷҳизоти ҳозиразамони ташхису табобат						
1	Шумораи субъектҳои аз имтиёз бархӯрдоршуда, аз ҷумла (адад)	2	26	27	39	45
1.1	-соҳибкорони инфиродӣ	0	0	1	0	0
1.2	-шахсони ҳуқуқӣ	2	26	26	39	45
2	Арзиши гумрукӣ (бо млн доллари ИМА)	0,2	1,6	7,8	33	4,77
3	Пардохтҳои гумрукии озодшуда, аз ҷумла (бо млн сомонӣ)	0,4	3,4	20,3	82,9	10,7
3.1	-ААИ	0,3	2,8	16,1	65,4	8,32
3.2	-боҷи гумрукӣ	0,1	0,6	4,2	17,5	2,38

5.4 Арзёбии самаранокӣ Дар натиҷаи баҳодихӣ маълум гардид, ки номгӯи имтиёзҳои ба соҳаи тандурустӣ муқарраршуда дар маҷмӯъ самаранок буда, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявии корхонаҳои ба истехсоли маводҳои доруворӣ ва молҳои тиббӣ машғулбуда ва муассисаҳои хусусии тиббӣ дар давраи солҳои 2017-2022 тамоюли зиёдшавӣ доранд.

5.5 Пешниҳод

Маврид ба зикр аст, ки бо мақсади рушди саноати дорусозӣ ва фароҳам овардани шароити муосири ташхису табобат имтиёзҳои ба соҳаи тандурустӣ пешбинишуда, дар Кодекси андоз дар таҳрири нав низ нигоҳ дошта шуда, бо дарназардошти хусусияти ҳаммонанд доштан имтиёзҳои амалкунанда муттаҳид ва бо мазмуни зайл: «воридоти маводу лавозимот барои истеҳсоли доруворӣ, таҷҳизоти тиббӣ, фармасевтӣ ва асбобҳои тиббӣ, технологияҳои наватарин барои корхонаҳои дорусозӣ ва таҷҳизоти муосири ташхису табобат, дорувории тиббӣ, ба истиснои дорувории тиббии дар дохили ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда, ки тартиб ва номгӯи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд» пешбинӣ карда шуданд.

Дар ин радиф, чиҳати пурра ноил гардидан ба ҳадафҳои пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ, амалигардони тавсияҳои зерин аз ҷониби субъектҳои соҳаи тандурустӣ, тавассути роҳнамоӣ ва пайгирии мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ба мақсад мувофиқ мебошад:

1. Ба афзоиши воситаҳои асосӣ ва фонди музди меҳнат равона намудани даромади софи субъектҳои соҳаи тандурустӣ ва дар ин замина васеъ намудани номгӯи дорувории тиббии дар ҷумҳурӣ истеҳсолшаванда.

2. Бо истифода аз таҷрибаи байналмилалӣ ба роҳ мондани истеҳсоли маводи доруворӣ аз гиёҳҳои шифобахши ватанӣ ва тақвият додани хизматрасониҳои гиёҳдармонӣ.

3. Боз ҳам зиёд намудани хизматрасониҳои муосири тиббӣ дар фаъолияти муассисаҳои тиббии хусусӣ ва беҳтар намудани сатҳу сифати хизматрасонӣ чиҳати ҷалби тавачҷӯҳи шарҳрвандон ва сайёҳон ба тиббӣ ватанӣ.

6. САМАРАНОКИИ ИМТИЁЗҲО ДАР КОРХОНАҲОИ НАВТАЪСИС ВА АМАЛКУНАНДА, КИ БА СИЛСИЛАИ ПУРРАИ КОРКАРДИ НАХИ ПАХТА БА МАҲСУЛОТИ НИҲОӢ (АЗ КАЛОБАИ ПАХТА ТО МАҲСУЛОТИ ПАХТАГИИ ДӢЗАНДАГӢ) МАШӢУЛ МЕБОШАНД

6.1 Муқаррароти умумӣ

Бо мақсади рушди саноати сабук, ҷорӣ намудани тенхологияҳои нави истеҳсоли, зиёд намудани ҳаҷми коркарди дохилии нахи пахта ва истеҳсоли маҳсулоти ниҳоии рақобатпазир дар Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳрири соли 2012 низоми имтиёзноки андозбандии корхонаҳои навтаъсис ва амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳоӣ (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагии дӯзандагӣ) машғул мебошад, муқаррар гардида буд (Боби 47 Кодекси андози қаблӣ).

Ҷиҳати амалӣ гардидани сиёсати ҳукумати мамлакат дар самти рушди соҳаи саноат ва ҳамзамон ҷиҳати иҷрои уҳдадорихои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди созмонҳои молиявии ҷаҳонӣ бахусус Хазиная Байналмилалӣ Асър, тибқи тавсияи коршиносони байналмилалӣ низоми имтиёзноки андозбандии корхонаҳои навтаъсис ва амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳоӣ (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагии дӯзандагӣ) машғул мебошанд, дар қисмати муқаррароти интиқолии Кодекси андоз дар таҳрири нав (моддаи 397) меъёри дахлдор оид ба дар муҳлатҳои амали имтиёз татбиқ гардидани низомҳои мазкур нисбат ба субъектҳои, ки то қабули Кодекси андоз дар таҳрири нав аз онҳо бархурдор гардидаанд, пешбинӣ карда шудааст.

Мутобиқ ба талаботи низоми мазкур корхонаҳои навтаъсис ва амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳоӣ машғул мебошанд, аз санаи бақайдгирии давлатӣ ба мӯҳлати 12 сол аз пардохти андозу пардохтҳои зерин озод карда шудаанд:

- андоз аз ғоида (андози низоми содакардашуда);
- андоз аз арзиши иловашуда;
- андозҳо аз молу мулки ғайриманкул;
- андоз аз арзиши иловашуда ва боҷи гумрукӣ ҳангоми ворид намудани молҳо бевосита барои эҳтиёҷоти ҳуди корхонаҳо;
- андоз аз арзиши иловашуда ҳангоми содироти молҳо.

Дар раванди таҳлили самаранокии имтиёзҳои андозию гумрукии корхонаҳои навтаъсис ва амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳоӣ машғул мебошанд, маълумоти расмӣи Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти гумруки назди

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи солҳои 2013 – 2022 истифода бурда шудааст.

Маврид ба зикр аст, ки дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 августи соли 2008, №380 (тағйиру иловаҳо ба он аз 02.02.2009 №94, аз 5.03.2011 №147, аз 01.12.2012 №673, аз 3.01.2014 №37, аз 16.10.2014 №659, аз 30.04.2015 №284) дар маҷмӯъ 12 адад субъект аз ҷумла, ҚДММ «Хима текстайл», ҚСП «Олим-текстайл», ҚДММ «Спитамен-текстайл», ҚСШП «Коттон текстайл», ҚДММ «Нику-Хучанд», ҚДММ «Файзи Истиқлол 2011», ҚДММ 51 Т_А.А.А. «Иттиҳодияи истехсолии Нассочи тоҷик», ҚДММ «Нассочи Хучанд», ҚДММ «Бехрӯзи Мурод», ҚСП «Чжунтай Данғара Син Силу Текстайл», ҚДММ «Адолат А» ва ҚДММ «Евразия Текстайл» ба рӯйхати корхонаҳои коркарди нахи пахта, ки аз имтиёзҳои муқаррарнамудаи моддаи 313 Кодекси андоз бархӯрдоранд, дохил карда шудааст.

Инчунин, тибқи қарорҳои дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳар як корхонаи коркарди нахи пахта мӯҳлати оғози сохтмон ва ба кор даровардани силсилаи наvbатии коркарди нахи пахта то маҳсулоти ниҳой дар алоҳидагӣ муқаррар карда шудааст, ки чунин мебошад.

№	Номгӯи корхонаҳо	Қарори ХҚТ онд ба тасдиқи ҷадвали силсилаҳо	Мӯҳлати корҳо	Силсилаи коркарди нахи пахта				
				Ресандагӣ		Бофандагӣ	Рангу боркунӣ	Дӯзандагӣ (коркарди ниҳой)
				Марҳилаи 1	Марҳилаи 2			
1	ҚДММ «Нику Хучанд»	аз 27.02.2010, №98	оғози сохтмон	01.2008	-	04.2011	09.2011	07.2013
			ба кор даровардан	06.2009	-	09.2012	07.2013	12.2013
2	ҚДММ «Спитамен текстайл»	аз 31.08.2013, №407 (т.и. ба №98)	оғози сохтмон	01.2007	-	01.2014	01.2015	01.2016
			ба кор даровардан	01.2007	-	12.2015	12.2016	12.2017
3	ҚДММ «Хима Текстайл»	аз 27.02.2010, №98	оғози сохтмон	01.2008	-	05.2010	06.2010	12.2012
			ба кор даровардан	03.2010	-	10.2012	11.2012	12.2013
4	ҚСП «Олим Текстайл»	аз 01.03.2012, №106	оғози сохтмон	01.2008	-	01.2013	02.2016	12.2018
			ба кор даровардан	03.2013	-	09.2015	11.2017	12.2019

5	ҚДММ «Файзи Истиқлол 2011»	аз 30.04.2015, №285	оғози сохтмон	01.2011	-	08.2014	09.2014	01.2015
			ба кор даровардан	10.2011	-	12.2015	12.2016	12.2017
6	ҚДММ «Нассочи Хучанд»	аз 30.04.2015, №270	оғози сохтмон	02.2013	-	03.2014	04.2015	01.2016
			ба кор даровардан	06.2013	-	12.2015	12.2015	12.2016
7	ҚДММ «ИИ Нассочи Тоҷик»	-	оғози сохтмон	-				
			ба кор даровардан					
8	ҚСП «Коттон Текстайл»	-	оғози сохтмон	-				
			ба кор даровардан					
9	ҚДММ «Бехрӯзи Мурод»	-	оғози сохтмон	-				
			ба кор даровардан					
10	ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстиль»	Аз 28.11.2015, №731 (т.и. аз 29.02.2020 №164, аз 01.06.2021 №224)	оғози сохтмон	01.2015	10.2016	12.2018	10.2019	01.2019
			ба кор даровардан	09.2016	11.2018	03.2022	03.2022	03.2022
11	ҚДММ «Адолат А»	Аз 25.09 2015, №592	оғози сохтмон	01.2015	-	03.2016	04.2018	09.2020
			ба кор даровардан	10.2015	-	12.2017	03.2020	03.2021
12	ҚДММ «Евразия Текстайл»	аз 28.11.2015, №732	оғози сохтмон	04.2014	11.2016	03.2017	06.2018	09.2019
			ба кор даровардан	09.2016	02.2017	05.2018	03.2019	09.2016

Барои дар мӯҳлатҳои тасдиқгардида ба кор надаровардани силсилаҳои коркарди нахи пахта то маҳсулоти ниҳой дар асоси талаботи қисми 7 моддаи 313 Кодекси андоз Фармоиши муштаракӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25.04.2016, №54 ва Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.05.2016, №4 ба имзо расонида шуд, ки тибқи он амали имтиёзҳои андозӣ нисбати ҚДММ «Спитамен Текстайл», ҚДММ «Нику Хучанд», ҚСП «Олим Текстайл» ва ҚДММ «Хима текстайл» қатъ карда шуда, санаи 1 январи соли 2020 мӯҳлати имтиёзҳои муқаррарнамудаи моддаи 313 Кодекси андоз нисбати ҚДММ «Нассочи Хучанд» ва ҚСП «Котон Текстайл» ба охир расидааст.

Ҳамзамон, ҚДММ «Бехрӯзи Мурод» бо дарназардошти риоя накардани талаботи моддаи 313 Кодекси андоз ва тибқи тартиби муқарраргардида нисбат ба он тасдиқ нагардидани ҷадвали ба истифода додани силсилаҳои коркарди нахи пахта аз имтиёзҳои пешниҳодшуда, бархӯрдор нагардидааст.

Илова бар ин, нисбат ба ҚДММ «Адолат А» ва ҚДММ «Евразия Текстайл» новобаста аз тасдиқ гардидани ҷадвали ба истифода додани силсилаҳои коркарди нахи пахта (қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.09.2015, №592 ва аз 28.11.2015, №732) имтиёзҳо татбиқ карда нашудааст. Зеро, ҷамъиятҳои мазкур сиклҳои муайянгардидаи коркарди нахи пахтаро умуман ба роҳ намонда, ба ғайри қарорҳои хариду фурӯши пахта машғул мебошанд.

Қобили таваҷҷуҳ аст, ки айни ҳол, имтиёзҳои пешбиниамудаи моддаи 313 Кодекси андоз нисбат ба 2 адад андозсупоранда аз ҷумла, ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии Нассочи тоҷик» ва ҚСП «Ҷунтаи Данғара Син Силу Текстайл» татбиқ шуда истодааст.

Аз ин лиҳоз ва бо дарназардошти хусусияти ҳоси низоми имтиёзҳои мазкур баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо нисбат ба 2 адад субъектҳои, ки то ба ҳол аз имтиёз бархӯрдор мебошанд, дар алоҳидагӣ гузаронида шудааст.

6.2 Таъсири иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявӣ

ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик»: Дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 январи соли 2014, №37 ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» ба рӯйхати андозсупорандагон аз имтиёзҳои муқаррарнамудаи моддаи 313 Кодекси андоз бархӯрдорбуда ворид карда шуда, давраи амали имтиёз барои ҷамъияти мазкур 12 сол аз 1 октябри соли 2013 то 1 октябри соли 2025 муайян карда шудааст.

Бо дарназардошти корхонаи амалкунанда будан, нисбати ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» ҷадвали ба кор даровардани силсилаҳои навбатии коркарди нахи пахта тасдиқ карда нашудааст.

Таъсири иқтисодӣ: Тибқи маълумоти дастрасгардида иқтисодии истеҳсолии корхонаи мазкур коркарди 8000 тонна пахтаро дар як сол ташкил медиҳад.

Дар соли 2013 ҳаҷми коркарди нахи пахта дар ҷамъият 2166 тоннаро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 101 тонна баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2013-ум 2065 тонна кам мебошад.

Ҳаҷми пахтаи аз ҷониби ҷамъият дар соли 2013 коркардшуда 27,1 фоизи иқтисодии истеҳсолиро ташкил намуда, он дар соли 2022 ба 2,2 фоиз баробар гардидааст, нисбат ба соли 2013-ум 24,9 фоиз ё 13,6 маротиба коҳиш ёфтааст.

Дар давраи солҳои 2013-2022 аз тарафи ҷамъият ба маблағи 140,5 млн сомонӣ нахи пахта, матоъ ва ришта ба хориҷи кишвар содирот карда шудааст,

ки ин дар соли 2013-ум 16,8 млн сомонӣ, дар соли 2014-ум 8,2 млн сомонӣ, дар соли 2015-ум 4,7 млн сомонӣ, дар соли 2016-ум 2,2 млн сомонӣ, дар соли 2017-ум 7,1 млн сомонӣ, дар соли 2018-ум 5,7 млн сомонӣ, дар соли 2019-ум 6,9 млн сомонӣ дар соли 2020-ум 10,0 млн сомонӣ дар соли 2021-ум 22,6 млн сомонӣ ва дар соли 2022-ум 56,2 млн сомони ро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои иқтисодии ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» барои солҳои 2013-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Ҳаҷми нахи коркарди пахта (ресмони пахтагин) (ҳазор тонна)	2,2	2,2	1,0	0,3	0,7	0,8	1,2	1,2	0,9	0,1
2	Ҳаҷми нахи пахтаи коркардшуда нисбат ба иқтисоди истеҳсоли (фоиз)	27,1	27,2	12,3	3,6	9,1	9,4	15,3	15,5	18,0	2,2
3	Содироти маҳсулоти нассочӣ (млн сомонӣ)	16,8	8,2	4,7	2,2	7,1	5,7	6,9	10,0	22,6	56,2

Таъсири иҷтимоӣ: Мутобиқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2013 шумораи коргарони ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» 651 нафар ва фонди музди меҳнати он 2,3 млн сомони ро ташкил намуда, ин рақамҳо дар соли 2022 ба 1023 нафар коргар ва 7,6 млн сомонӣ фонди музди меҳнат баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2013 шумораи коргар 372 нафар ва фонди музди меҳнат бошад 5,3 млн сомонӣ зиёд мебошад.

Агар дар соли 2013 музди миёнаи моҳона барои як коргар дар ҷамъияти мазкур 301 сомони ро ташкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 622 сомонӣ баробар гардидааст, ки дар давраи муқоисашаванда афзоиши он 321 сомони ро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаҳои иҷтимоии ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» барои солҳои 2013-2022 дар шакли ҷадвал ҷунин мебошад.

№	Номгӯи нишондиҳандаҳо	Солҳо									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Шумораи умумии кормандон (нафар)	651	715	690,0	488,0	549,0	760,0	952,0	848,0	1008	1023
2	Фонди музди меҳнат (млн сомонӣ)	2,3	3,1	2,9	2,9	3,2	5,2	6,9	5,7	7,3	7,6
3	Музди миёнаи меҳнат (сомонӣ)	301	359	346,0	495,0	491,0	574,0	603,0	560,0	607	622

Таъсири молиявӣ: Тибқи ҳисобот ва эълонияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» агар дар

соли 2013 даромади умумии он 20,3 млн сомони ро ташкил намуда бошад, пас ин ракам дар соли 2022 ба 24,1 сомонӣ баробар гардида, нисбати соли 2013 ба маблағи 3,8 млн сомонӣ ё 18,7 фоиз зиёд гардидааст.

Тибқи ҳисоботҳои пешниҳоднамудаи ҷамъият ғоидаи бадастовардаи он дар соли 2013 маблағи 1,7 млн сомони ро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 1,2 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки ба маблағи 0,5 млн сомонӣ ё 29,4 фоиз коҳиш ёфтааст. Дар соли 2022 даромаднокии (рентабелности) ҷамъият 5,5 фоизро ташкил дода, он нисбат ба соли 2013, ки ба 8,5 фоиз баробар буд, 3,0 фоиз кам гардидааст.

Тибқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2013 маблағи андозҳои ҳисобшудаи ҷамъият 2,2 млн сомони ро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 3,3 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2013 ба маблағи 1,1 млн сомонӣ афзоиш ёфтааст.

Арзиши воситаҳои асосии ҷамъият дар соли 2013 маблағи 114,5 млн сомони ро ташкил намуда, он дар соли 2022 ба 116,5 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2013 ба маблағи 2,0 млн сомонӣ афзоиш ёфтааст.

Нишондиҳандаҳои молиявии ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии насосчи тоҷик» барои солҳои 2013-2022 чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	114,5	114,5	115,6	115,9	115,9	116,5	116,5	116,5	116,5	116,5
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	20,3	9,7	7,5	5,2	9,7	8,6	13,1	14,7	21,7	24,1
3	Ғоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	1,7	0,5	0,6	0,1	0,6	0,1	0,0	0,2	0,4	1,2
4	Даромадноки (рентабелност) (фоиз)	8,5	5,4	7,6	2,1	6,0	1,3	0,0	1,7	1,8	5,5
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	2,2	2,9	1,5	1,7	1,8	2,9	2,6	2,1	3,1	3,3

ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл»: Дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 апрели соли 2015, №284 ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» ба рӯйхати андозсупорандагони аз имтиёзҳои муқарранамудаи моддаи 313 Кодекси андоз бархӯрдорбуда ворид карда шуда, давраи амали имтиёз барои ҷамъияти мазкур 12 сол аз 1 январи соли 2015 то 31 декабри соли 2026 муайян карда шудааст.

Дар ин замина, бо мақсади истифодаи самараноки имтиёзҳои андозӣ дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 апрели соли

2015, №285 нисбати чамъият чадвали ба кор даровардани силсилаҳои коркарди нахи пахта тасдиқ карда шудааст, ки чунин мебошад.

ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстил»	Қарори ХҚТ онд ба тасдиқи чадвали силсилаҳо	Мӯҳлати корҳо	Силсилаи коркарди нахи пахта				
			Ресандагӣ		Бофандагӣ	Рангу боркунӣ	Дӯзандагӣ (коркарди нихой)
			Марҳилаи 1	Марҳилаи 2			
	аз 28.11.2015, №731 (т.и. аз 29.02.2020 №164, аз 01.06.2021 №224)	оғози сохтмон	01.2015	10.2016	12.2018	10.2019	01.2019
		ба кор даровардан	09.2016	11.2018	03.2022	03.2022	03.2022

Таъсири иқтисодӣ: Тибқи маълумоти дастрасгардида иқтидори истеҳсолии корхонаи мазкур коркарди 24500 тонна пахтаро дар як сол ташкил медиҳад.

Дар соли 2017 ҳаҷми коркарди нахи пахта дар чамъият 2160 тоннаро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 15700 тонна баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2013-ум 13540 тонна зиёд мебошад.

Ҳаҷми нахи пахтаи аз ҷониби чамъият дар соли 2017 коркардшуда 9,0 фоизи иқтидори истеҳсолии чамъиятро ташкил намуда, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2022 ба 77,2 фоиз баробар гардидааст.

Бояд қайд намуд, ки дар давраи амали имтиёзҳо аз ҷониби чамъият шартҳои асосии бархӯрдор будан аз имтиёзҳои андозию гумрукӣ пурра риоя гардида, силсилаҳои навбатии коркарди нахи пахта, аз қабili бофандагӣ, рангуборкунӣ ва дӯзандагӣ дар солҳои 2018-2022 ба роҳ монда шудааст.

Дар давраи солҳои 2016-2022 аз ҷониби ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстиль» дар маҷмӯъ ба маблағи 2241,3 млн сомонӣ нахи пахта, матоъ ва ришта ба хориҷи кишвар содирот карда шудааст, ки ин нишондод дар соли 2016 маблағи 20,9 сомонӣ, дар соли 2017 маблағи 148,3 млн сомонӣ, дар соли 2018 маблағи 229,5 млн сомонӣ, дар соли 2019 маблағи 329,7 млн сомонӣ дар соли 2020 маблағи 297,9 млн сомонӣ, дар соли 2021 маблағи 461,9 млн сомонӣ ва дар соли 2022 маблағи 753,0 млн сомонино ташкил медиҳад.

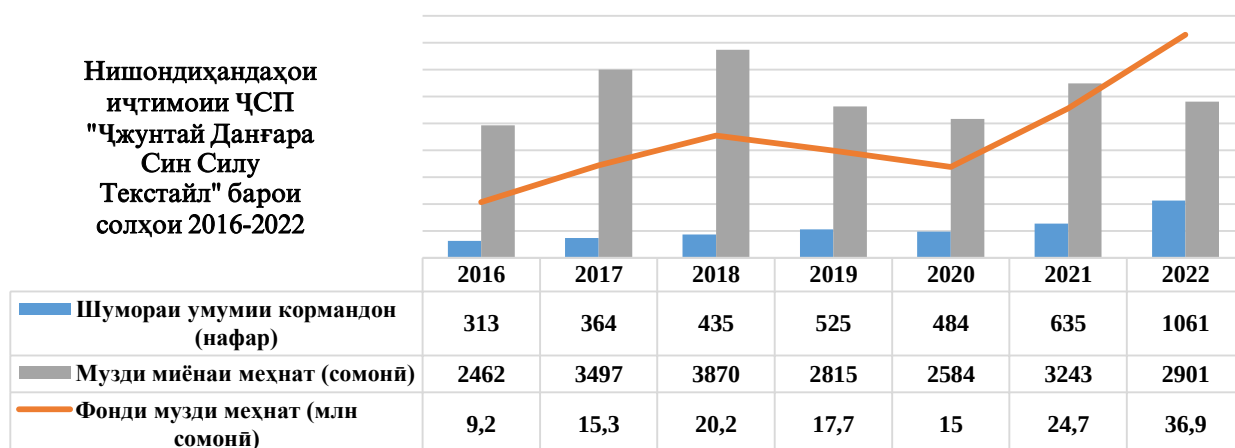
Нишондиҳандаҳои иқтисодии ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстиль» барои солҳои 2013-2022 дар шакли ҷадвал чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Ҳаҷми коркарди нахи пахта (ресмони пахтагин) (ҳазор тонна)	0,0	2,2	6,8	12,1	14,7	15,9	15,7

2	Ҳаҷми нахи пахтаи коркардшуда нисбат ба иқтидори истеҳсоли (фоиз)	0,0	9,0	27,8	49,4	60,0	77,8	77,2
3	Содироти маҳсулоти нассочӣ (млн сомонӣ)	20,9	148,3	229,5	329,8	297,9	461,9	753,0

Таъсири иҷтимоӣ: Мутобиқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2016 шумораи коргарони ҚСП “Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл” 313 нафар ва фонди музди меҳнати он 9,2 млн сомони ро ташкил намуда, ин рақамҳо дар соли 2022 ба 1061 нафар коргар ва 36,9 млн сомонӣ фонди музди меҳнат баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2016 шумораи коргар 748 нафар ва фонди музди меҳнат бошад 27,7 млн сомонӣ зиёд гардидааст.

Дар соли 2016 музди миёнаи моҳона барои як коргар 2462 сомони ро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 2901 сомонӣ баробар гардидааст, ки афзоиш он 439 сомони ро ташкил медиҳад.

Таъсири молиявӣ: Тибқи ҳисобот ва эълонияҳои ба мақомоти андоз пешниҳоднамудаи ҚСП “Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл” агар дар соли 2016 даромади умумии он 53,1 млн сомони ро ташкил намуда бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2022 ба 527,4 млн сомонӣ баробар гардида, нисбат ба соли 2016 ба маблағи 474,3 млн сомонӣ ё 9,9 маротиба зиёд мебошад.

Ҷоидаи бадастовардаи ҷамъият дар соли 2016 маблағи 14,7 млн сомони ро ташкил намуда, он дар соли 2022 ба 95,2 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки дар ин давра афзоиш маблағи 80,5 млн сомони ро ташкил медиҳад. Аз рӯи ҳисоботҳои пешниҳодгардида дар соли 2016 даромаднокии (рентабельности) ҷамъият 27,7 фоизро ташкил дода, он дар соли 2022 ба 18,1 фоиз баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2016-ум 9,6 фоиз кам мебошад.

Тибқи маҳзани маълумоти Кумитаи андоз дар соли 2016 маблағи андозҳои ҳисобшудаи ҷамъият 5,0 млн сомони ро ташкил дода, он дар соли

2022 ба 21,5 млн сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2016 ба маблағи 16,5 млн сомонӣ ё 4,3 маротиба афзоиш ёфтааст.

Арзиши воситаҳои асосии чамбъят дар соли 2016 маблағи 434,3 млн сомониро ташкил намуда, он дар соли 2022 ба 1939,2 млн сомонӣ расонида шудааст, ки нисбат ба соли 2016-ум 1504,9 млн сомонӣ ё 4,5 маротиба зиёд гардидааст.

Нишондиҳандаҳои молиявии ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» барои солҳои 2013-2022 чунин мебошад.

№	Нишондиҳандаҳо	Солҳо						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши воситаҳои асосӣ (млн сомонӣ)	434,3	738,8	915,0	999,4	1057,6	1060,4	1939,2
2	Даромади умумӣ (млн сомонӣ)	53,1	188,8	301,1	322,0	328,8	556,0	527,4
3	Фоида/зарар (+/-) (млн сомонӣ)	14,7	39,6	52,3	24,8	50,3	135,2	95,2
4	Даромадноки (рентабельност) (фоиз)	27,7	21,0	17,4	7,7	15,3	24,3	18,1
5	Маблағи андозҳои ҳисобшуда (млн сомонӣ)	5,0	13,1	16,4	16,9	12,0	19,4	21,5

6.3 Талафоти буҷети давлатӣ

Маврид ба зикр аст, ки аз имтиёзҳои татбиқшуда ба корхонаҳои коркарди нахи пахта даромади буҷети давлатӣ бетаъсир намонд.

ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик»:

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз дар соли 2013 маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» 4,5 млн сомониро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2014 ба 2,4 млн сомонӣ, дар соли 2015 ба 2,0 млн сомонӣ, дар соли 2016 ба 1,7 млн сомонӣ, дар соли 2017 ба 2,6 млн сомонӣ, дар соли 2018 ба 2,4 млн сомонӣ, дар соли 2019 ба 3,2 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 3,6 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба маблағи 4,2 млн сомонӣ ва 2022 ба маблағи 4,9 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» дар буриши андозҳо чунин мебошад.

№	Номгӯи андозҳои озодкардашуда	Солҳо									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Андоз аз фоида (низоми содакардашуда) (млн сомонӣ)	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	2,7	2,8

2	Андоз аз арзиши иловашуда (млн сомонӣ)	3,7	1,8	1,4	0,9	1,7	1,6	2,4	2,7	0,5	1,1
3	Андоз аз молу мулки ғайриманқул (млн сомонӣ)	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0
	Ҳамагӣ	4,5	2,4	2,0	1,7	2,6	2,4	3,2	3,6	4,2	4,9

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Хадамоти гумрук дар соли 2013 маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» дар маҷмӯъ 0,12 млн сомониро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2014 ба 0,18 млн сомонӣ, дар соли 2015 ба 0,28 млн сомонӣ, дар соли 2016 ба 0,33 млн сомонӣ, дар соли 2017 ба 0,23 млн сомонӣ, дар соли 2018 ба 0,32 млн сомонӣ, дар соли 2019 ба 0,15 млн сомонӣ ва дар соли 2020 ба 0,17 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Дар давраи солҳои 2021-2022 маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» ба қайд гирифта нашудааст.

Маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» дар буриши пардохтҳо чунин мебошад.

№	Номгӯи андозҳои озодкардашуда	Солҳо									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Арзиши гумрукӣ (бо млн долари ИМА)	0,9	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
2	Пардохтҳои гумрукии озодшуда (бо млн сомонӣ)	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,1	0,2	0,0	0,0
2,1	-боҷи гумрукӣ	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
2,2	-АИИ	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0

ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл»:

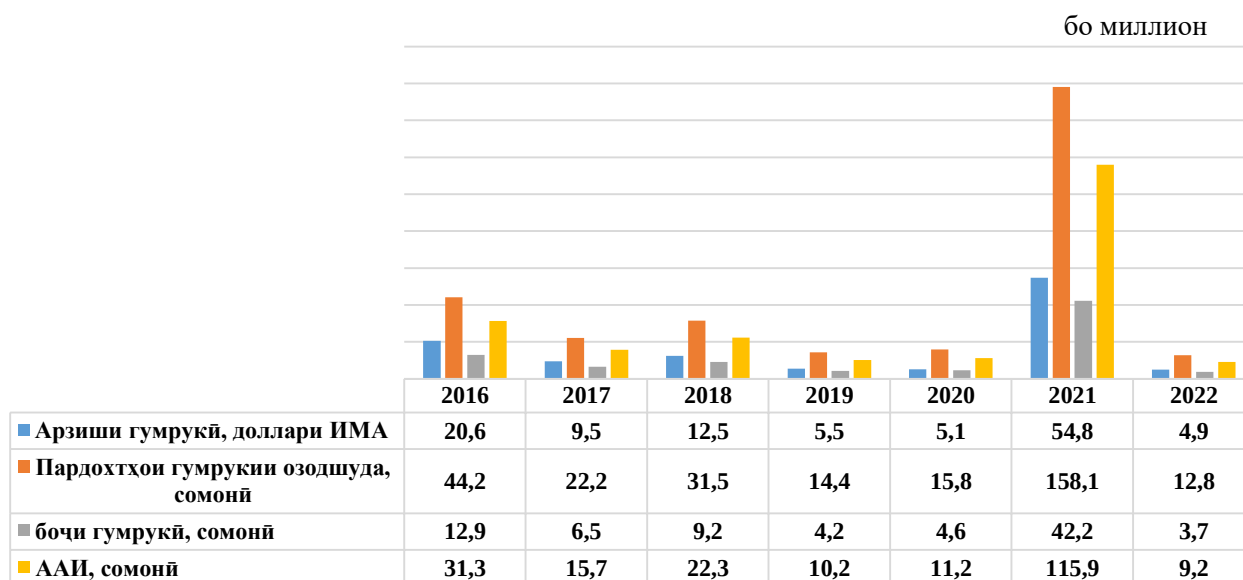
Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Кумитаи андоз дар соли 2016 маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚДММ ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» дар маҷмӯъ 9,8 млн сомониро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2017 ба 39,1 млн сомонӣ, дар соли 2018 ба 61,0 млн сомонӣ, дар соли 2019 ба 61,2 млн сомонӣ, дар соли 2020 ба 65,7 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 171,3 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 140,0 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Маблағи андозҳои дохилии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» дар буриши андозҳо чунин мебошад.

№	Номгӯи андозҳои озодкардашуда	Солҳо						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Андоз аз ғоида (низоми содакардашуда) (млн сомонӣ)	0,19	5,15	6,80	3,23	6,54	72,30	68,60
2	Андоз аз арзиши иловашуда (млн сомонӣ)	9,55	33,99	54,20	57,96	59,19	98,8	71,3
3	Андоз аз молу мулки ғайриманкул (млн сомонӣ)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,16	0,18
	Ҳамагӣ	9,76	39,16	61,02	61,21	65,75	171,26	140,08

Мувофиқи маълумоти пешниҳоднамудаи Хадамоти гумрук дар соли 2016 маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» 44,2 млн сомони ро ташкил дода, нишондиҳандаи мазкур дар соли 2017 ба 22,2 млн сомонӣ, дар соли 2018 ба 31,5 млн сомонӣ, дар соли 2019 ба 14,4 млн сомонӣ дар соли 2020 ба 15,8 млн сомонӣ, дар соли 2021 ба 158,1 млн сомонӣ ва дар соли 2022 ба 12,8 млн сомонӣ баробар гардидааст.

Маблағи пардохтҳои гумрукии ба буҷети давлатӣ вориднагардида аз ҳисоби татбиқи имтиёзҳо ба ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» дар буриши пардохтҳо чунин мебошад.

6.4 Арзёбии самаранокӣ

Тибқи Методикаи баҳодиҳии самаранокии имтиёзҳо 6 номгӯи имтиёзҳои тибқи кодексҳои андоз ва гумрук ба ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии насосҷи тоҷик» ва ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл»

пешниҳодшуда, дар алоҳидагӣ барои давраи солҳои 2013-2022 мавриди арзёбии самаранокӣ қарор дода шуд.

ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик»: Дар натиҷаи баҳодиҳӣ маълум гардид, ки имтиёзҳои ба ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» муқарраршуда бесамар мебошад. Зеро, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявии корхонаи мазкур, дар давраи солҳои 2013-2022 тамоюли камшавӣ доранд.

Ҳамзамон, омӯзиши нишондиҳандаҳои иқтисодии ҚДММ «Иттиҳодияи истеҳсолии нассочи тоҷик» нишон дод, ки пас аз бархӯрдор гардидани аз имтиёзҳои андозию гумрукӣ ҷамъияти мазкур бештар ба содироти нахи пахта машғул гардида, ҳаҷми коркарди минбаъдаи онро дар дохили кишвар марҳила ба марҳила кам намудааст.

ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл»: Дар натиҷаи баҳодиҳӣ маълум гардид, ки аз тарафи ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» имтиёзҳои пешниҳодшуда дар маҷмӯъ мақсаднок истифода шуда истода, бинобар сабаби дар моҳи март соли 2022 муайян гардидани мӯҳлати баистифодадихии сиклҳои навбатии коркарди нахи пахта, ки шартҳои асосии татбиқи имтиёзҳо ба ҳисоб мераванд, дар давраи солҳои 2016-2022 арзёбӣ намудани самаранокии имтиёзҳои пешниҳодшуда ғайриимкон мебошад.

Ҳамзамон, таҳили фаъолияти ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» дар давраи солҳои 2016-2022 нишон дод, ки нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва молиявии корхонаи мазкур марҳила ба марҳила зиёд гардидааст.

Новобаста аз ин, дар солҳои 2016-2022 дар фаъолияти ҚСП «Ҷунтай Данғара Син Силу Текстайл» ҳолати камшавии музди миёнаи меҳнат барои як коргар ва дар маҷмӯъ коҳишёбии даромаднокӣ ҷой дошта, дар ин давра аз тарафи ҷамъият дар ҳаҷми назаррас нахи пахта содирот карда шудааст.

6.5 Пешниҳод

Бояд қайд намуд, ки тибқи тавсияҳои созмонҳои молиявии ҷаҳонӣ, бахусус Хазионаи Байналмилалӣ Асёр ва бо дарназардошти фаъолияти назарраси иқтисодӣ надоштани корхонаҳои коркарди нахи пахта, дар Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳрири нав низоми имтиёзҳои андозбандии корхонаҳои навтаъсис ва амалкунанда, ки ба силсилаи пурраи коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой (аз калобаи пахта то маҳсулоти пахтагии дӯзандагӣ) машғул мебошанд, танзим карда шуда, бо мақсади татбиқи сиёсати Ҳукумати мамлакат дар самти рушди босуръати соҳаи саноат дар санади мазкур меъёри дахлдор оид ба мӯҳлати амали имтиёз пешбинӣ карда шудааст.

Ҳамзамон, қайд кардан зарур аст, ки сабаби асосии бо иқтидори пурра ғаёлият накардани корхонаҳои ресандагӣ (нассочӣ), ин рақотпазир набудани маҳсулоти истеҳсолгардида нисбати давлатҳои ҳамсоя, дар самти таъсири арзиши неруи барқ ба арзиши аслии маҳсулот ва қорӣ гардидани рентаи содиротӣ ба калоба ва ресмони пахтагин дар моддаи 321 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор меравад.

Бинобар ин, чиҳати пурра ноил гардидан ба ҳадафҳои пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ва гумрукӣ аз қониби корхонаҳои коркарди нахи пахта, ки аз чунин имтиёзҳо бархӯрдор мебошанд, амалигардони тавсияҳои зерин тавассути роҳнамоӣ ва пайгирии мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи саноат ба мақсад мувофиқ мебошад:

1. Андешидани тадбирҳои зарурӣ чиҳати пурра ба роҳ мондани силсилаҳои коркарди нахи пахта ба маҳсулоти ниҳой. Зеро, дар рафти таҳлили ғаёлияти корхонаҳои коркарди нахи пахта, ки аз имтиёзҳои муқаррарнамудаи Кодекси андоз бархӯрдор мебошанд маълум гардид, ки аз қониби онҳо шартҳои асосии татбиқи имтиёзҳо риоя нагардида, аслан ба содироти нахи пахта машғул мебошанд.

2. Равона намудани маблағҳои аз натиҷаи татбиқи имтиёзҳо дар ихтиёри андозсупоранда боқимонда, ба рушди истеҳсолот, таъсиси қойҳои нави қорӣ ва зиёд намудани музди меҳнати қормандон. Зеро, новобаста аз бархӯрдор будан аз имтиёзҳои муқарраршуда ба мӯҳлати тулонӣ, ҳаҷми коркарди нахи пахта аз қониби корхонаҳои соҳа дар сатҳи паст қарор дошта, музди миёнаи меҳнат барои як қоргар маблағи ночизро ташкил медиҳад.

3. Роҳандозии шаффофият дар пешбурди ҳисоботҳои молиявию андозӣ бо назардошти қорӣ намудани стандартҳои муосир дар раванди технологӣ.

4. Бо мақсади зиёд намудани ҳаҷми истеҳсоли ресмони пахтагин, бо иқтидори пурра ғаёлият намудани корхонаҳои нассочӣ ва рақотпазиршудани маҳсулоти ватанӣ бо давлатҳои ҳамсоя то соли 2030 қорич намудани рентаи содиротии калоба ва ресмони пахтагин аз моддаи 321 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ва паст намудани арзиши неруи барқ ба корхонаҳои ресандагӣ.